

P i r m a
lassifchanas grabmata.

—♦♦♦♦—
Mahjas un skohlas-behrneem

par labbu farakstita

no

Paul Emil Schas,

Lirses un Wellanes mahytaja.

—♦♦♦♦—
Latweeschu tautai apgah ta

no

Latweeschu draugu beedribas.

ikketa.

S e l g a w â,

pee Jahna Wridrikka Steffenhagen un dehta.

1847.

В р и ж д р и ж е ж т,

ar to sinnu, ka no schihs gramatas, kad buhs isdrikketa, tik gabbalu
us scheten buhs atstellet, žik pežž liffumeem waijaga.

Rihgā, 25tā Juhli mehn. d. 1846tā gaddā

Dr. C. E. Napieršky,
drikkėjamu gramatu pahrubkotajs.

Gegen den Druck dieser Schrift ist von Seiten des Livländischen Evan-
gelisch-Lutherischen Provinzial-Consistoriums, nach vorläufiger Durchsicht,
nichts einzuwenden.

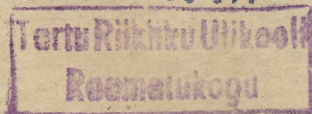
Riga, den 27sten Januar 1844.

R. J. C. Samson, Präses.

(№ 77.)

Secrétaire Fliedner.

Est. A

23713

Mihli Latweefchi!

Mehs juns schè tahdu grahamtu gahdajufchi, kas masafeem behrneem derrehß pee lassifchanas mahzibas, leelafeem pee gudribas wairoschanas, un, warr buht, arri peeaugufchi to lassidami ne sinahdehs. Zuhß atraddiseet schinni grahamatâ pamahzifchanu par bohßstabeem un par wahrduisfaufschanu; par apstahfchanas= jeb lassifchanas=sihnehm; — atraddiseet rihta un wakkara luhgschanas, swehtus bihbeles wahrduß, stahstus un jaukas dseefiminas; atraddiseet fahdas sinas par semmi un debbesi, par kristigeem swehtfeem, un dauds zittahm gudribahm. Gallâ irr peelikta ihfa mahziba par zippareem un par swarru un mehru.

Zuhß daschbrihd redsejufchi, kâ putnis sawu ligßdu taifidams ne apnizis schurp un turp skraida, kamehr spalwas, fuhnus, falmus fameflejis, kas pascham un winna behrneem labbi derr, un kad ligßdina gattawa un behrni isperreti, tad nepeekufst tohs barrodams, kamehr peeaug un paschi spahrnôs zettahß. Tâ nu arri Tirses zeenigs mahzitajs, kas scho grahamatinu farakstijis, ar dauds meklefchanu tahß gudribas=

mahzibas salaffijs, zerredams, kà buhs fwehtih̄ts krahjums,
ar kò juhs farvus behrnus warreseet us gudribu audsinaht.
Zittus gabbalus, kas schè atrohnami, juhs jau drikketus
atraddiseet zittàs grahmatàs, bet tomehr ar paschu raksti-
taju sinnu schè par jaunuu eelikti, lai nah̄t lauschu roh̄kàs.
Deewš augstais schehligais lai fwehti scho darbu, ka tas
fluffibà dauds auglus nefs!

Ja schi grahmata jums patiks, tad mehš jums ar Deewa
paligu wehl zittu gahdasim us preekschu, fur plaschakas
un skaidrakas mahzibas buhs eeliktas par semmi un par deb-
besim, un par Deewa augsti teizameem darbeem.

Leeldeenas fwehtkòš 1844tâ gaddâ.

**Latweeschu draugu beedribas
preekschneeki.**

1. Wahrdu sibwes jeb bohkftabi.

1. Tee masi bohkftabi (dividesmit un dewini.)

a	be	ze	de	e	ga	ge	ji	i	ka
a	b	z	d	e	g	g	j	i	k
ke	el	et	em	en	en	oa	pe	re	er
k	l	t	m	n	n	o	p	r	r
se	sche	es	esch	es	te	tsche	u	we.	
s	sch	f	fch	s	t	tsch	u	w .	

h un f no Wahzeeschu raksteem peeleekami klahht.

2. Tee leeli bohkftabi.

A	B	Z	D	E	G	G	S
J	K	K	L	L	M	N	N
O	P	N	K	S	Sch	S	
Sch	T	Tsch	U	W .			

H un F no Wahzeeschu raksteem.

2. Tee bohkftabi pehz sawas isfaufschanas.

1. P a f ch f k a n n i.

a	e	i	o	u
---	---	---	---	---

2. Skannu pahri jeb jummi.

ai	au	ee	ei	oi	ui.
----	----	----	----	----	-----

3. N e f l a n n i.

b z d g g j k l l
 m n n p r r s sch f
 fch s t t fch w.

Leez wehrâ:

1. Za nestanna sihme **h** jeb garra sihme fewischki wehrâ leekama. Schi sihme ne pawissam nau isfauzama, bet tur teek likta, kur kahds wahrds garraki welkams, prohti

a ah e eh i ih o oh u uh.

Wahzeeschu wallodâ scho garra sihmi **h** arri stanneem bohstabeem leek preekschâ, un tad farwada isfaukschana.

2. Brihscham arri wehl weena sihme atrohdahs Latweeschu grahmataâs, kas ihsti no Wahzeeschu grahmatahm irr isnemta, prohti **f**; tâ kâ fabrike, flinte, freilene u. t. j. pr.

3. Kur teem bohstabeem **a e i o u** juntinsch (^) pahri likts, tur tik pat garri welkami, kâ **h** buhtu peelikts klah. Mahjâ tikpat kâ mahjah; rohkâ tikpat kâ rohkah; eelê tikpat kâ eeleh; uhdeni tikpat kâ uhdenih; galbâ, meschâ, istabâ; pirti; zellâ, peerê, wehderâ, rihkê, asotê, widdû, wirfû, grihdê. — Kruhmôs tâpat lassams wahrds kâ Kruhmohs, laukôs tâpat kâ laukohs, debbesis, gannibâs, eelês, traufôs, kammanâs.

4. Brihscham arri teem bohstabeem **a** un **e** pussjuntinsch (^) pahri likts, par sihmi, kâ tee gaischaf isfauzami: schê, tê, tâ, kâ. Puissis tâ apgehrbees, kâ meita; lapsa srehje kâ sakkis; schê un tê irr sahpes; lai aug kâ preedite; lai seed kâ rohsite.

3. Kâ wahrdi pehz silbehm lassami?

Kas irr silbe? — Utbildi: Silbe irr diwju jeb triju, jeb arri wairak bohstabu wahrds.

Zik bohkstabus kohpâ us reisi isfauksi, tee buhs silbe.

la	le	li	lo	lu
lah de	leh le	lih me	loh de	luh pa
ma fa	meh le	mi fa	moh ka	muh fu
na si	ne wa	nih du	noh re	nuh ja
rah pu	reh ta	rih ja	roh ka	ruh me
lai me	lau wa	lee ta	lei ja	
mai se	mau ra	mee fa	mei ta	mui ta
nai sa	nau da	nee fi	nei	
rai se	rau da	ree ba	rei se	

bah ba	beh da	bi ja	boh ja	buh da
bai le	bau du	bee sa	bei ga	
pah ri	peh da	pih pe	poh ga	puh ze
pai fu	pau du	pee re	pei pu	pui ka
da schi	de we	di wi	doh ma	duh mi
dai ka	dee na	dau su	dei ju	
tah da	te wi	tih schi	toh le	tu wu
tai fu	tau ta	tee wa	tei zu	tui bi
gah da	gih mi	goh ba	guh stu	
gai ta	gau da	gee du	gei bu	
kah da	keh we	kih fis	koh da	kuh mi
kai te	kau li	kee ge li	kei se ra	kui li

ja schu	jeh ri	joh sta	juh ra	jo
jah ju	jau fa	jau na		

wah gi	weh lu	we su mu	wih ge	wi ja
wai na	wee ta	wei zu	woi	
sah le	seht ta	sih de	soh bi	fuh tu
fau le	fai te	see ma	fei ja	see ta
schah we	scheh lo	schoh da	schu e	
schau ju	schei bu	schuh stu		
scha	schè ju	sehi	scho	schu u
schau stu	schee	schai	schei	

stah di	steh ga	stih pa	stoh pa	stuh ris
stai ga	stee pi	stei dse		
tschau ga	tschee kurs	tsehik ko	tsehuh laht	
zah li	zeh le	zih ru li	zuh ka	
zau na	zee ti			

rah da	kah da	nah we	rah we
tah da	schah da	mah te	wah te
wah le	sah le	mah ja	kah ja

feh ka	leh ka	jeh ga	feh ka
feh de	feh de	beh da	reh ta
meh le	zeh le	leh le	weh le

dih di	lih di	mih di	nih di
rih ki	fih ki	dih ki	lih ki
wi sa	pih le	wih se	lih zis
sih le	wi sta		

moh de	boh de	foh de	noh te
poh ga	loh pa	foh ka	loh ka
moh sta	poh sta	loh ma	noh ma

fuh du	fuh tu	muh ka	zuh ka
ruh mi	duh mi	mu scha	muh scha
guh stu	fuh stu	juh fu	muh fu

kau ju	kau ju	jau ju	rau ju
gau schu	pau schu	dau su	lau su
jau na	kau na	tau ka	lau ka
gau du	sau du	jau zu	fau zu
mai ta	gai ta	fai te	kai te
bai da	gai da	wai na	mai na
kai fu	mai fu	pai fu	tai fu
gai stu	lai stu	lai me	fai me
mai se	rai se	mai fa	kai fa

mei ta	dei ju	lei ju	tei zu
gei bu	rei bu	lei ja	fei ja

lee pa	ree ba	tee fa	mee fa
tee wa	fee wa	zee ta	wee ta

4. Wahrdi, Kam weena filbe.

Up	aut	bail	schehl	wehl	Doht
Neet	feet	kaut	kaut	west	nest

Gist	mist	jaht	pat	fam	tam
Man	gan	liht	miht	luhst	kuhst
Robst	johst	nahz	fahz	mag	pag
Par	pahr	eij	reij	mehs	pehz
Zuhz	muhs	kas	tas	mas	ween
Zif	tif	gaust	paust	buhst	puht
Kur	schur	scho	to	kad	tad
Schai	tai	no	fo	us	bes
Deht	aiz	is	ahr	zaur	tur

5. Bitti wahrdi ar diwi silbehm.

Kal ta	bal ta	Dahr gi	bahr gi
Ban te	fan te	kal na	fal na
Sif lis	tif lis	beig tees	weif tees
Zil tu	zil ti	rum ba	bun ba
Dam bis	kam bars	tir gus	bir se
Wal ka	wal ga	kun ga	bun ga
Keeb tees	teep tees	bal kis	kal kis
Vif sta	mihf sta	pir ma	fir ma
Mil ti	fil ti	kauk fi	fauk fi
Sal diht	wal diht	gahr di	wahr di
Sel tu	wel tu	dur wis	kur wis
Nak ti	mak ti	wal dohs	mal dohs
Rusch kis	rusch kis	lisch kis	resch gis
Deg lis	behg lis	man ta	pan ta
Zahr pu	dar bu	wel tees	zel tees

**G. Wahrdi ar jummeem (dubbulteem)
neffanneem.**

ll al la mal la, dat la gal la, kal le fal le;
el le mel li wel li; pel le kel le; wel le
stel le; wil la sil la; ful la gul la, gul lu
ful lu.

mm lam ma nam ma kam ma nas; sem me
kem me; kum mo sis kum me ka.

nn man na gan na; min ni tin ni sin ni;
fun ni.

rr bar ri dar ri sar ri war ri; derr; fwer
kerr; bir re mir re wir re; gur ru tur ru.

bb dab ba nab ba lab ba; dib bi na sib bi na;
deb bes; lub ba gub ba.

dd med dus led dus; wad da rad da gad da
wid dus fid das.

gg nag gi rag gi; bag ga ta schag ga ta;
deg gu ma feg gu ma; mig ga lig ga stig ga
kug gis.

ff mak ka fak ka; sak kis kak kis; sek ke
dek kis; lik ke tik ke; ful ka pul ke.

pp kap pa lap pa; kip pi lip pe; kup pe
lup pe pup pa lup pa ta.

ff bas sa kas sa las sa ras sa; des sa; nes se;
bis se zis sa; dus sa.

tt mat ti rat ti; ret ti met te; bit te fit te
mit te; mut te stut te.

zz taz zis raz zis; wez za; miż ze liż zis
ap niz zis; muż za już zis fa ruż zis.

7. Wahrdi ar diwi silbehm, Fas ar
paschfanneem sahfahs.

A wi	a ste	ah da	ah sis
E sis	eh se lis	eh na	eh fa
I sta ba	ih sti	ih le ni	ih fa
Oh la	oh ga	oh sis	oh sta
Uh fa	uh fa	uh be le	uh de ni
Ai ta	ai ris	ei ta	ei ma
Au ti	au di	au sas	au sis
Al ga	al wa	asch fi	atsch fa
Ap fe	af fa	at kal	ahr ste
Al fa	al la	ar ri	az zi
El je	eg le	el fi	el peht
En ge	el schu	ez ze	ehr ze
Il gi	ir be	ir ru	it tin
I fri	if reis	ih lens	ihf stis
Up pe	ur bi	ub ba ga	ug gu ni

8. Wahrdi, Fas ar diwi jeb trihs neffanneem
sahfahs.

Bl blaf fa blah fis blaut; bleh dis bleh nas;
bloh da; bluf fis.

Br brah lis bran gi brau ka; bree dis breh ze;
brih dis brih nu mi brist; bruh te brun nas.

Dr dra wa drah na drahst; drau di drau gi;
dreh be; drië keh; droh schi; dru wa.

Ds dsen nis dsin nis; dsel se dschr we dschr daht.

Dw dwa scha dwee lis dwesch fe le dwih ni.

Gl glah se; glau di; glesh wa; glih ti; gloh ta;
glud da glum ma.

Gn gnaust; gneh ga.

Gr grah wa grah bi grah ma ta; grai sikt;
grau di; greeft; greh ki gres noht; grei si;
grib beht grih da grih wa; groh schi; groh sikt;
grum bas gru sdeht gru schi.

Kl kla wa klahst klau sikt; klee dse klesh pis
klep poht; klib boht klich dis; kloh nis; kluht
kluk steht.

Kn knasch knap pa; knee bis; knoh pe; knib beht.

Kr krat tu krah pu kran zis; krau klis kreet nis;
kre klis krel les; kreh pes kri ja krit tis
krih tu; kroh nis; kruh se kruh mi kru sti.

Kw kwesch le kwee schi.

Pl pla wa plah pis plau dis plah na pla scha
plauk stu; pleen nis; pleh schu plez zi; plih stu
plik kis plik ka; ploh su ploh sti; pluh di
pluhz.

- Pr praf fu prah wa prau li; pree de pree ki
prehst prez ze; prohti.
- Sw swan na swaig sne; swih ni.
- Sl sla wa slak ka sla fda slah bans slauz;
slee de; sleh dsis slen ges; slih deht
slihf stu slim ma slin loht; sloh ta
sloh ga; slud di naht.
- Sm smag ga smalki smai diht; smee tees;
smeh de smel kam; smil ges smit te smur ga.
- Sn snau deht; snee zi; sni dsis.
- Sp spahr ni spai diht; spee di speh ki; spih di
spil wa; spul goht.
- Spr sprah dses sprau diht; spree dis; sprig gu li;
spruz jis.
- Str strah daht strau me; streh bis; strih de;
stro sche.
- Sw swab ba da swar ra; swee dri swee stu
swer ru; swil lis.
- Schf schtee dri schkeeb tees schkeh pi schkel mis;
schkih bi schkih sti schkil lu schkir ru;
schkoh reht; schkuh nis.
- Schl schlam pa; schlup steht.
- Schm schmaf schkeht; schmau gu.
- Schn schnah zu schnau zu; schnuh zu; schnoh re.
- Schw schwuhf schkis.

Tr traf ka trai piht trau ki; tree zu tre knis
 tren kaht; trihs trin nu; trohf knis;
 truh deht trum mi.

Tsch tscha klis tschauh steht; tsche tri; tschuh kurs;
 tschee kurs; tschuh fka; tschau ma li
 tschag gans; tschig gans; tschiht steht.

Tw twahr stiht twai ki; twerr; twih zis.

9. Wahrdi, kas ar neffanneem beidsahs.

lt kalt malt falt; felt smelt schfelt zelt;
 silt schilt wilt dilt; gult kult.

lts kalts malts; smelts zelts telts; tilts
 zilts smilts; balts falts stalts.

ls kals mals fals; fahls mahls bahls bals
 gals; dils wils sils sihls dehls tehls.

lst kalst falst; dilst silst.

lsch falsch fkaltsch; melsch teltsch zeltsch; dsiltsch.

lgs walgs.

fs malks smalks; elks; wilks.

mt lemt nemt went; rimt grimt dsimt;
 jumpt skumt stumt.

mts nemts wents; jumts stumts.

ms nems; rims grims; stums; rahms; zeems;
 klah jums we sums ma sums lee sums;
 kris dams mes dams.

mst rimst grimst; skumst.

mpt kaupt pamt.
 ns mans gans swans; jauns kauns; peens
 weens; lehns; wihns swins; funs.
 nsch winsch; behr ninsch; gal dinsch.
 ngt stingt stringt
 ngs kungs; stin gris.
 nkt lenkt trenkt.
 nks lenks trenks.
 nts flints.
 rt art fahrt; bert dsert twert pehrt; birt
 mirt schkirt; gurt kurt.
 rts arts fahrts; berts dserts; schkirts pirts.
 rds gahrds wahrds; firds mirds.
 rs bars swars; bers dsers fers fehers fwers
 swehrs mehrs meers; birs mirs tihrs.
 rst tahrst; schkehrst; birst mirst wirst zirst;
 gurst.
 rstš schkehrstš; schkirstš zirstš.
 rbt gehrbt; urbt.
 rpt tehrpt wehrpt.
 rbs darbs; gehrbs; urbs.
 rps tahrps; tehrps wehrps.
 rbts gerhbts; urbts.
 rptš tehrptš wehrptš.
 rgt wahrgt; firgt spirgt
 rkt fahrt farkt; pirkt mirkt.

rgs fargs dahrgs bahrgs; firgs firgs.

rgst wahrgst.

rks farks fahrks stahrks; pirks.

rkst farkst fahrkst.

rgts spirgts.

rfts pirfts.

rftst pirftst.

bs labs stabs; raibs; klibs; sohbs.

ps knaps; lohps; stohps.

bt grahbt; gihbt; reebt; reibt.

pt kahpt; flehpt; teept; kohpt; drupt flupt.

pts kahpts; flehpts; kohpts.

bts grahbts.

ds bads gads; gohds fohds; seeds.

ts rats mats plats prahts; gruhths; zeets;

zits; fuh tihth weh tihth laf siths.

ks braks traks; grehks spehks; kohks lohks;

lauks trauks; laiks twaiks; leeks neeks.

gt sagt; segt jehgt; migt fngt; juhgt luhgt.

gs rags nags; lohgs frohgs; meegs sneegs;

raugs draugs.

kt rakt mahkt fahkt; braukt jaukt; list

tikt; lehkt; weikt teikt; kweekt; sprukt.

gts juhgts luhgts; segts.

kts braukts jaukts; rakts kalts wakts; list

bikts listts; luktts; teiktts.

gst sprahgst.

gsts augsts.

ksts auksts raksts; reeksts.

sts rasts krasts gahsts; nests wests, greests
 fweests, dsehsts plehsts; puhsts gruhsts,
 jufts krusts; pohsts spohsts; lausts
 schausts; fists.

ws prahws stahws; Deews teews, tehws
 glehws; siws dsihws; taws saws; gohws.

10. Kà beedru-wahrđi lassami.

Kas irr beedru-wahrđi? — Urbildi:

Beedru-wahrđi irr tahđi wahrđi, fur diwi jeb wairak
 ziltswahrđi lohpa salikti.

Deewa-nams, skohlas-nams, wahrgu-nams,
 raudu-nams, Widsemme, Kursemme, Wahzsemme.
 Mahnu-tizziba, blehnu-tizziba, elku-tizziba. Kohku-
 dahrs, pukku-dahrs, faknu-dahrs. Gohda-wihrs,
 darba-wihrs, karra-wihrs, lahga-wihrs. Rihta-
 blahsma, rihta-dseesma, rihta-wehisch, rihta-swaigsne.
 Gaiku-laits, seedu-laits, seena-laits, fehjas-laits,
 badda-laits, pawaffaras-laits. Brunnu-zeppure,
 brunnu-rihki, brunnu-nams. Gohda-darbs, kauna-
 darbs, fakla-darbs, warras-darbs, sagla-darbs.
 Kohschu-kruhms; rudsu-pukke. Saimes-landis, sai-
 mes-maise.

Alwju-gans, lohpu-gans, putnu-gans; ganna-
 puiffis, ganna-meita. Dahrfa-fohks, mescha-fohks,
 dahrfa-augki, lauku-augki. Azzu-raugs, azzu-mirkliß;
 mell-azziß, platt-azziß. Gald-auts, galw-auts,
 preefsch-auts. Matt-aufli, mattu-pihne. Ugguns-
 grehks, uhdens-grehks; uhdens-pluhdi. Laika-grah-
 mata, parradu-grahmata, waffu-grahmata. Gruht-
 firdigs, schehl-firdigs, leel-firdigs. Nahwes-gulta,
 nahwes-stunda, nahwes-sahle. Namma-tehws,
 namma-turretajs. Mahjas-weeta, mahjas-waldi-
 schana, mahjas-kaudis. Maises-tehws, maises-
 mahte, maises-behrns, maises-schfehle, maises-semme,
 maises-leetus; pils-fehta.

Augst-prahtigs, lab-prahtigs, lehn-prahtigs, ahr-
 prahtigs. Leel-kundsiba, augst-prahtiba. Kneep-
 addata, maif-addata; sohbu-gals ref-gals; abra-
 kassa. Preefsch-sihme, brihnuma sihme. Teef-neffis,
 mehl-neffis. Esch-malla, juhr-malla, druw-malla,
 upp-malla, seht-malla. Garr-kuhli, garr-kahts; leel-
 deena, sweht-deena, pirm-deena, peekt-deena, swaigs-
 nes-deena; gehrb-kambaris. Dselfu-brunnas, kruh-
 schu-brunnas. Basnizas-teefa, semmes-teefa, drau-
 dses-teefa, pagasta-teefa. Pahr-galwigs, traf-gal-
 wigs, stuhr-galwigs, pat-galwigs. Baffaras-swehtki,
 seemas-swehtki; basnizas-eefwehtischana, draudses-
 pahrluhkofschana. Mahlu-rihks, kohka-rihks, dselses-

rihks; knihp=stanga; salma=jumts, lubbu=jumts.
 Behnu=mahziba, preezas=mahziba; wihna=lohks,
 wihna=sars, wihna=ohgas, wihna=spaidš, wihna=kalns.

Buhmannis, lohpmannis, stuhmannis; ftohl-
 meisteris, bruggumeisteris. Zeffkauli; kalkazeplis;
 behrsufulla; peenasulla, fullumehness. Behrslappas,
 muschmirres, rudmeefas; laukupeere; flasdawalgs;
 swarrakausš. Zehmusahles; affinsfeherga, melmenu-
 feherga. Lohpamuischa, rentesmuischa; preekschrafsš,
 wirsrafsš; firdsprahš; sikspharne, rihjkuhris, wehj-
 puttens; labdarrischa; weenteesigs, diwefahrtigs.

Nedarbs, nestunda, neprahšiba, nelaimē, ne-
 schkihššiba, neweffeliba, nesinna, negohds, nestawa,
 nejehdšiba, nesapraschana, neapdohmaschana, neus-
 luhkoschana, neeespehschana, nespehšiba, nemihliba.

Aisgalds, aisbrahšnis, aisluhgšchana, aisnem-
 schana, aisbildinaschana; aiseet, aismirst, aisdar-
 riht, aisplehgt, aisjuhgt.

Atsvars, ataugš, atals, atwassa, ataudi, at-
 lohks; atdohschana, atstahschana, atkahpschana, at-
 sihšchana; atraut, atplehšt; atmakšahš, atpirkt, at-
 skattirees.

Aplohks, apjaws, apliksčhana, apfuhdšesčhana;
 apaut, apbehdinaht, apdraudeht, aprunnaht, ap-
 fargahš, apmekleht.

Beſdibbens, beſwahrds, beſbahrsdiſ, beſwal-
lodis, beſdeewigs.

Beſahkums, eeſeija, eemeſſis, eeraſcha, eewe-
ſchana, eeeſchana; eedohmaht, eebahſt, eeliſt, ee-
nemt, eefahroht, eegribbeht, eelaiſt, eeplaut, eeleet,
eegreeſt.

Iſrunnas, iſmekleſchana, iſahrdiſchana; iſeet,
iſbraukt, iſdoht, iſdiſht, iſpirkt, iſpohſtiht, iſtiht-
riht, iſraudſiht, iſmekleht.

Nomalla, nomohdâ, nolikſchana, noweſchana,
notikfums; noaut, nodoht, noeet, nolikt, nogehrht,
nojuhgt, noſagt, noturreht; nodarriht, noplaut, no-
mirt, noſprahgt; nowehleht, nodſertees, noraudatees.

Paſtehws, pamahte, padehls, pameita; paſaule,
paegle, palamma, paſalla, pamats, padebbeſs, pa-
ſpahrne, paduſſe, pakreſſis; pabeigſchana, padſert,
paehſt, palaffiht, pagaidiht, panemt, paohſt, pa-
ſeigt, parahdiht, panahſt, padohſtees; paſarkans,
palehns, pakurlſ, paplahns.

Pahrkahpſchana, pahrmeeſchana, pahrluhtkoſcha-
na, pahrdohſchana, pahrmihſchana; pahrzelt, pahr-
eet, pahrbraukt, pahrneſt, pahrnahſt; pahrtaiſiht,
pahrklaufiht, pahrraudſiht, pahrraht; pahrgudroht,
pahrbihſtees, pahrtruhſt.

Peegukka, peedarbs, peekurs, peejumts, peelik-
fums, peedohſchana; peewilt, peefazihht, peekertees.

Sa pulzinaschana, fanahkschana, fanemschana; faeet, fabeedrotees, fagahdaht, falihdsinaht, fareet, faplehst, fakaut.

Usraugs, uswalgs, usfegs, uskahpschana, usbraukschana, uemohdinaschana; usart, useet, usfahst, usrunnaht, ustizzeht.

Zaurtitt, zaurbraukt, zaurlihst; zaurrunnaschana.

11. Bittas lassischanas.

1. Kas irr fauzeji jeb buhschanas-wahrdi? — Urbildi:

Sauzeji jeb buhschanas-wahrdi irr tahdi wahrdi, ar to kahdu dsihwibu woi zittu leetu woi buhschanu nosauz.

schana glabbaht, glabbaschana, fargaht, fargaschana, raudaht, raudaschana; dsirdeht, dsirdeschana, redseht, redseschana; darriht, darrischana, kristiht, kristischana; dsihwoht, dsihwoschana; malt, malschana, luhgt, luhgschana; buht, buhschana.

schanahs smeetees smeeschanahs, aisleegtees aisleegschanahs, reetees reeschanahs, taisnotees taisnoschanahs; lohžitees lohzischanahs, redsetees redseschanahs; atpubstees atpubschanahs.

ajs dseedahst dseedatajs; rakstihst rakstitajs, mahzihst mahzitajs, lassihst lassitajs; mihktoht mihkotajs, dsihwoht dsihwotajs.

ejs glahbt glahbis glahbejs; dsert dsehris dsehreis;
 rakt razzis razzejs; plaut plahwis plahwejs;
 doht dewis dewejs; west weddis weddejs; nest
 neffis neffejs; jaht jahjis jahjejs.

eens dsert dsehris dsehreens; ehst ehdis ehdeens; zelt
 zehlis zehleens; kult kuhlis kuhleens; sist sittis
 sitteens; zirst zirtis zirteens; wehrpt wehrpis
 wehrpeens; nest neffis neffeens.

lis augt auglis; degt deglis; sagt saglis; diht
 dihglis; behgt behglis.

flis dsihwoht dsihwoklis, mahjoht mahjoklis; beedeht
 beedehtlis, draudeht draudehtlis; kaweht kaweklis,
 lutteht luttehtlis, putteht puttehtlis; — mahziht
 mahzeklis, addiht abdehtlis, kulstiht kulsteklis,
 wehtit wehteklis, laistiht laisteklis; — aut au-
 flis, smeet smeeklis, tiht tihflis, art arflis;
 riht rihkle, feht fehkla, miht mihkla; — wehrpt
 wehrpehtlis, grahbt grahbeklis; drupt druppu
 druppehtlis, aust audu audehtlis; aust aufu aufe-
 htlis, snaust snaudu snaudehtlis, schuht, schuu
 schuehtlis, stumt stuhmis stuhmeklis; Deems dee-
 wehtlis, jauns jauneklis.

ums labs labbums, launs launums; faltis faltums,
 filtis fultums; jauns jaunums, wezs wezzums;
 mass masums, leels leelums; augsts augstum,

dsittsch dsittums; drohfsch drohfschums, jauks
 jaukums; — lihst lihdis lihdums; kohst kohdis
 kohdums; truhkt truhzis truhkums; beigt bei-
 dsis beigums, greest greesis greesums; plehst
 plehsis plehfums; west weddis weddums; art
 arris arrums, wirt wirris wirrums.

iba behrns behrniba, gekkis gekkiba; kungs kundsi-
 ba, draugs draudsiba, preeks preeziba, neeks
 neeziba; prettineeks prettineeziba, grehzineeks
 grehzineeziba; nabbags nabbadsiba, baggats
 baggatiba, noseedsigs noseedsiba, ustizzigs
 ustizziba, peetizzigs peetizziba; dsihws dsih-
 wiba, wessels wesseliba, flims flimmiba, aklis
 akliba, lepnis lepniba, kuhtrs kuhtriba, swe-
 schineeks sweschineeziba, wirfneeks wirfneeziba;
 — lehns lehniba; — mahzht mahziba, kristiht
 kristiba, laulaht lauliba, tizzeht tizziba; sagt
 sahdsiba, truhkt truhziba, fkaust fkaudiba; —
 schehl schehlstiba, mihl mihlestiba, brihw brih-
 westiba.

ineeks meddht meddineeks, walduht walduineeks; wilt
 wiltineeks: strahdaht strahduneeks, jaht jaht-
 neeks; — darbs darbineeks, kahja kahjineeks,
 sirgs sirdsineeks; rats rattineeks, drawa drawi-
 neeks, dahrs dahrsineeks, kurpe kurpneeks,

grehks grehzineeks, frohgs frohdsineeks, faine
faimineeks; rads raddineeks, fwefchs fwefchi-
neeks, fahsas fahsineeks; wirs wirsneeks; —
Widsemme Widsemneeks, Kursemme Kursen-
neeks, Nihga Nihdsineeks; lauks lauzineeks,
meschs meschineeks.

neeze Raddineeze; Kursenneeze; Widsemneeze;
faimneeze, bohndneeze, strahndneeze, waldineeze,
dahrsneeze.

eetis Bahzeetis, Latweetis, Gaujmalleetis, Tirs-
malleetis, Balmareetis, Kauneneetis, Eug-
gaseetis; — dehleets, meiteets.

aji rudsi ruggaji, meeschi meesaji, ausas ausaji;
aweekfnes aweekfnaji, sustri sustrenaji, kenne-
pes kennepaji.

ens brahlis brahlens, deewers deewerens, mahfa
mahfens, draugs draudsene.

insch dehls dehlinsch, wihrs wihrinsch, wahrds
wahrdinsch; kungs kundsinisch, nabbags nab-
badsinisch, kohks kohzinsch; teltsch tettinsch; —
leetus leetutinsch, afmins afmintinsch, ugguns
ugguntinsch, ahbols ahboltinsch; meddus med-
dutinsch allus allutinsch.

ina meita meitina, seewa seewina, mahja mahjina,
aita aitina; rohka rohkina, nakts naksnina,

	firds firsnina, gohws gohfnina, gohtina, fiws fiwtina, azs aztina.
itis	brahliß brahlitiß, funß funnitiß.
ite	sahle sahlite, uppe uppite, pukke pukkite, rohse rohsite, maggonß maggonite, nabbadse nabbadsite.
ens	puifens, meitens; wehrfens, faßfens, ahfens, awens, tellens, fakkens, kuzzens, pihlens.
elis-ele	frohgelis; muifchele.

2. Kä' flahtleekami wahrdi zekahs.

Kas irr flahtleekami wahrbi? — Urbildi:

Klahtleekami wahrdi irr tahdi wahrdi, kas, pee buh-
fchanas-wahrdeem peelikti, israhda, kahda ta buhfchana irr.

igs laiß laizigs, grehß grehzigß; waina wai-
nigs, fauns faunigs, gohdß gohdigs, duf-
mas dufmigs, gaufa gaufigß, muhschß muh-
schigs; — lehns lehnigs, weffels weffeligß,
mihßsch mihligß, wahßsch wahjigs, fwehtß
fwehtigs; — redseht redsigß, paklausihht pa-
klaufsigß; plehst plehfigß, fkaust fkaudigs,
degt dedsigß, lihgt lihdsigß, pateikt pateizigs;
— bail bailigs, schehl schehligs; — weens
weenigs.

ischfigß Deews deewischfigß, tehws tehwischfigß,
brihnumß brihnißschfigß; debbesß debbesfigß.

isfs-ischfis wahziffs, latwiffs, iggauniffs, freewiffs,
lohpiffs; — wihrifchfis; feewifchfis; fe-
wifchfi.

ains kalns kalnains, kauls kaulains, akmins
akminains, affins affinains, lohfs loh-
fains, deglis deglains, dublis dublains,
fkranda fkrandains, ruhfa ruhfains, sahle
sahfains.

ens lihdsens, fleppens, gaudens.

ahds weens weenahds, diwi diwejahds, trihs
treijahds, ohtrs ohtrahds, abbi abbejahds;
daschs daschahds, wiff wiffahds, zits
zittahds.

3. Rā laika wahrbi zekahs.

Ras irr laika wahrbi? — Utbilbi:

Laika wahrbi irr tahdi wahrbi, kas no buhſchanas-
wahrdeem, woi no wiannu weetneekem israhda, to tee
darra, jeb kas ar teem noteekahs, un turklaht to laiku
apsihme, kad tas noteekahs.

aht gohds gohdaht, makfa makfaht, teefa teefaht,
dohmas dohmaht.

eht waida waideht, duffa duffeht, sible sibleht, draugs.
ſadraudseht, kauns apkauneht, pulks ſapulzeht:
balts nobalteht, lihds lihdsieht.

iht ſahls ſahliht, ſtahsts ſtahstiht, gans ganniht
ſwans ſwanniht, funs funniht, pelni pelniht; —
leels leeliht.

oht dufmas dufmoht, galwa galwoht, grehks greh-
foht, mehrs mehroht, ehna apehnoht; — jauns
atjaunoht, gudrs isgudroht, weegls atweegloht,
fahrs eekahroht, traks trakkoht, labs labboht.

otees bahrgs bahrgotees; — bail baitotees, schehl
schehlotees, wairs wairotees.

uht dabba dabbuht.

inaht degt dedsinaht, migt midsinahht, spirgt spirdsi-
nahht, nihkt nihzinahht, pluhkt pluhzinahht, wilkt
wilzinahht, truhkt truhzinahht, weikt weizinahht;
ehst ehদিনাht, fehst fehদিনাht; mist mittinahht,
rast raddinahht, mohst mohদিনাht, fliht flihdि-
nahht, puhst puhtinahht; dsert dsirdinahht, birt
birdinahht, kurt kurrinahht; drupt druppinahht,
fupt fuppinahht, dsimt dsemdinahht, rint remdi-
nahht; raudahht raudinahht, gohdahht gohdinahht;
peldeht peldinahht, kusteht kustinahht, klaudseht
klaudsinahht; — dauds daudsinahht, lihds lihdsi-
nahht, reis reisinahht, mas masinahht; — augsts
augstinahht, mihtsts mihtstinahht, weegli weegli-
nahht, gruhts apgruhtinahht, stipris stiprinahht.

iht fkreet fkraidihht, leet laistihht, feet faistihht, fle-
tees flaititees, smeet smaidihht, speest spaidihht,
steept staipihht, sweest swaidihht; — deet dihdiht,
reet rihdiht; — west waddihht, pleest plattihht,

schelt skaldicht, kist kratteht; spert spahrdicht,
irt ahrdicht; gruhst gruhsticht, miht mihtsticht;
stumt stumdicht, laust lausticht; guht guhsticht,
kaupt kauptsticht; kaut kausticht, raut rausticht;
dsert dsirdicht, jaht jahdicht.

acht nest nehacht, mest mehacht; miht mehacht, dsicht
dsennacht, (at)sicht sinnacht; lehkt lehacht, klegt
klaigacht, brehkt brehacht, braukt braucht,
pluhkt pluhacht, schukkt schukacht; zelt zillacht,
trenkt trenacht.

echt dsimt dsemdeht, rimt remdeht; mirt mehrdeht;
flahpt flahpeht; mahkt mahzeht, augt audseht,
dihgt dihdseht; nihst nihdeht.

eleht jahdicht jahdeleht, skraidicht skraideleht, mehr-
deht mehrdeleht; tekkacht tekkalacht; kahpt kah-
peleht; — straipeleht, deedeleht.

12. Ka sweschi wahrdi lassami.

Pirmee zilweki bija A dams un Ee wa. Winnu
dehli bija Ka ins un A bels. No as dehli bija Sems,
Kams un Jah wets. Tee wezztehwi bija A bra ans,
Jh sa aks un Jeh kabs.

Jh sa a kam bija diwi dehli, Jeh kabs un Ee saus.
Jeh ka ba diwipadesmit dehli irr: Ruh bens, Sih-
me ans, Ee wis, Ju das, Dans, Naw talus, Gads,

Ah fers, Jh sa fchars, Se bu lons, Jah seps un
Ben ja mins.

Juh du pirmee fehnini bija Sauls, Dah wids un
Sah la mans.

To tschetru leelu praweefchu wahrdi irr: E sai jas,
Ze re mi jas, E ze ki els un Da ni els. Tee diwipa-
desmit masi praweefchi irr: O se jas, Jo els, A mos,
O ba di jas, Jo nas, Mi kus, Na kums, A ba kufs,
Ze wa ni jas, Ag ga jus, Za ka ri jas un Ma la ki jus.

Tee tschetri preezas mahzitaji irr: Mat te us,
Mar kus, Luh kas un Jahnis.

Teem diwipadesmit apustuteem irr fchee wahrdi:
Sih ma nis, ko fauz Pehteri, un winna brahls An-
drejs; Jehkabs, Ze be de ja dehls, un winna brahls
Jahnis; Bih lips un Behr tol me us; Tohms un
Mat te us tas muitineeks; Jehkabs Al we ja dehls,
Sih ma nis no Kana, Ju das, Jehkaba brahls, un
Ju das Jf ka ri at.

Swehtais apustuls Pahwils grahmataš rakstija
Kee me reem, Ga la te reem, Ko rin te reem, E we-
se reem, Bih lip pe reem, Ko lof se reem, Tef fa lo-
ni fe reem, Ti mo te um, Ti tum un Bi le mo nam.

Waffaras-swehtkos Ze ru sa le me bija laudis no
wiffadahm tautahm, Par te ri un Me de ri un E la-
mi te ri, un kas dsihwo eeksch Me so po ta mi as,
Juh de jas un Kap pa do ki as, Pon tus un Ah si as,

Wri gi as un Pam wi li as, E gip tes, un pee Li bi e-
ru rohbeschahm prett Kih re nes, un swescha tauta no
Roh mas, Kree te ri un A ra be ri.

13. Apstahschanas jeb lassifchanas sihmes.

Kas irr apstahschanas sihmes? — Urbildi:

Apstahschanas sihmes irr tahdas sihmes, kas rahda,
kur pee lassifchanas dauds woi mas buhs kawetees jeb ap-
stahtees. Peez septinas tahdas sihmes wehra, prohti:

, ; : . ! ? —

Pee pirmas sihmes (,), ko par komma fauz, tew
waijag tik ilgi apstahtees, kamehr skaiti weens.

Dhtru sihmi (;) fauz par semikolon; pee schahs
sihmes skaiti diwi.

Pee treschas sihmes (:), ko par kolon fauz, skaiti
trih s.

Zettorta sihme irr ta galla-sihme (.) jeb punkt s. Tur
warr pakawetees, kamehr skaita tshetri.

Peehta sihme (!) irr isfaukschanas-sihme un festa
(?) irr jautafchanas-sihme. Pee abhahm sihmehm
pakaweejes tik ilgi, kamehr noskaiti trihs. Sautascha-
nas-sihme rahda, ka buhs lassihht, itt ka kas jautatu: kas
tur irr? kur tu eesi? Isfaukschanas-sihme tahdas weetas
useetama, kur jalaffa, itt ka kas fauktu: ak tawas beh-
das! nahz schurp!

Pee septitas (—), ko fauz par dohmu-sihmi, ja-
pakawejahs masak woi wairak, ka kurreu reisi zitti wahrdi
no zitteem pehz sapraschanas ischkirrami.

Wehl weena sihme brihscham atrohnama (**), ko no-
fauz ischkirfchanas sihmi. Schi sihme teek likta pahr tah-
deem jummu-flanneem, kas naw lohpa lassami, bet las-
foht skaidri schkirrami; ka Waraius, lassl Wa ra us,
Nain, lassl Na in.

Lassifchanas gabbali.

Euhgchanas.

1. Rihtâ.

1. No firds, Deews! es tew dohdu pateizibu un gohdu, ka tu, Deews wiffudahrgais, man scho naht' effi fargaj's.

Bes bailehm es peezeblohs, tu manni schodeen schelohf', tu usnemf' man par sawu; tew dsihwohschu par sawu.

2. No wiffas firds es tew pateizu, debbes-tehws! par meedfinu, ko tu man effi dewis. Nu atkal jauna deenina teel mannahm deenahm peelikta; arr' tas nahk, Deews, no tewis. Zaur tew pee few atspirigshanu es nomannu; tewi teikschu, kamehr sawas deenas beigschu.

3. Tu, Deews, ar swehtu prahtu man scho naht' stahwejs klahstu; man nesinnoht no fewis, tu drohschu meegu dewis.

Par manni gribbi gahdaht un palihdseht man strahdaht; mans darbs lai labbi weizahs un laimigi pabeidsahs.

Lai tawi wahrdi rahda, kas dwehfelei jagahda! Tad tikschu es ar preeku par debbes-mantineeku.

4. Glahbejs, sawu mihlestibu, kas par mannim wak-teja, saweju ar pateizibu, kad nu tizzis nomohda, un tahs faules spihdumu weffels atkal eeraugu.

Lai nu sawa schelastiba ar scho riht' atjaunojahs! lai eet manna uszihtiba us to, kas tew patihkshs! Ka man no schahs deeninas rohnahs jaunas swehtibas.

5. Gohds tewim, Deews, tahs spehzihas! Bes tew es wairs ne buhtu; zaur tewi es pehz tumfibas schahs deenas preeku juhtu.

Dohd' allasch sawu swehtibu, nepamett man atstahstu! Uk dohd tu pats man gudribu, padarriht sawu prahtu.

6. Es esmu labbi isdussejs, tu man, ak Jesu, palihdsejs, un allaschin wehl manni kohp'; par to tew gohdinsch fazzihths tohp.

Es luhdschs, glabh'j jo prohjam man zaur sawu gahrdu pestifchan'; dohd' dsihwoht man tew ween par gohd', pee manneem darbeem sekmes dohd.

Zaur sawu garru waddi man us labbu, staidru dsihwohschan', ka wifs mans prahts us tewim stahw: tew padohmohs lihds paschai nahw'!

2. W a k k a r à.

1. Deews Kungs eefsch debbes = gohdibas! Tew patiz mannas luhpinas, ka tu mans tehws un schelotajs, man effi schodeen pasargaj's. Es mihti luhdschs arridsan, ka tu wehl gribbi fargah man, lai irr mans meers schihs naksninas bes bailes un bes breefmibas.

2. Deews, tumschà nakti stahw man flah un ne lauj manni samaitah; ne leez' man ahtrà nahwè mirt, bet, kad tew patihl, weegli schkirt. Pee mannim lai taws engel's miht un farga meef' un dwehselih', ir wissu mannu dsihwohschan', ka launums newarr pee-eet man.

3. Nu es eemu sawà weetà, deenu beidsis, isgulleht; nahz', Deews, ka ikkatrà leetà, man arr' gultoh palihdseht. Effi spehzig's pee man flah, manni glahbt un pasargah, tad man nekaites neneeka, un es zelschchs atkal preekà.

4. Kungs, awots wiffas dsihwibas! No tew nahk mannas deeninas. Rà behrns es tewi peeluhdsu un flawaju to mihibu, ko schodeen man parahdijis, un ko neefmu pelnijis.

Apfegts ar tawu swehtibu es gulleht droschi eemu nu. Es peederru tew dsihwojoh, tew peederreschu nomirstoh. Gelsch tawu tehwa-glahbschanu es meef' un dwehs'li papawehlu.

5. Deews, palihds mums scho deenu beigt, par wissu labbu tewi teikt. Pasargi muhs, kungs Jesu Krist, un dohd mums labbà meerà mist; dohd wissu, kas mums waijadsig's, pee meefas un pee dwehses. Amen.

6. Peeminni, Deews, jel mannis arr' schai tumschà naksninà, ka es scho nakti pahrtikt warr, Kungs tawà patwarrà!

Un tà es behrna-droschibâ tahs azzis aiswerxu. Deew's irr par mannim nomohdâ. Es preezigs aismeegu.

7. Es apgulfchohs, Kungs Jesu Krist, pee mannim luhdsams gribbi mist, man guttoht effi nomohdâ, la manni wels nefamaita.

Es tawâs rohkâs pawehlohs, ar sawahm leetahm padohmohs ja nahf kahds grehks, dohd' pamohstees, no wiffahm behdahm isglahbtees.

Ne kahdôs waidôs pamett' man, leez' atrast taru pestifchan', dohd' fcho nakt' jauki pahrgulleht, es tewi gribbu noslaweht.

3. P r e e k k c h e h f c h a n a s .

1. Wiffas azzis gaida us tewi, af Kungs, un tu dohdi teem barribu sawâ laikâ; tu atwerri sawu schelligu rohku, un pee-ehdini wiffu, kas dsihwo, ar labbu prahnu.

2. Swehti, Deew's, to maisiti, lo tu dewis schelligi. Sai es jel ar sahtibu ehdoht, dsereht atspirgstu un no firds tew pateizu.

3. Deew's, tehtiht augstâ debbesi! Meh's effam tawi behrnini, meh's luhdsam tew no firds un prahnt', tu gribbi muhs paehdinahnt. Atwerx' mums sawu rohziwu, greef' kaunu nohst un blehdibu; lai meers mums sell un mihliba; lai bads un naids muhs nepohsta. Dohd' scheitan dsihwoht gohdigi un eelihgsmotees debbesi; zaur taru dehlu Jesu Krist, af leez mums tarwâ preekâ mist.

4. P e h z e h f c h a n a s .

1. Pateizeet tam Kungam, jo winsch irr mihligs, un winna lehniba paleek muhschigi!

2. Meh's tew pateizam, Kungs Deew's, debbesu-tehws, zaur Jesu Kristu, taru mihlu Dehlu, sawu Kungu, par wiffahm tarwahm dahwanahm un labdarrifchanahm, kas tu dsihwo un walddi muhschigi muhscham.

3. Meh's sawam Deewam pateizam par wiffahm winna dahwanahm, un luhdsam winnu taggadin, lai mums dohd wairak allaschin, ar saweem wahrdeem barro muhs, la scheit un tur papilnam buhs.

4. Tew pateizam, Tehws, mihligi, par fahli un par maifiti. Dohd, ka mehs fwehti dsihwojam, tad ihsteni tew pateizam.

5. Tam mihlam Kungam fakkait pateizibu, kas muhscham paturr fawu schelastibu; kas faweem isfalkufcheem behrneem dewis, ka scheligis tehws, to maifihit pats no fewis.

5. Zittas luhgfchanas.

1. Paclaufi, Tehws, man nabbagu, es no tew luhdsohs spehku, es luhdsohs fwehtu firninu, ka warru atstahst grehku. Lai gohdiba un rahtniba irr manna augstahrohta; kas engelischus preezina, tam lai firds irr padoh-ta. Lai labprahst to ween eeklaufu, kas wairo gudribinu, lai mihleju, lai zeeniju to, kas dohd fwehtu siannu. Pasfargi nenoseedfigu un schkisthu mannu firdi; tad tew pagohdam dsihwofchu. Uk mihlais tehtihst, dsirdi!

2. Uk Tehws, taws nabbags behrninsch nahk, fahk mahzitees, ko tas nemahk, neprasdams debbes-leetinas, nei zittas labbas mahzibas. Lai spihd taws gaischums tunfibâ, lai nahk taws garrinsch prahtinâ, tas lai ikdeenah mahza man to fwehtu Deewa-atfihfchan'. Ka tu Deews bihstams, mihlejams, ka tu tik lehns, tahds ustizzams, ka Kristus irr mans pestitajs, kas mannu wainu dseedinajs. Dohd', ka pehz taweem wahr dineem es klaufu faweem wezzakeem. Uk usturr' man tohs scheligig, tohs baggatigi apfwehti. Par mannim turri deen' un nakt' to stipru engelischu wakt', ne lau man kahdös grehdös krist, ne mastizzibâ isfamist. Lai wiffem Deewa lautineem tew, Deews Kungs, buht pawehleteem, dohd' man un winneem pehz-gallâ tikt tawâ debbes-walstibâ. Gohds tohp tew Deewam tehwan dohts, ir Jesum Kristum nahkajs gohs, gohds Deewam fwehtam garrinam, schim laikam un pehz nahkoscham.

3. Sawu dwehfeli un meesu, mihlais Deews, tew pawehlu. Peenemm uppuram scho teesu, ko, taws behrns, tew atneffu! Lai es sawu gohdibu wiffas leetas melleju. Lai man mahziba irr falda, kas dohd fwehtu gudribu! Lai man sawu wahr di walda, klaufihst ar firds mihlibu! Bet kur grehku eeraugu, palihds ka to uswarru

4. Kungs Jesu, draugs to behrniau, atnahz' jet arr' pee man. Lai tawa balfs ar mihlibu eeksch mannas firds atstann. Es tappu swehtâ kristibâ taws behrns, taws ihpafchums. Paleez' nu mannâ behrnibâ mans fargs un patwehrums.

S a f f a m i w a h r d i.

Apdohma papreeksch, tad pehz ne buhs schehl.
 Ur mudru prahtu wiffu warr padarriht.
 Baggata maife nenahk rohka bes darba.
 Blehdiba few paschai rihkstes greeesch.
 Darri, kas tew pee nahkabs, un neklausu kauschu mehles.
 Rohka padarrihs, azs nobrihnisees.
 Gudriba wairak maksa ne ka selts un sudrabs.
 Fau behrns rahda, kahda wihram tizziba buhs.
 Isteiktu wahrdu newarr atnemt.
 Kas mihlestibu isfehj, mihlestibu plaus.
 Kauni laudis drihs labbus maita.
 Labbak netaisnibu zeest, ne ka netaisnibu darriht.
 Melleem ihfas kahjas; drihs warr panahkt.
 Meers barro, nemeers pohsta.
 Megohda ammat melloht.
 Pehz darba falda duffeschana.
 Rohkas flehpi nepeln maifi.
 Slinkums labbu nemahza.
 Kahdâ paehnâ tu dsihwo, tahdâ preezajees.
 Labbak nabbags ar gohdu, ne ka baggats ar kaunu.
 Kas weenreis mellojis, tam netizz, kaut arri pateesibu buhtu rnnnais.
 Glahse wairak kauschu noslihkt, ne ka juhrâ.
 Netaisnis grassis apehd taisnu mantu.
 Ko jaunibâ nemahzees, wezzumâ neprattifi.
 Effeet gudri kâ tschuhstas, un bes wiltus kâ ballofschi.
 Ittin kâ juhs gribbeet, ka zitteem laudim buhs jums darriht, tapat darreet juhs winneem.
 Un ittin kâ juhs negribbeet, ka zitteem laudim jums buhs darriht, tã arri juhs nedarreet winneem.

Akmins dauds zillahts ne-eesek.
 Apehstu maisi gruhti pelniht.
 Darbs daudsreis darrihts meisteri darrina.
 Dohds dohdamam atdohdahs.
 Drihs steids, aklis dsemn.
 Gals rahda, kahds darbs.
 Gohds eet pa zekku, negohds pa zekka mallu.
 Kas launu zeesch, tas labbu reds.
 Kas zitteem bedri rohk, pats eekriht.
 Labba sibla rohkâ, ne ka meddenis kohkâ.
 Kas mahk, tam nahk.
 Leels gohds, leels gruhtums.
 Lehna zuhka dsittas saknes rohk.
 Mafs zinnihst gahsch leelu wesumu.
 Ne raugi wihru pee zeppures.
 Salausta maife wairs nelihp.
 No wilka behg, us lahzi kriht.
 Pehz darba leen maife.
 Prahtin nahz' mahjâs!
 Putnis, kas agri zekahs, agri deggunu flauka.
 Sagteem sagta alga.
 Prettiemejs flittaks ne ka saglis.
 Tahda wahrna pehrta, tahda nepehrta.
 Slinks behrns irr tehvam ruhkts ahbols.
 Ahtram sirgam peeschu ne waijag'.
 Dselse jakak, kamehr farkst.
 Sauns buhdams strahda un pataupi, tad wezs bes mai-
 ses ne buhfi.
 Wifs darbs eefahkumâ gruhts.
 Kas negribb strahdaht, lai zeesch baddu.
 Weenreis funni peewill ar kaulu, ohtru reisi ne ar galku
 nepeewilfi.
 Zuhka paleek zuhka; ispeldejusi no jauna atkal dubtôs
 wahrtahs.
 Lehnas awis weenâs kuhhtis saderrahs.
 Nepateiziba kluffina schehlafstibu.
 No dsirksteles daschdeen leels ugguns zekahs.
 Pehz leetus atkal faule spihd.
 Rihst nesinna, kahds wakkars buhs.

Slinkums irr wiffa launa perreklis.
 Wakkars rahda, kahda deena bijusi.
 Zeets ar zeetu kōhpā nederr.
 Diwi sunni pee kaula nepaleek draugi.
 Ko tu redsi to skabargu tawa brakta azzi, un to balki
 tawā pašchā azzi tu nenomanni?
 Zilweka firds pahrdohma famu zekku, bet tas Kungs
 pašchēer winna gahjumu.
 Kas parradus maksā, wairo mantu.
 Pa weenu zaurumu tu futti gubstifi, pa ohtru tas aisees.
 Dauds afs zirwis lehti atzehrtahs.
 Kappā paleek selta kalns, kappā arri nabbaga tahrba.
 Tē wilku peeminn, tē wilks klah.
 Weena pagalle nedegg.
 Bads ruhktumu darra saldu.
 Barro nu sunni, kad wilks jau kuhstis.
 Behrns, kas weenreis fadedsinajees, pirkstu wairs nebasch
 ugguni.
 Jo augsti kahpis, jo smaggi krittis.
 Jau behrns rahda, kahda wihrām tizziba buhs; katram
 ammatam fawi augti.
 Preeksch bohjā-eeschanas nahk lepns prahts.
 Rohkas klehpi nepeln maiji.
 Kas pikli aiskare, tas rohkas apgabna.
 Kahdu wihsi apwilzis, tahda jawalka.
 Krauklis krauklim azzis ne eezirtihs.
 Kur putnis ligdu taifa, tur tam jatupp.
 Kur wadsi dsenn, tur tam jaleen.
 Ne isdsehfi swezzi, ko wairs newarr eededsinaht.
 Weenreis pahrlēeku, ohtrreis neneeku.
 Zauru maifu ne pildisi.
 Wihsē ne taps sabhaks.
 Kad aklis aklam zekku rahda, tad abbi diwi bedrē krittihš.
 Rihta-darbs fēllahs.
 Wihrs fohla, wihrs darra.
 Wezzeem laudim wahjas kahjas, bet stirps prahts.
 Lihsmojeetees ar lihgsmeem, raudeet ar raudadameem.
 Rihta-stunda baggata stunda.
 Ustizzigš draugs retta manta pašaulē.

Wesselibä labbaka, ne ka leels mantu krahjums.

Dsihwo tà, ka nomirstoht kaunu tew tawš muhschs ne-
darra.

Sawaldi fawu mehli un nerunna nekad aplam; jo daschs
labs pluffschkejoht jau nelaimè krittis.

Labbaks irr masums ar Deewa swehtibu, ne ka leela man-
ta ar dauds raisehm.

Deews diwi aufis dewis un weenu mutti, tadehl ka pee-
nahkabs wairak klausitees ne ka runnaht.

Ko schodeen warri darriht, to netaupi us rihtdeenu; kas
sinn, woi riht to warresi darriht.

Klausigs un ustizzigs kalps irr sawa lunga preeks, bet
slinks un neustizzams kalps sawam lungam un few
pascham behdas darra.

Kahrumi irr wiltineeki: jo jauki un mihtigi tee leekabs,
jo wairak effi nomohdà un fargees no teem.

Bai es nerunnaju, par ko man jakounabs,
Neds zittus apfmeiju; tas gohdam neklahjabs.

Neskaudi kaimiau, kam dauds pee rohkas irr,
Bet baud' ar sahtibu, ko Deewinsch tew peeschkire.

So gekkam manta irr, jo winnam eegribbabs,
Tam allasch tuffcha firds, kas nekad norimstabs.

Kur irraid tehwa firds wirs semmes tahda,
Rà Deewinsch schehligais mums allasch rahda?

Deews pasihst wissu, wissu reds,
Ir paschas dohmas winsch atfeds.

Drebb', blehdneeks, drebb', kur aisbehgfi?
Tu wissur Deewu useefi.

Vafazzinas un lihdsibas.

1. Zettawihrs un zihruls.

Zettawihrs. Rà tad tif agri jau, zihruliht,
Efi tu zehlees no pascha rih't?
Zihruls. Nedrihtstu wairs ilgaki kaweht,
Gribbu debbes tehwu flaweht;
To esmu no masatnes eeraddis. —
Woi, zilweks, tu Deewu neluhdsi wis?
R.

2. Lapfa un sohfs.

Lapfa. Ak mahsin', ta deena irr tif jauka,
Woi ne eefim wisinatees laukà?
Sohfs. Pirmak man arri tà gribbejahs,
Bet nu prahtinsch behdajahs.
To kamehr tu schein atnahzis,
Tad wisinatees negribbahs wis.

Ne wehtras puhte, ne leetus lihja,
Bet sohfin zittas behdas bija;
No lapfas wilteem fahze bihtees,
Tapehz ar to ne gribbeja pihtees.
Ta wisinaschana buhtu par pohst',
To lapfa kautu winnu nobst.

R.

3. Suns un krauklis.

Suns. Kraukli, tu schelmi, tu sagli, ekkur —
Rà mannu galkas-gabbalu naggòs turr'!
Krauklis. Sunniht, nedusmojees tif lohti,
Esmu no teefas fuhthts. Prohti,
Ka man buhs sagtas leetas atnest
Un paschus sagtus pee teefas atwest.

Krauklis teescham bij mellojis,
Sunnu par zeppetì peewihlis.
Tomehr funnihts to fuhdseht negahjis;
Ka winsch ar kraukli deht schahdsibas rahjis?
Pats to galku it blehdigi kehris,
Kad pawahrs kehka durwis atwehris.

R.

4. Kundſinſch un kuzzens.

Kundſinſch.

Klauf, funniht, tew wairs apfahrt ſtraidih̄t neklahjabs;
 Nahz ſchurp, nu ſehdus tuppeht jamahzabs.

Kuzzens.

Uſſcheblojees! Woi mahziſi tiſ jauninu?
 Uſ luhdsams, atlaid wehl us kahdu laizinu!

Kundſinſch.

Nè, draudſin; kad tew ihſtâ laikâ nemahzihs,
 Ur leelahm publehm pehz ne neeka nefadſih̄s. u.

5. W a h r n a.

Luhk, ubbadsite kahda ta,
 Ur melneem ſwahrkeem apgehrbta,
 Kas zeetâ ſeemas-laizina
 Pee wiſſeem zeemeem fehrſtu eet,
 Sahk brehzin ſtummiigi: krah! krah!
 Tel kaulinu man paſneedſeet.
 Bet tiſ kâ ſiltais laizinſch nahk,
 U rè, kò ubbadsite mahk!
 Schi zekahs ſpahrnòs mahtigi
 Par wiſſahm zeema-mahjinahm,
 Un uſkleedſ laudim preezigi:
 Paldeews, paldeews par dahwanahm!

u.

6. Putnis un puifiſ.

Uſ puifiht mihtais, luhdsams to nedarr',
 Tu mannu maſu ligſdu neaiſkarr'!
 Ne azzis wirſû tu neuſmetti.
 Kur guk man mihti, mihti behrnini.
 Sahk brehzin tee un warren iſbihsfees,
 Kad leelahm azzim tu eeſtattifees!
 Gan puifiſm lohti grihbahs ſtattitees,
 Domehr ſchiſ klauf un ſtahw no tahlenes.
 Tad nabbags putninſch peeſkreen klah̄t,
 Sahk maſinaus ar ſpahrneem fedſinahr,
 Un uſſtatt puifiſi ittin mihtligi:
 Paldeews, paldeews, ka manniſ klaufiji! u.

7. Swirbuls seemas-laiķā.

Atskreen isfalzīs swirbulihīs, — woi nebuhs maieses kummofihīs? — Pehz garras nakts ne graudu wis wīnsch brohfastam wehl atraddis. Schim laikam labbaķ patilke, kad sirnōs wehl bij' maltite!

Nu nemm un ehd, zif patihķahs! Zif brahteem laikas atstahjahs! — Zee irr pateesi wahrđini, kas swehrōs rakstōs mahziti: Zee nesehji un tee neplauj wis, taķ Deewōs ikweenu barrojis!
U.

8. Preedite, kas tihķoja pehz jauķaka lappugohda.

Bij' weenreis preedite meschmallā;

Ur addatahm, ķā zittas.

Ta arri bija pahrgērbta;

Us reis tai prahtā fittahs,

Ka tahs nejauķas, affas, —

Schi nurdoht galwu ķassahs:

Mescha-brachteem mahfinahm

Wisseem jauķas lappinas;

Bet no mannahm addatahm

Luhķ, ķā wiffi faraujahs!

Ta tiktū man, ķo wehlejohs, —

Es selta-lappās leppotohs!

Nakts uskriht, preediht' apgullahs;

Zif faule rihtā gaismu dohd,

Tai tihra selta lappinas.

Uķ tarwu brihnum' lelu gohd!

Nu preediht aplam gresnojahs:

Kas man jel zittu lihdsinahs?

Saules ķarstum' isbehgdams,

Leelu paunu garru bahrdu

Meschā leen schihds kuptschodams;

Ceraug schis to seltu gahrdu,

Paunā sabahsch, aiswelķahs, —

Plifķa preede atstahjahs.

Rabbadsite noraudahs:

Kà man selta-lappu schehl!
 Man preeksch zitteem jafaanahs, —
 Lappu-gohds teem allasch wehl.
 Bij' man wehl fo wehletees:
 Glahschu lappas lai dohd Deews!

Un atkal preediht apgullahs.
 Kad rihtà faule gaismu dohd,
 Raug, gaischas glahschu-lappinas!
 Uk tawu brihnum' leelu gohd'! —
 Nu sinnams preede leppojahs:
 Woi mannu glihtum' panahs kas?

Tad stipra wehtra fazellahs,
 Sahf brifschleht bratschleht lappas;
 Lai wiffi kohki lohziyahs, —
 Bet preediti kà kappahs!
 Schwingsch semmè glahschu-lappinas, —
 Ne gabbalini atraddahs. —

Nu preedite ar waimanahm:
 Luhf, pihschlòs wifs mans jaukums!
 Bet zitteem brahteem mahsinahm
 Tas pats wehl lappu-taukums.
 Bij' man tad wehl fo wehletees, —
 Eif lappas sakkas lai dohd Deews!

Un atkal preediht apgullahs.
 Kad faule pazell rihtà,
 Tad preezadamees pasmeijahs
 Ur sakkahm lappahm glihta:
 Tak man naw wairak jafaanahs,
 Man tà kà zitteem lappinas!

Eè kasa pilneem tesmeneem
 Pee preedites peestahjahs,
 Ur saweem mudreem kasleneem
 Wifsaplahrt zellahs kahjäs,
 Sahks sakkas lappas lassihf —
 Woi schi ees preedei prassihf? —

Un preediht' atkal plikka stahw
 Un patt' ar fewi runnajahs:
 Man lappas nu kà ruhkta nahw',
 Lai buhtu kahdas buhdamas.
 Ja buhtu atkal addatas,
 Nestaufstu wairak mahsinas!
 Noraudohht winna apgulstahs,
 Un affaràs wehl usmohstahs,
 Bet til kà faule pazettahs,
 Schi pilnà preekà pafmeijahs.
 Lai wiffi kohki apfmeij scho, —
 Preedite dohma: kas par to? —
 Un kapehz preediht preezajahs?
 Kam zitti kohki fmeijahs?
 Raug, nakti auge addatas,
 Schi' negribb wairak meijas!
 Ja tihk, tad eij pats luhkotees,
 Til fargees, ka nepeedurrees!

U.

9. Repreezajees kad tuwakais teek flahdè.

Ur affeem naggeem ehrglis fagrahbis bij' sakkì, — pleh-
 schoht to netaupa wis. Us beigahm jau bij' wahrgulis,
 tad atskreen swirbul leelmuttis, un usfauz sakkim smee-
 damees: Woi kuhmam tà bij' notiktees? Kur garras au-
 fis tew palikke, ka ehrglis flahht pee tewim tikke? Woi
 weeglas kahjas pamettis, ka tew til ahtri panahzis?

Wehl buhtu wairak runnais, bet wannags weegli
 peeftrehjis jau naggòs winnu fanemm, dsihwib' un wahr-
 dus panemm.

Kas behdàs tuwakaju fmees, pats behdàs ahtri bohjà
 ees.

U.

10. W a h r n a.

Kur ween peehtuht warreja, wahrna few saluhkoja
 naudu, pehrles, gredsenus, mantas, rihkus wiffadus.
 Gailis praffa: wahrnina, kam tew wifs tas wajjaga?
 Us to schi: to nesinnu, — man janemm, kur dabuju.

U.

11. Gailihts gudrineeks.

Wista sawus zahlischnus schurpu turpu wadda. Ge-
ravg schi fur graudinus, knaschi tohs peerahda: Gah!
gah! nahzeet behrnini, tè jums buhs preeksch guhsiti.

Gailihts weens tà gudraja: pagalmâ naw weetas,
man jadohdahs klaijumâ, tur buhs zittas leetas. — Lai
kohp zittus memmina, man newaijag kohpeja.

Lapsina starp krummeem leen, eeraug wihru nahkam:
Tas mums paschâ laikâ deen, to wehl sakert mahkam.
Gailihts kleebs: glabb, memmina! Bet nu memmin'
tahlu.

Ta tew zekahs leeliba, peeminn gudru zahlu. U.

12. Taurinsch.

Bij' weenreis jaunais neezinsch, trihs stundas wezzu-
mâ, bij taurinsch kâ weens deedsinsch, bet spihdeht spih-
deja.

Ur farkan-silleem raksteem spihd winna swahrzini, un
wehl ar selta-laksteem turklahst eelohzini.

Pa wissahm pukkehnm skreedams wiasch aplam gresno-
jahs, un prassa probjam eedams, kâ winnahm parah-
dahs.

Us reis tam pretti gaddahs ammolâ bittite, no saldu-
ma jau raddahs tai nastâ paunitê.

Rohst, tahrps! schis pretti reijahs, tew newarr ee-
raudsiht! Ko aufchejees? schi smeijahs, nahz darbu us-
skattiht.

Pehz zeppures tu gohdu pee wihra neluhko; laiks ais-
nemmem neeka-rohtu, gresnumu aiskuhko. U.

13. Bitte un ballohds.

Pee uppes dsehre masa bitte un uhdent no sahles kritte,
fur straume winnu aisnesse. To ballohds redsej's kohka
gallâ, no sarra lappu uppes mallâ drihs rahwe un tai
peemette, kâ winna, lappâ uslihdufi un spahrnus faule
kaltejusi, us mahjahm aiskreet warreja.

Ta ohtrâ deenâ redseja to paschu ballodi us kohka, ko
biffneeks, gaili uswilzis un flinti waigam peelizzis, schaut
gribbeja, un ahtri rohka ta eedsehle tam biffneekam. Schis

fahpès rohku pakusteja, un garram schahwe ballofcham, kas netrahpihts us pehrktu ftrehja.

Itkatram palihds mihltigi, kas raud par kahdu nelaimi. Lai mass, taf deenàs redseht warri, ka tew ta atkal waijadsehs, un ka winfch atmakfaht tew spehs, fo tu pee winna labbu darri.

14. Sauna ahbelite.

Schi mihla jauna ahbeliht tif wezza ka es pats scho brihd', un tomehr jau tif masina no ahboteem irr baggata.

Jau dahrsneeku eepreezina, un tam tahs pohtes atmakfa. Kahds preeks tam wehl us preekschu kluhs, kad kohzinfch leels isaudsis buhs.

Man pascham lappas ween wehl teef, tapehz man flohla pohteht leef; ja Deewinfch fwehtihhs mahzibu, tad man arr netruhks ahbotu. R.

15. Eschetri weena tehwa behrni.

Eschetri katrà gaddà rohdahs weena tehwa behrnini, tee pa weenam pee mums dohdahs fehrst zaur wiffu semmiti.

Pirmais atlezz weeglahm kahjahm, flaidrà fillà apgehrbjà, salku mauru dohd pee mahjahm, laukà lohpus aizina.

Mahfa glihtà wainadsinà gaisu stipri fildina, puffes nehfa preekschautinà, labbibinu audsina.

Dhtrais brahlis tad ar gohdu rahdahs labbi peebreedis, pilda schluhnus, pilda blohdu, wiffus brangi meelojis.

Weidsiht nahf ar wehja-flohtu wezza mahfa kaschofà, aisflauz laukeem wiffu rohtu, baltus tad apbirdina.

Woi tu finni, kas schee tahdi, weena tehwa behrnini? Brihnumis, kad tohs neusrahdi, wiffeem kas pasihstami. U.

16. Mustihts un Kranzihts.

Mustihts. Klauß, Kranziht, fo tew prassiht gribbu,

Kur nolikki tu wakkar sakka-ribbu?

Woi saglis newarr rohka dabbuht? sakki,

Gelfsch kahdas weetas tu to ribbu rakki?

Kranzihts. Ur tewi negribbu wis runnaht,
 Tik saglis ween gribb ribbas finnaht. R.

17. S i w t i n a.

„Siwtin, siwtin! kur nu eesi? Woi tu gan eefsch tihllu streefi? Sargees jel no mannas rohkas, zittadi tew Jareds mohkas; ja es tewi taggad kerschu, tad gan drihs us pannas zepfchu.“

Siwtin dohma darriht gudri, streen eefsch tihllu gau-schi mudri; bet tik drihs kà tihllà eefschâ, puika tublin naggus preefschâ; mett eefsch tarbas, kaut gan luhdsahs, kaut par sawu dsihwib' fuhdsahs. R.

18. P u k k e s p a w a f f a r â.

Pukkes, kur palikkufchas? Semme tahs apgulditas, fneegeem mihksti fasegtas, kà ne weens tahs trauzeht mahk. Pawaffarâ faule nahk, Deews pats winnas mohdiht fahk dekki atnem, aizina: „Nu tik, behrni, nomohdâ!“ Raug, kà pazett galwinas, atdarr jaukas aztinas. U.

19. S e h k l a s g r a u d i n f c h.

Uk tu masa sehklina, kà tew tikke dsihwiba? Semme tew noglabbaja, kur tu nehmi spehzi bu, breedusi, iskni-tusi, salkoht audsin angusi; — nu tew seedds usstattoht wiffi Deewam sawu dohd. U.

20. B i t t i t e.

Bittiht mihla, kò tu darri? Woi tu man to fazzih warri? Es gan sinnu, kò tu strahda, tu jau saldu med-du gahda.

Strahda ween ar tschaklu rohku, krahji pilnu sawu kohku; tehws tad ruddeni ar duhzi greesihs to kò tu nu fuhzi.

Bittiht, tew gan leela raise, zaur kò man teek falda maise; tatschu tu zaur schahdu deenu gribbi pukkes fuhkt aisweenu. R.

21. A i t i n a.

Kur aug pukkes jaukas sakkà maurinâ, pakohsch sahles taukas manna aitina.

Uiseet lehkadama gannòs aitina, fajuh't pablaudama:
Elaht nu waffara.

Tur pee awotina, fur reds' krukminaus, nodsertees eet
winna un pee legsdahm dufs.

Papreezajees jauki, manna aitina! Kad buhs bahli
lauki, beigsees lihgs'miba. U.

22. R o h s c h u k r u h m i n s c h .

Rohschukruhminsch zekmallâ stahw jau là fawih'tis.
Saulé to isded'sina, ne weens par to nebehda, paleef
weentuliti, — roschukruhminsch nabbadsinsch stahw jau
là fawih'tis.

Get pa zekku meitina, usstätt nabbadsiti: Kas tew,
rohsiht, kaitina? — Nu wairs, mihtais, nebehda,
kophschu weentuliti. Rohschukruhminsch nabbadsinsch
stahw jau là fawih'tis.

Lehkadama meitina teff pee awotina, roh'siti ta flazzi-
na, roh'siht atsekk preeziga, pateiz kophuminu; Sautòs
seedòs zekmallâ warr nu stattiht winnu. U.

23. S t u d r a .

Eij, laiskais kund'sinsch, usstattes us studras darbi-
nu; no winnas tu warr' mahzitees pawaddiht laizimu.
Luhk, zil ar masu spehku schi jau paspeh'jusi, — woi tu
nebihsees grehku, kad wehl tu flinkosi? U.

24. B i t t e .

Bittiht masa, bittiht mudra, bittiht stingra, bittiht
gudra, turwu streen un tablu streen, wiffas pu'kkitès eeleen,
nefs us mahjahm prahtigi un noglabba gohdigi. — Kas
tà pawadd' waffaru, seemâ nered's truhkumu. U.

25. Z i h r u l s .

Kad zihrulih'ts pamohdahs no falleem tih'rumeem, un
gawiledams dohdahs us debbes'-augstumeem tad arrajs
preezigs paleef, tam pakkat luhkojoht, un sawas roh'kas
faleef, to Kungu flawejoht. U.

26. P u t n i n i .

Tuhs, mihtli masi putnini, kas tad juhs ehdina?
Kur jums, kad balti lauzini, irr mahjas-weetina? Kur

barribu juhs dabbuj'tees, kad nekur graudu reds? Ak lehti prohtams, ka pats Deews juhs barro un juhs fedf. Ne tihrums ne arr naudas jums, fagahdas nam nekur; bet Deews irr juhfu patwehrums, juhs sawa rohka turr. Juhs zittu darbu neprohtet, ka Deewam padseedabt, bet to juhs arr' nekawejeet, kamehr ween gaisma klagt.

Nu, Deewam firds lai padohdahs, lai darr' ka darridams. Kaut faule mehnefs pasuhdahs, — ne kas man isbihstams. Kas semne, gaisa pakustahs, kas dsihwo uhdens, — no Deewa ween tas raddijahs, stahw winna padohmôs. No jumta swirbuls nekrittih, ne mats no galwinas, kad winsch to neirr nolemis, kas wald' no muhschibas. Winsch laiku, weetu nospreedis ta putneem ka arr' mums, us swehtibu muhs noweddihs, — meh's winna ihpaschums.

u.

Zittas dseefminas.

1. Deews wiffur irr.

Glabbj no launa fird' un praht'! Sinni, Deews irr wiffur klagt. Wiffur walda winna rohka; winsch, kas uhdens-straumes lohka, arri leelus, mafus reds.

Launu nekad nedarri, Deewam isbehgt newarri; taphez staiga winna pehdas, un nedarri winnam behdas; ak, tas buhtu tewim schehl!

R.

2. Deewam tehwa firds.

Tur no debbes tahtu, kur dauds engelischu, skatta Deews un swehti katru behrnianu; kad tas luhds, Deews klausa, glabba masianu, lai kur nepeedausa sawu kahjanu; dohd ar mihtahm rohlahm winnam maisiti, glabbj no wiffahm mohlahm winnu schelligi. Behrninsch mihtais, dsirdi jel scho wahrdinu: Deews nefs sawa firdi katru behrnianu.

R—t.

3. Abba tehtiht.

Abba tehtiht' gribbu flaweht wiffu sawu muhschianu; winsch tur augschâ negribb kaweht klausibt mannu dseefminu.

Engelischu dseesmu skanna allasch winna aufis eet; bet
 Èa tehtih's winsch arr' manna dseesminu, Èo behrnisch
 dseed. R—t.

4. Deews gahda par wisseem.

Kaut juhra leela raddiba, taf muhsu Deewa gohdiba
 wehl dsikkala par juhru irr; winsch wiffas leetas sinn un
 schfirt.

Dauds siwtinu tur eefschâ leen, tas Kungs tohs barro
 katru deen'; winsch sinna, kas ikkatramgeld, woi spahrn's
 streen, woi juhra peld.

Kaut juhra wilni stipri fauz, taf Deews pee meera
 winnus fauz; winsch laiwu glahbj no slihschanas, un zil-
 wekus no nihlschanas. R.

5. Deews arr' par behrneem gahda.

Woi tu swaigsnes skaitijis, zil tur augsti gaisâ spihd?
 Debbeschus ismannijis, zil par semmi katru brihd?
 Deews tohs irr isskaitijis, tam ne weena netrühst wiss,
 wianna sinna wiffi stahw.

Woi tu sinn, zil muschinas faulesgohsi lihgojahs?
 Woi tu sinn, zil siwtinas juhra-widdu spehlejahs?
 Tohs ar wahrdeem pasihst Deews, winsch teem lizzis wai-
 flotees, winsch teem preekus peeschkhris.

Woi tu sinn, zil behrnini katrà rihâ peezellahs, un
 par deenu lustigi schurp un turp padsihwojahs? Deews
 tohs wiffus usskatta, Deews tohs wiffus paglabba, tew
 arr', behrnin, mihlu turr. U.

6. Deewa tehwa peetizziba.

Naw masa pellite palaista; tai klacht irr mihla mem-
 mina, kas nefs tai maifes drusziau, lai baddu nejuht ne
 truhkumu.

Naw putnisch meschâ masakais, kas palaihts buhtu
 pehdigais; tam filta spalwu drehbite, lai sneegs un leetus
 to nemehrde.

Naw taurisch raibais palaihts kahds, neds waffaras
 tahrpisch ubbags tahds; teem pukkites irr, un lappinas
 tee paehdahs un preezajahs.

Naw raddibinas schai pasaulê, kam mantinas naw dsimtenê, woi ehdam, woi gulka, woi pajumtinsch, kur eeksch' un abrà schaujabs winsch.

Un kas to wissu irr apgahdaj's? — Tas mihtais Deews un radditajs, tas usskatt wissu kà tehws arween, arr' gahda par manni naht' un deen'.

7. Mafa behrna luhgfhana seemas=fwehtkòs.

Tu mihtais schelig's Pestitajs un masu behrnu schelotaj's! Tu effi dsimmi's muhsu dehl, jo tew bij masu behrnu schehl.

Tu gaisma, kò Deews suhtijis, tu muhsu firdis spihdejis, tu gribbi, mums buhs fwehteem buht un weenreis debbes-laimê kluht.

Tu schodeen effi peedsimmi's un muhsu meefas peenehmis; tapehz meh's tewi slawejam, kamehr schai semmê dsihwojam.

Es efmu mafs, af stahw man klah, un schlihti mannu fird' un prah't, kà tu tur warri eekschâ mist, tad newarru es greh'kòs krist.

Lai es kà englihts dsihwoju un tawus bauflus miheju, tad taw's es palikt warreschu, — un wezzakeem arr' patikschu. R.

8. Seemas=fwehtku dseefma.

Kahds tur gaischums spohsch's aishwihde kluffâ nahti Betlemê? Woi tur Deewa faules spihde? Nê, tohs semmus gannus schê Deewa engli apmekle, un tee dsird to paschu brihdi: Schodeen, af nebihstaitees, leelu preeku dewis Deews!

Schodeen Kristus irr atnahzis, juh'su Kungs un Pestitajs, irr pee jums nu dsihwoht fahzis; un tas muhschigs walditajs fillitê irr gulletajs, — wisseem laudim winsch atnahzis! Slawejams schein laizigi, slawejams winsch muhschigi.

Uk, kò meh's tew atnessim, kas tew gan warr gehdinaht? Swehtâ preekâ padseedasim, — wissu sawu fird' un prah't gribbam meh's tew dahwinaht; palihds pats, tad padarrisim! — Tawi buhsim laizigi, tawi buhsim muhschigi. U.

9. Seemas-fwehtkòs.

Juhs behrnini nahzeet ar preezigu praht'
 Pee fillites Betlemè wiffi nu klaht!
 To preeku lai katris nu firfninà juht,
 Kà debbesu-tehtinsch saw' dehlu mums fuh.

Al eita tur fuhti, pee fillites arr'
 Pee swezzites-gaisminas skattitees warr,
 Kà autini tibri to behrninu feds,
 Par engeleem jaukaku gultocht to reds.

Tur gult winsch, af behrni, us salmeem un feen',
 Mahria un Sahseps to skatta ar ween';
 Tur gannini eenahk un zekkòs tee kriht,
 Kad eng'ti dseed gaisà: „Nu Deews pee mums miht!“

Daschs gannabehrns nefs nu ar preezigu praht'
 Pee fillites peenu un meddu tam klaht;
 Ur ohgahm pilns furwihts, un abboti arr,
 Balts jehriinsch, schahs leetas tam patikt jau warr.

Ko dohsim mehs behrni, fo schkinkosim tew?
 Al fanemm muhs paschus par dahwanu few!
 Tu negribbi mantas, fo pafaule dohd,
 Bet firdi it schkibstu, kas tew ween dohd gohd'.

Tad fanemm nu firdis par uppuri wehl,
 Mehs dohdam tahs labpraht, tas naw wifs mums schehl,
 Un taiji tahs swehtas un lihdsigas few
 So tad ween mehs muhschigi patiksim tew. R.

10. A i z i n a f c h a n a.

Behrni, woi juhs to arr' sinneet, zik winsch mihligs,
 baggats irr? Seb woi juhs to neatminneet, ka winsch
 labba dauds peeschkirr?

Mihlodams winsch muhs irr raddij's, mums buhs
 winna behrneem buht; winsch lihds schodeen muhs irr
 waddij's, ka mums debbesis buhs kluht.

Swehtidams winsch muhsu pulkà dohd ikkatram, fo
 tas luhds, winna gars mums allasch tulka, ka winsch
 klausa, fo tam fuhds.

Tapehʒ, mihti behrni, nahzeet, steidseetees pee wiinna
 flahʒ, un ar wiffu spehku fahzeet schlihtstihʒ fawu fird' un
 praht'.

Behdseet jel no grehku-preekeem, kas jums leelu flahdi
 darr, turreet wiffu to par neekeem, kas no Jesus nogreest
 warr.

Luhdseet: Kungs, nahʒ muhsu firdi, nemm', tur fewim
 mahjas-weet', mihtais Jesu, aʒ jel dsirdi! Woi tu grib-
 bi garram eet? R.

11. Rohks ar selta-augteem.

Us kalna lohks irr stahdihts, ar selta-augteem ispusch-
 lohʒs; tas wiffseem laudim rahdihts, un tahlu redsams
 wiinna gohds. Un dauds irr allasch bijusch, kas seltu
 meklejabs, — tee lohku krattihʒ nahkusch, ar augteem
 pildijabs.

Bet lai Deews sinn la krattabs, taf tuffchs winsch
 muhscham nepaleek, un ja tur labbi flattabs, — jo win-
 nam nemm, jo winnam teek. Kas pasihst augli gahrdu?
 Kur lohkam dsimtene? Es teifschu lohka wahrdu, — tas:
 fwehta bihele. U.

12. P r e e z a s - w a h r d s.

Allaschin man japalaffabs mihta wezza grahmata;
 manna firds pehʒ wiinna praffabs, kas til fwehti mihleja.
 Ka winsch behrnus aiginajis, mihti tohs usfkattijis,
 fawa flehpi zillinajis un pee kruhtim peespeedis.

Ka winsch brahta-firdi rahdijs nabbageem un spaidi-
 teem, la winsch palihdsibu gahdaj's wiffseem wahjeem lau-
 tineem.

Grehzineekeem noffummscheem nahkt pee few winsch
 neleedsis, zeltu rahdijs atgreesufscheem un firds-mohkas
 atnehmis.

Ka winsch mihti iswaddijis fawu draudsi fewim flahʒ,
 la winsch rohkas isplattijis wiffus few peelabbinahʒ!

Atkal, atkal japalaffabs birst no azzim affaras; gan
 man neteek, wairaf praffabs firds no wiinna mihlibas.

Kungs, pee tawahm lahjahm krittis, tewim wiffai at-
 dohmohs! Un pee fawahm kruhtim fittis raudohʒ preeka
 atrohdohs! U.

13. J e s u s u n b e h r n i .

Klaus' là Jesus usrunnajis wiffus masinus, là winsch mihti aizinajis wiffus behrniaus, rohkas uslizzis, mihti apkampsis, lai tee appafsch winna waiga swehti Deewa zekkus staiga.

Pee tew nahfschu pasteigdamees, kas man swehtiht warr; usnemn, Jesu, schelodamees, es taws behrniasch arr. Taws es gribbu buht, muhscham pee tew flucht, dsihws un mirdams pee tew kerschohs, debbesis pee tew wehl twerschohs. U.

14. M a s s a i s .

Mass es gan,

U schlibsti man;

Un paleez tu firfninâ, Kungs, arridsan. U.

15. B e h r n a d s e e f m i n a d s i m f c h a n a s = d e e n â .

U Jesu, mihtais Pestitajs, tu leelais behrnu-mihtotajs! Statt arr' us manni schelodams, nahz schodeen pee man swehtidams!

Tu redsi, là es swehtiju to deenu, fur es peedsimnu, — tad teef man daschas mantinas no manneem mihteem schlinkotas.

Tapehz nu tewi luhdsch es: prett manni jel tif schelligs eff', un schinko tu man arr' kaut fo, fo tu pats sinn to labbako.

Bet kas gan zits irr labbakais, ne là tu pats, mans Pestitajs? — Tapehz tu pats, Kungs, dohdees man, ar to es buhschu meerâ gan.

So kad tu mans eff' un es taws, — kas manni tad no tewis raus? Kur tu, fur arri buhschu es, kad eefchu no schahs pafales! —

16. T u m a n s , e s t a w s .

Deews tewi, behrnia, usrunnaj's: Tew esmu tehws un radditajs. Utsauzees: Tehws wifsphezigais, tew buhschu behrns ustizzamais.

Deews tewi, behrnia, usrunnaj's: Tew esmu Kungs un Pestitajs. Utsauzees: U Kungs schelotajs, tew buhschu tizzigs kalpotajs.

Deew's tewi, behrnia, usrunnaj's: Tew esmu gars
epreezetaj's. Utsauzees: Paleez, swehtakaj's, man firbi
nuhscham mahjotaj's! u.

17. D e e w a = l u h g f c h a n a.

Uk mihtais Deew's, stahw klaht, nedohd tew skumdi-
naht! Dohd man firde'sskaidram buht, tew patihkamam
fluht. Lai augu tawâ walslibâ kâ graudu-pilna wahrpina,
lai engeli nenowe'r'schah's, bet mihti mannim peestahjah's.
u.

18. S w e h t d e e n a.

Ea mihta swehta deenina eeswannita jau fahkaj's, nu
— fur ween Kristus draudsiba, — to swehtiht wisseem
nahkaj's.

Woi darbs mums nebij' neddekâ? woi laik's bij' brih-
wêstahweht? Uk faldi tam, kas strahdaja, pee swehteem
darbeem katweht.

To jauki pulkstens aizina, us basnizu lai dohdah's, lai
tur no swehta pulzina tam Kungam flawa rohdah's.

Tur mihtam tehwan pateizam, kas dwehfeli un meesu
atjauno, katram zilwekam eedohdam's sawu teesu.

To darram katrâ swehtdeenâ, to darram preezadamees,
ka netruhks Deewa swehtiba us preekschu, zerredamees.
u.

19. T e e t r i h s l e e l i b a s n i z a s = s w e h t k i.

Uk neisteizama,

Uk nenobeidsama

Seemas-swehtku lihgsimiba!

Zilweks bij' grimmi's,

Kristus irr dsimmi's:

Gohds lai irr radditajam augstibâ!

Uk neisteizama,

Uk nenobeidsama,

Seeldeenas-swehtku lihgsimiba!

Grehz'neeks bij' fohdâ,

Kristus kahp gohdâ:

Gohds nahwes warretajam augstibâ!

Æ neisteizama,
 Æ nenobeidsama
 Waffaras-fwehtku lihgsniba!
 Kristus ar warru
 Dohd fwehtu garru:
 Gohds fwehtudarritajam augstibâ! R.

20. Schuhpta-dseefma.

Nu gulli faldâ meedsinâ, tee engeti tew usskatta, mans
 behrns, tee paleek nomohdâ, un stahw preeksch Deewa
 waidfina.

Tew mihtsta gulla taifita, ta tawam Jesum nebija.
 Tew schuhpo mahte schuhpuli, tam Kungam dewe filliti.

Nereens tew meegu neaisdsenn, tam Kungam staugi
 wirfû breen; tu gulli filtâ istabâ, bet Jesus behg eeksch
 tukfnescha.

Lai spehtu Deews un augumu tew eedohd, arri tik-
 kumu, ka baggats tohpi tizzibâ, un Jesum lihdsigs gu-
 dribâ.

Lai Deews tew pild' ar scheblastib' un staidru brahtu
 mihtlestib', ka paleez sars, kas augtus dohd, eeksch Jesus
 stahdihts, tam par gohd'.

Deews irr to behrnu mihtotajs, prett taunu wiannu
 fargatajs, tas mihtais glahbejs Jesus Krist teem behrneem
 leek pee fewis mist.

Æ turri wianna prahtiu, un labbu firdi klaufigu, ka
 Jesus mafs bij' paklausigs un wezzakeem arr' padewigs.

Tad gulli, behrnin, nebaidees! Kad augumu tew
 wehlehs Deews, tad peeaug' garrâ nakt' un deen' lihds
 Deews tew fwehtu darr' aisween.

21. Us katru deenu dseedama dseefmina.

No firds es Deewam pateizu par wianna mihtu prahtu,
 ka winsch man raddijs zilweku, tahdai apdahwinatu;

Ka redsu wissu pasauliht' eeksch deenas gaismas jauku,
 un nakti arr', kad swaigsnes spihd, to leelu debbes-lauku.

Æ manna firds tad pazettahs, ka buhtu eng'li klautu,
 un feemas-fwehtku-dseefminâs to Kungu gohdinatu.

Es Deewam dseedu flaweschan', ka man naw augsti
 lizzis; uspuhsts es buhtu bijis gan, leetâ nebuhtu tizzis.

Wehl Deewu teizu firfnigi, ka leelas baggatibas winsch
mannim leedsis schehligi, wehl leegs eeksch mihlestibas.

So gohds un manta willina un eewedd alloschanâ,
daschs labbu zekku staigaja, pehz suhd eekahroschanâ.

Un buhtu arr' zil leels tas preeks, kas mums no man-
tas smekahs, meers, wesseliba, gahrdais meegs no win-
nas wis nezekahs.

Un tomehr schee irr dahrgaki par wissu zittu preeku,
tapehz es turru pateesi to leelu mantu leeku.

Lai Deews dohd katrà deeninâ, zil wajag dschwibinâ.
Kas swirbuliti apgahda, tas liss arr manni sinnâ. U.

22. Roman Deews dewis.

Man diwas azzis, gaischas gan, kas pahrskatt wissas
mallinas, un pukkes, krummus rahda man, us debbesim
arr' pazekahs. Tahs Deews man irr eestahdijis; ko redsu,
— winnam peederr wiss.

Un auzis arr' man diwas irr; kas dsirdams, tahs mahf
saklausiht; kad mahte runna, tad isfchier, ko darriht buhs
ko nedarriht: un dsird arr', kad tehws mihligi man usfauz:
nahz, behrens, muddigi!

Pa tam man mutte netruhst wis; kas winnai jadarr,
labbi sinnams, — zil jau ar to isrunnais! Iswaizacht
warr, kas tif ween minnams; un dsedaht warr un peeluhg-
tees, ka klausa debbesis pats Deews

Zè weena rohka, ohtra tur, fchi labba ohtra kreisa fau-
zahs, ar pirsteem peezeem kerr un turr; schoreis pee behr-
nu spehlehem trauzahs, bet kad es buhschu usaudsis, tad
darbu arr' nesmahdehs wiss.

Kad wehl man diwas kahjinâs, ar ko pee teh' un
mahtes eet; lai buht, ka wehl neisdewahs, tchs leelus
puischnus man nostreet, — kad wihra-fohtus mettischu,
es wissus ahtri panahfchu;

Un kruhtis man irr firfnina, kas teh' un mahti mih-
leht proht, kas labb' un launu ismanna; woi sinneet, kas
to firdi dohd? Ak fird' un lohzehtus no ferwis un wissu
mihlais Deews man dewis. U.

23. R i h t a = d s e e f m i n a.

Nu behrni, augfcham zelleetees, us debbefim jel flataitees! Saw faule augfcham nahfufi un fawu zellu fahfufi.

Zew, faufiht, falku labbu deen', zaur tew nakts-tumfchums prohjam fkreem. Geksch mannas firds jel fpihdi arr, lai tumfiba tur isbehgt warr. R.

24. R i h t s.

Behrns.

Klau, meshâ kahdas dseefminas, kâ putni dseedoht lihgfmojahs, kâ lihgojoht fchurp turpu wekkahs un preezigi us augfchu zekahs!

Tehws.

Us debbefim, us augfchu gan, mans behrns, putninu dseefma ftann, kas fawu radditaju flaweht neweenâ rihâ negribb kaweht. Un kâ tas tehws labprahtigi to peenemm, ko dseed putnini, winsch tawu wahju luhgfschanu nesmahdehs arr un teiffchanu. U.

25. S e e m a s = r i h t a = d s e e f m i n a.

Nu garra nakts pagallam, jau ateet deenina, pee tahlahm debbefs-mallahm fahf aiswihst gaismina. Zew fweizinajam fauliti, — lai kawejees, tu newilfi!

No augfchenes ween dabbu, no gaismas-dsifhwokleem, fcheit zilweks wiffu labbu, tur mahjas engeleem; meh's staigajam wehl tumfiba, — taf uspihd Deewa gohdiba.

No fawas gaismas-mahjas dohd wiffu labbu mums! Paleez', fur gruhiti klahjahs, tu muhsu patwehrums! Upgaismo fawu waidfinu pah'r mums! Kungs, rahdees tu mums, tu! U.

26. S a u l e.

Kâ mahte usstatt fawus behrninus, tâ debbefs-faule luhfojahs us mums, usluhko puffes, kohfus, lohpinus, un aismirsts winnai neweens raddijums. Ta wiffus kohp un audfina un filda, ar fawu miblestibu wiffu pilda. U.

27. S a u l e i n o r e e t o h t.

Raug flaidrà debbefs-mallâ jau faules zeksch irr gallâ! Bet pirms ta femmê nolaischahs, wehl mihti ta mums usfmeijahs.

Woi proht' to mahzibianu? Ta dohd aiseijoht sinuu:
kas deenâ labbu darrija, tam preeks irr firidi wakkarâ.

Schi famu zekku staiga aisseenu spohschâ waigâ, ap-
gaismo wissu debbesi, fasilda wissu pasauli.

Kur winna eijoht rahdahs, tur swehtibas daschadas:
kad leelu zekku beigusi, tad tadeht nam peekuffusi.

Gan schoreis debbes-mallâ tai zeksch parahdahs gallâ;
bet rihtâ jauna pazelfees, fâ buhtu leesmâs pehrufees.

Uk mahzaites no winnas tahs ihstas gudribinas!
Kas labbu darrijs dsihwojoht, tas zekfrees tur us jaunu
gohd'. u.

28. W a k k a r a - d s e e f m a.

Raug, mehnestinsch jaw rahdahs, pee debbes-swaigs-
nes stahdahs eeksch selta-skaidribas! Nu tumfchums behg
us grawahm, bet tur us sallahm plawahm — raug,
miglas juhrâ lihgojahs.

Zik rahmi nu un jauki parahdahs wissi lauki, pakreh-
fla kluffumâ! Pehz daschahm deenas-behdahm lai mehs nu
bes firids-ehdahm isduffam meera-weetinâ.

Tad eita Deewa wahrâ un duffeet meegâ gahrâ, —
winsch wakti par mums turr! Winsch gahdahs wehl ar
weenu, kamehr us jaunu deenu weenreis usmohdinahs
muh's tur! u.

29. S w a i g s n e s.

Uk swaigsnes, skaidras debbes-aztinâs, — fâ engeti
us mums noluhkojahs, tâ juhs, — un famâ gohdâ pree-
zaj'tees, fâ faldu duffu mums irr dewis Deews! u.

30. W a k k a r â.

Tad meerâ negulleschu
Naktstumsibâ,
Kad tew nepeeminneschu,
Tehws augstibâ.
Ur deenas darbeem, spehleh
Prahts fajuzzis,
Bet swehtu meeru atrohd
Tew peeluhdsis.
Ur tawu Deewa-spehku
Un mihibu

Do pulku mannu grehtu,
 Kungs, apsedf tu.
 Es schlihtu firdi luhdsohs,
 Do dohd tu man;
 Ja tew ween klausihht spehschu,
 Tad man irr gan.
 Rà tu man, Kungs, peedewi,
 Lai peedohdu,
 Lai brahli, là pats sewi
 Es mihleju.
 Tad meerà un bes bailehm
 Es duffeschu;
 Tew fapnòs, tew pamohstohht
 Peemineschu.

u.

31. N a k t s.

Wakkarà, kad peekuffis, kas deenà kustejis, — Deems
 to labbi noprattis; pawehl saulei nolaištees, kluffai naktei
 pazeltees un par semmi pahrsteeptees. „Lai nu manni behr-
 nini tawà meera-klehpiti wiffi paleek gulditi!“ Naktis pa-
 klaufa, schuhschina wiffus faldà meedsinà, — debbes-teshs
 ween nomohdà.

u.

32. Behrna engelis.

Behrnineem kad meedsinsch sahl, zellahs swaigsnes kah-
 jàs, engelischu-brahhti nahf un pee teem peestahjahs, far-
 ga famos behrninus, lai tee faldà meegà duff.

K—t.

33. S w a i g s n e s.

Raugait kahdas gaischas rahdahs pahr mums mihlas
 swaigsnites, it là muhs aizinatu, lai mehs pee winneem
 nahktu, — nu teescham tur mums patiksees.

Debbes-leefmas, swehtàs dseefmàs pehz jums ilgojahs
 mums firds. Til mihlas juhs mums teekat, wehl mihla-
 kas paleekat, — lai juhsu gaischums muhscham mirds!

Muhsu teefa wehl schai meefa kamehr swehti paleekam,
 pee jums kad weenreis tiksim, tad muhscham mehs paliksim
 eeksch gaischahm debbes-mahjinahm.

u.

34. **W a k k a r a - d s e e f m i n a .**

Kungs, guldini muhs meedsinâ, kad eekahpsim mehs gultinâ, lai engelischî stahw mums klah, ka muhs ne kas warr beedinah.

Tu schodeen schelligs bijis man un zitteem behrneem arridsan; ak wehl us preekschu tapat darr, — un swehti man un winnus arr.

Kas labs, tas wifs no tewim nahf, un muhs us labbu padsiht mahf; ak palihds wehl us preekschu mums, tu muhsfu fargs un patwehrums.

Mehs gribbam tawi behrni buht un weenreis debbefspreekos kluht; dohd ka mehs scheid ta dsihwojam, ka debbefspreekus mantojam. R.

35. **S e e d u - m e h n e f i s .**

Nahz, seedu-mehnefs, jauki appuschko birsites, lai atsell plawas, lauki, lai seed man wijoles! Ak ka man gauschi gribbahs pluhkt weenu pnkkiti, ak ka man staigahz gribbahs pa salku sahli! Gan lustes netruhkt seemâ: ar sneegu mehtatees ar kammaninahm zeemâ ah! iswascho-tees. Bet kad sahf putni dseedah, un mehs tad lustigi pa sahlehm warram lehkat, tad tas dauds zittadi. Tad nahz jel, seedu-mehnefs, mehs behrni luhdsamees, nahz mihtais seedu-mehnefs, ka warram puschkotees! Lai salko wiffas mallas, nahz drihs un mums atness dauds pukkes, lagsdigallas un jaukas dsegguses.

36. **P a w a f f a r a s - d s e e f m i n a .**

Nu pawaffara atkal klah, un meschs un lauks irr pilns ar dascheem preekem; to seema statt' ar stahbu prah; laut pretti kauks, buhs welti ar scheem neekem! Sa winna negribb prohjam eet un ahtri street, tad dsihsim to ar spee-keem! R.

37. **M a i - m e h n e f i .**

Ak lappu laiks,
Taws seedu-waigs
Geksch firds man preekus stahda!
No eelejahm
Un pakalnahm,
No ween tik azzis rahda,

Jau pretti stann,
 Un rahda man,
 Ra Deewa par wisseem gahda. R.

38. Pawaffaras = preek's.

Kam taggad patihl' laukâ eet, tas gan no preeka ee-
 fahks deet, jo jaukums wissur rohdahs. Geksch plawahm,
 mescheem pukkes seed, pa kruhmeem lagsdigalla dseed, un
 zibruls gaisâ dohdahs! R.

39. Behrnu = lufte.

Tur us kalniau es nosehdohs,
 Skattiht masus putnius,

Râ tee lehze,

Râ tee brehze,

Râ taisij' perrektus!

Tur pee dahrsina es peetuppohs
 Nokohpt bischu darbinus,

Râ tahs ruhze,

Râ tahs fuhze,

Râ schuë schuhninus.

Tur us plawiau es nogahju,
 Zubfoht raibus taurinus,

Râ tee zehlahs,

Râ tee smeblahs

No pukkehni fullinu. u.

40. Seedu = laika.

Es scho reis firdi juhtohs, kâ kruhmds putnini. Kad
 Fohki nemmahs seedds, tad paleek preezigi; pawehni tee
 nu lihgo starp sakkahm lappinahm, un wissus meschus pil-
 da ar jaukahm dseefminahm.

Nu prohteet, wissi laudis, man firds irr preeziga, es
 newarru atkautees, jadohdahs klaijumâ. Tur Deewa
 gobds man atspihd no raffas lahfitihm un winna mihlesti-
 ba no wissahm pukkitihm.

Man firds nu werrehs wakkâ, miht wissi zilweki, ais-
 mirsts man irr pagallam, kâ kas man pretti bij. Es beh-

das wairs nesinnu, ne las no preeka schliex', to ween es
proht un minnu, ka Deews man schehligs irr. U.

41. W a f f a r a s - w e h s t n e f f i s.

Kuhlo, kuhlo! dsird meschmallâ;
Laudis nu dseedeet,
Deijeet un kleedseet,
Wassara, wassara, jau tuwumâ!

Kuhlo, kuhlo! las kluffinahs!
Kohli nu isplauks,
Maurina isaugs, —
Wassara, wassara mums peesteidsahs!

Kuhlo, kuhho! Ai dseggusih!
Mehs tew pateizam,
Preezigi sweizam,
Seema nobahle, wassara spihd! U.

42. W a f f a r a.

Nu wassara atnahkusi! Woi juhs to effat juttuschi?
To flawe debbes-putnini, to isteiz semmes-augumi: nu
wassara, nu wassara atnahkusi;

To redseet druwâs, tihrumôs, to meschôs un arr klai-
jumôs, to zihruks dseed un dsegguse, wifs kustahs un
wifs gawile: nu wassara, nu wassara atnahkusi!

Nu pukkih' saltâ maurinâ, us gannibahm nu aitina,
— af wiffi, wiffi preezajahs, wifs filtâ faule atspirg-
stahs: nu wassara, nu wassara atnahkusi! U.

43. Z i h r u l s.

Kad seemai irr gals,
Kad zihruka balfs

Jau atskann. Es pakkat tam fauzu:
Al nemm man pee few,
Lai dseedu ar tew,
Un skreet lihds pat fauli lai trauzu! R.

44. W a f f a r â.

Râ meschs un lauks,
Irr taggad til jauks!

Rà rassa nu spihd
 Us pukkeh'm s'cho brihd',
 Rà uppites skreen
 Eik skaidri s'cho deen'!

Rà atskann birses putnu balfs,
 Un wiinnu dseefmahm neirr gals!

R.

45. G a n n a - d s e e f m a.

Eita gannòs, aitas eijat, un pa sakkahm plawahm
 skreijat; eita tur, kur pukkes seed, un kur putni farròs
 dseed.

Tur, kur skaidrais uhdens rohdahs, tur lai juhfu
 kahjas dohdahs; tur juhs warrat sahli plehst, un arr'
 sawas slahpes dsehst.

Uitin', eij ween meeschâ eekschâ, ganninsch ees jau tew
 tur preekschâ; tu bes behdahm warri mist, wilks tew ne-
 warr wirsü krist.

Drohfschi wiffòs krubmòs leenat, wiffòs rinnòs pahri
 breenat; Kranzis wiffur lihds jums eet; klaufait, kà winsch
 sah' jau reet!

R.

46. S a k k i - p u t n i n i.

Man rahdahs sakk putnini, no debbesim kas nahze,
 ar jaunu faul' atskrehjuschi s'chee nu apmestees sahze us jau-
 ka lohka sarreem; tur dsihwo pilneem barreem, it kà tur
 buhtu auguschi.

Tee lehnâ wehsmâ lihgojahs us saweem slaikeem sar-
 reem, arr rassinu tee nodferrahs un ehd no gaismas star-
 reem un tschukste lehni, lehni, un runnajahs pawehni no
 jaukas debbes-gaisminas.

Kad wehtra nakti krahzeht sah', tad istrauzeti grub-
 schahs; bet lai gan leetus wirsü nah', tee schubst kad weh-
 ma puhschahs. Kad purrinajahs, lahfas no sakeem
 spahrneem gahschahs, un jo wehl jauki salkoht mah'.

Bet nu nah' deenâ faulgohsis, sah' sakkas drehbes de-
 dsin, un nakti augstums usgahjis ar farmu sah' tahs fe-
 dsin. Nu gruhti nabbadsineem, nu preeks pagallam win-
 neem, sakkumu bahlums panehmis.

Tad stiprais wihrs pee kohka eet un kratta wiffa speh-
 kà. No schirmuleem tew teescham schleet, notrihzahs wif-
 fa ehka. Nu raibi putni laistees fahf semmè un isgaistees,
 — fur palikke, wairs neuseef'. U.

47. Putni appa fch deb bes.

Kas gribb dsihwoht meerigi, kamehr azzis plattas,
 tam kà gaisà putnini dsihwo, irr jastattahs. Katris
 perre, deij un dseed preezigs bes firdsehdam, kohkà dufs,
 kad nakts useet, drohfschi un bes behdam.

Katris nemm bes skaudibas, zil tam Deews irr lizzis,
 un eeksch sawas lihgsdinas allaschin peetizzis. Schuhnai
 naw ar padohmeem, naw arr subdischanas, tomehr pa-
 fscheem masineem netruhft pahrtifschanas.

Bailes, kamehr faule spihd newaid teem nekahdas
 useet wehtra kahdu brihd, wiffur apsegs rahdahs. Katru
 jaunu deenu teiz Deewa mihtu praktu; dseedahd preezigi
 nebeids, kamehr nahwe klahu.

Kas gribb dsihwoht meerigi, kamehr azzis plattas;
 tam kà gaisà putnini dsihwo, irr jastattahs: Das pats
 mums, kas winneem tehws, schehsfirdigs ar weenu, lai
 tad flawejam arr mehsh to ifkatru deenu! U.

48. Peetizzibas.

Par mantu mas ko behdajohs gan buhschi istizzis; ja
 Deewinsch weffelibu dohs, tad labbums netruhks wifs; tad
 manna flawas-dseefmina buhs agri wehli dsirdama.

Woi dascham newaid pilnibas wiffadi baggatam? —
 Un tomehr naw peetizzibas dsihwoht apnikkuscham. Zo
 winnam irr, jo kahro wehl, ja zittam irr, tas schim irr
 schehl.

Par pafauli brehz waimanas, — man rahdahs jauka
 gan; kas wisseem parahd mihibas, woi aismirfihsh tas
 man? — Redsh putninsch, taurinsch preezajahs, faulgohsi
 preezigs lihgojahs.

Redsh plawas, meschi, druwinas mums gohdà pusch-
 kojahs, un putnu preeka-dseefminas par welti dsirdamas.
 Pee darba apdseed zihruls muhs un lagsdigalla gullofshus.

Kad rihtòs selta faule lezz, kad sneega-wises spihd,
 kad kohkus balti seedi fedsh, kad druwas smaggi kriht, tad

dohmajū: arr' to pats Deews irr dewis, mums eepreezatees.

Tad zellahs prahts tew flaweht, Deews, ar augstu teifschanu; par wisseem tu apscheloejes ar tehwa mihibu. To atsiht katrà deenina, — fchi buhs buht manna gudriba.

49. Semneeku d seefma.

Juhs stalti pihsehtneeki, woi patihk zeemotees? Schurp nahzeet, tè jums preeki tè wifs jums usfneesees. No palihds ehkas leelas, kas fauli ween aisfeds? Weh! juhsu tumfchas eelas! Tè wiffu debbes' reds.

Zif gailis isdseedajis, ka meh's jau zehlfuschees, jau wih's us lauku gabjis, dsird sirgus nosweegtees. Nu meitas dseedadamas islaisch jau lohpinus, raug' aitas lehkadamas, klau jautrus ganninus!

Tè Deewa swehtibinu samannam allaschin, ka winsch ar swehtu sianu dohd faul' un leetutin', ka fakto wiffi lauki, ka weh'sch muhs dsiffina, ka dahrsôs seedi jauki, appini sehtmallâ.

Tè uppite tekk ruhzoht, tè zihru's gewile, tè bittite skreen duhzoht un eeelen pukkite. Tè lohpi gannidami pateizoht noblaujahs, kummeki lehkadami ais sehtas passattahs.

Zif gahrda mihta maife, kad sweedreem strahdaja! To nespeesch aplam raise, kas laikâ gabdaja! Tadeht juhs pilssehtneeki, ja patihk preeki jums, tè buhs jums faldi preeki, atnahzeet til pee mums!

50. S e h j a m â l a i k â.

Meh's arram un meh's sehjam gan semmè sehklinu; meh's darram, ko meh's spehjam: Deews ween dohd swehtibu. Winsch suhta leetutinu, un faules siltumu, passchier ar swehtu sianu mums rohku darbinu. Wiffa labba dahwana irr no augschenes; tad pateizeet, tad pateizeet tam tehwan augstibâ.

Kas ween wissapfahrt rahdahs, no Deewa wifs irr dohts, lai buhtu leetas kahdas, lai pihschlihts, faules gohds. No wianna lohku jaukums, no wianna weefulis, no wianna druwu taukums, no wianna puttenis. Wiffa

labba dahwana irr no augfchenes; tad pateizeet, tad pateizeet tam tehwan augstibâ.

Winsch wehle faulei zeltees, winsch wadda mehnesi, winsch pawehl wehjeem weltees, winsch atwerr debbesi. Winsch dohd mums preeka sinnas un fahrtu waidsinu, dohd lohpeem gannibinas un laudim labbibu. Wissa labba dahwana irr no augfchenes; tad pateizeet, tad pateizeet tam tehwan augstibâ. u.

51. Ganna-dseefmina.

Es esmu masais ganninsch gan, nekas no pasaul's mantahm man, un tomehr wissa pasauliht ar mihtu fauli mannim spihd! Es esmu ganninsch masais!

Ne fastens manna pascha naw, un tomehr wissi lohpi rau! pehz mannim blauj, pehz mannim streen, tee mihto teescham manni ween! Es esmu ganninsch masais!

No wisseem lauकेem tihumeem, ne waggas mannim naw no teem, bet brihw irr wissus apstaigabt un wissur lihgsmi paklaigabt! Es esmu ganninsch masais!

No mescha naw ne lappinas, bet wissas jaukas mallinas man sinnamas, un ohdsinas un pukkes wissur lassamas. Es esmu ganninsch masais!

Un zihruki un strasdin: un wissi mihti putnini ar manni lohpa gawile, no zitteem behg, no mannim ne. Es esmu ganninsch masais!

Lai scho reis mas es esmu gan, Deews augumu dohs arridsan, tad buhschu zitteem lihds es wihrs, lai Deews dohd, ka no launa tihrs, tad buhschu arrajs lelais!

Meitahm jadseed:

Tad buhschu meita augumâ, lai Deews dohd, ka arritflumâ, tad buhschu meita lela! u.

52. Waktneeka-dseefma.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens astonus grihb swanniht! Astonem irr dewis Deews, grehku-pluhdôs isglahbtees. Welti wakteht zilmezinau, ja pats Deews ne palihds winnam. Kungs, pasargi schelligi, dohd pahrgulleht meerigi!

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens dewinus gribb swannih! Pateikt nemahk dewini, — darr' tam weenam lihdsigi! Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens desmitus gribb swannih! Desmit hauflus dewis Deews, paklausih lai dsennames! Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens weenpatsmit gribb swannih! Weenpatsmit ustizzigi, tà kà Judas nedarri! Welti wakht u. t. pr.

Lautini jums buhs usmanniht, pulkstens diwpatšmit gribb swannih! Wiš laiks weenreis isbeigfees, muhschiba tad peesteigfees! Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens weenu gribb noswannih! Weens Deews walda spehzig; tam padohdees tizzigi. Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens diwus gribb noswannih! Diwi zelli zilwekam, schauro lai mehš stajagam. Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens trejus gribb noswannih! Trihs eeksch weenas Deewibas Tehws, Dehls, Gars no muhschibas. Welti wakht u. t. pr.

Lautini, jums buhs usmanniht, pulkstens tšhetrus jau gribb swannih! Tšhetreji firds-tihrumi, — kur tew triht tee graudini? Lautini, nu laiks irr zeltees, rihta jautru gaisu smeltees! Deewu teizeet preezigi, kas pasargaj's schelligi! u.

53. Pee behrna schuhposchanas.

Tschutschu man dehlin, tu luttekliti,
Sillas libk-aztinās eemidsini!
Kluffums un meers irr wiff' apfahrt tew nu;
Gult' tikkai, muschas tew nodseenaschu.

Taggad, mans iellih, wehl weegli tew eet;
Turpmak tà nebuhs, kà schodeen, man schleet,
Behdas ap gultinu sapulzefees,
Meerā tew neklaus eemidsinatees!

Eng'li no debbesim, daiti kà tu,
 Usmaide tewim ap schuhpulianu.
 Turpmaß gan arri tee noliddinahs,
 Bet tikkai noslauzihs affarinas.

Eschutschu, man dehlin', lai nakfnina nahf,
 Mahte fehsh klahr tew un schuhpohr tew mahf.
 Lai jau buht agri jeb wehlah, ir tad
 Mahtes firds, engelih, nefnausch ne kad.

54. Trihs pahri un weens.

Tew diwi aufis un mutte tik weena:

Woi sinni, kapehz?

Dauds dsirdeht buhs, mas runnaht: leez zeena!

Mu sinni, kapehz!

Tew diwi azzis un mutte tik weena:

Woi sinni, kapehz?

Dauds redseht buhs, mas paudeht: leez zeena!

Mu sinni, kapehz.

Tew diwi rohkas un mutte tik weena:

Woi sinni, kapehz?

Strahdaht buhs diweem, weenam ehst: leez zeena!

Mu sinni, kapehz.

R.

55. Mehle, azzis, aufis.

Weens. Sargi sawu mehli!
 Saunu ne kam wehli,
 Runna tik par labbu leet',
 Zittadi turr mutti zeet!

Wiffi. Zittadi turr mutti zeet,
 Runna tik par labbu leet';
 Saunu ne kam wehli,
 Sargi sawu mehli!

Weens. Sawas azzis fargi,
 Ka tahs neraug bahrgi.
 Nograes nohst, fur saunums nahf,
 Lai tik labbu stattiht mahf.

Wiffi. Lai tik labbu stattiht mah̄t,
 Rogrees nohst, fur taunums nah̄t;
 Ka tahs neraug bahrgi,
 Sawas azzis fargi!

Weens. Sargi fawu aufi!
 Labbu tik ween klaufi.
 Kad tu dsirdi taunu leet',
 Tuhlin taifi aufis zeet',

Wiffi. Tuhlin taifi aufis zeet,
 Kad tu dsirdi taunu leet';
 Labbu tik ween klaufi.
 Sargi fawu aufi!

Weens. Aufis, azzis, mehli,
 Sargeet agr' un wehli!
 Deewam schehl schahs leetas arr
 Leelu stahdi darriht warr,

Wiffi. Leelu stahdi darriht warr,
 Deewam schehl, schahs leetas arr.
 Sargeet agr' un wehli
 Aufis, azzis, mehli.

R.

56. Mihkla grammatneekem.

Mannu mihklu atminni:
 Ustonpatsmits wanderselki
 Mufsu semmè nahkufchi.
 Lai gan wisseem weeni zelki,
 Somehr tee naw lihdsigi;
 Lai gan staissti augufchi,
 Somehr kad tee runnaht fah̄t,
 Saklausih̄t ne weens tohs mah̄t.

Lad peez tulki nahkufchi,
 Brihnum gudri lautini!
 Pirmais mutti atplehtis,
 Rà istrauzehts uskleedsis.
 Dhtrais tà kà kaslens brehz,
 Treshais pih̄st kà pellite,
 Zettortais kà sirgs, kad sweeds,

Leekahs allasch prassih: ko?
 Peektais tà kà dsegguse
 Warren tumfchi uskufko.
 Bet nu brihnums, tautiai!
 Kad tee kòhpà tikfufchi
 Ur teem flusseem wanderfelleem,
 Sahks tee kòhpà runnatees,
 Runnaht wairš nenobeigfees!
 Nu tohs dsird us wisseem zelleem,
 Wiffas pasaul's mallinas
 Skann no winnu wallodas.

u.

57. Silweka lohzeeki.

Buhs man patikt tawi zekki,
 Tad tà lohzeekteem pawehli:
 Azzim, ka pa wiffahm weetahm
 Skattahs ween us schlihtahm leetahm.
 Nusim, lai tahs padohmu
 Klaus un flaidru mahzibu.
 Mehlei, lai ta Deewam gohd'
 Wiffas sawas runnas dohd.
 Rohkahm, lai irr dewigas
 Un turklaht arr taupigas.
 Kahjahm, lai tahs labpraht eetahs,
 Kur fateekahs swehtas weetas.
 Kad tà lohzeekteem pawehli,
 Tad man patiks tawi zekki.

u.

Ko behrens reds skohlá, mahjá un lauká.

S k o h l á.

Behrens. — Es esmu skohlá. Skohlá irr arri wehl
 zitti behrni. Skohlá irr benki; us benkeem fehsh skohlás-
 behrni. Preeksch benkeem irr galbs; us galdu skohlás-
 behrni sawas grahmataš leek. Pee feenas irr melna tah-
 pele, kur skohlmeisteris behrneem brihscham leek rakstih,
 brihscham rehkinah, brihscham kahdas sihmes un sribhes
 jeb figures uswilkt.

Skohlmeisteris. — Ko tad tu darri skohlâ?

Behrens. — Es mahzohs Deewu luhgt, lassihht, dseedahht, rakstihht, rehlnaht, un sihmes wilkt us papihri.

Skohlmeisteris. — Redsi, zil daschadas leetas tu mahzees skohlâ! Luhkofim, woi pareisi effi mahzijeess. Us sihme man us tabpeli kahdus punktus, strihpes un figures, kâ es tew fazzischi. — Sihme man diwi punktus, kas blakkam stahw, weenu pa labbu, ohtru pa kreisfu rohku.

Behrens sihme tahdus punktus ..

Skohlmeist.: Sihme man diwi punktus, kas weens pah r ohtru stahw.

Behrens sihme tà :

Skohlmeist.: Sihme man kahdu lihniyu jeb strihpi.

Behrens sihme tà _____

Skohl m.: Sihme man diwi lihniyas, weenu pah r ohtru.

Behrens sihme tà _____

Skohl m.: Sihme man trihs tahdas lihniyas.

Behrens sihme _____

Skohl m.: Sihme man tschetras tahdas lihniyas.

Behrens sihme _____

Skohl m.: Sihme man peezas tahdas lihniyas.

Behrens sihme _____

Skohl m.: Tahs wiffas irr gutku-lihniyas. Sihme man nu kahdu stahwu-lihniyu.

Behrens sihme tà _____

Skohl m.: Ta irr stahwu-lihniya. — Sihme man nu kahdu flihpu lihniyu.

Behrens sifme

Skohl m.: Schai lihnijai wirfgals pa kreisu pufsi. —
Sifme man nu kahdu flihp u lihniju, kam wirfgals pa
labbu rohku.

Behrens sifme

Skohl m.: Sifme man kahdas lihdstekku-lihnijas.
Behrens sifme

Skohl m.: Du redsi, lihdstekku-lihnijas irr tah-
das, kas ta ka rittenu fleedes muhscham ne fatekl kohpa,
lai arri Deews sinn zil garras tahs istaisitu. Bet sifme
man nu divi lihnijas, kas weena galla faet kohpa.

Behrens sifme

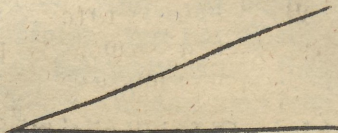
Skohl m.: Tahdu figuri mehš nosauzam par win-
keli. Tahs abbas lihnijas irr winkela spahrni, un ta
weeta, kur tahs faet kohpa, tur irr winkela gallotnis.

Welz man nu tahdu winkeli, kam weens spahrns irr
stahwu-lihnija, ohtrs guktu-lihnija.

Behrens sifme

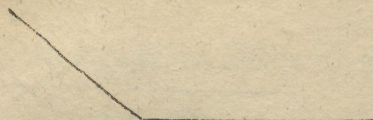
Skohl m.: Tahdu winkeli mehs nosauzam par pilnigu winkeli. Bet irr arri zitti winkeli, kas nam pilnigi, brihscham schauraki, brihscham plattaki. Sihme man kahdu schauru winkeli.

Behrens sime

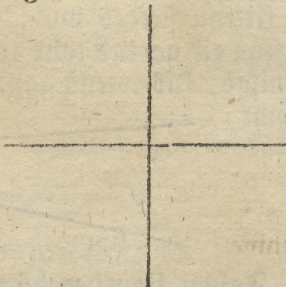
Skohl m.: Tas irr schauru winkelis; weens spahrns irr guktu-libnija, ohters irr slihpas libnija, un ta slihpas libnija lohkas us to guktu libniju. — Sihme man nu arri kahdu plattu winkeli.

Behrens sime

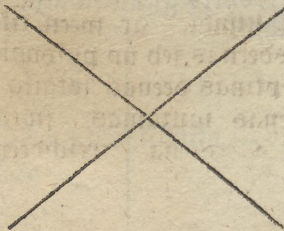
Skohl m.: Tas irr plats winkelis; weens spahrns irr guktu-libnija, ohters irr slihpas libnija, un schi nolohkas no tahs guktu-libnijas nohts. — Sihme man ar divi libnijahm tschetrus pilnigus winkelus:

Behrens sime

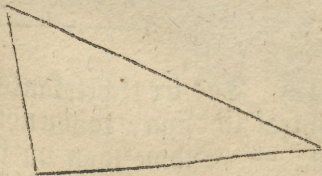

Skohl m.: Schè irr tschetri pilnigi winkeli, jo tahs divi libnijas weena zaur ohtru ta zaureet, ka no tahm tai fns krufts teek. — Sihme man nu arri kahdu schkihbu kruftu.

Behrens sime

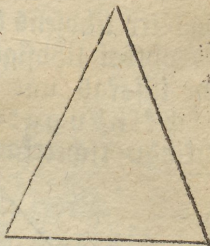

Skohl m.: Tas irr schkihbs krusts, jo tahs divi lih-
nijas weena zaur ohtru tà eet, ka divi schauri un divi
platti winkeli teef. — Sihme man nu kahdu trihs kant u.
Behrns sibme

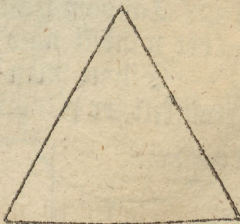
Skohl m.: Tas irr trihs kant s. Trihs kantam irr
trihs kantes un trihs winkeli. Schim trihs kantam, ka tu
redsi, ne weena kante naw ohtrai lihdsiga; tapeh3 tahdu
trihs kant u nosauz par n e lih d si g u trihs kant u. — Sihme
man nu tahdu trihs kant u, kam divi kantes weena ohtrai
lihdsigas.

Behrns sibme

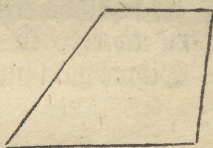
Skohl m.: Schim trihs kantam divi kantes lihdsi-
gas, to nosauz par lih d s p a h r n i g u trihs kant u. —
Sihme man nu tahdu trihs kant u, kam wiffas trihs kantes
weena ohtrai lihdsigas.

Behrns sibme

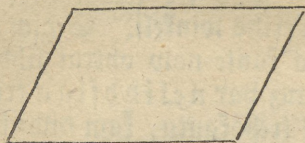
Skohl m.: Schim trihs kantam wiffas trihs kantes
weena kante ohtrai lihdsigas; tahdu nosauz par lih d s
k a n t i g u trihs kant u. — Sihme man nu kahdu t s c h e t r
kant u.

Behrens sime

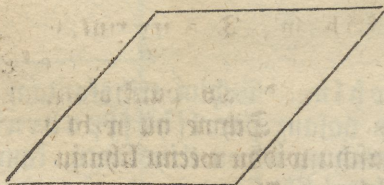
Skohlm.: Das irr tſchetrkant, bet ſchẽ naw ne weena kante obtrai lihdsiga, tahdu noſauz par nelihdsenu tſchetrkantu. — Sihme man nu kahdu lihdsenu tſchetrkantu, kam diwejas kantes weena obtrai lihdsigas.

Behrens sime

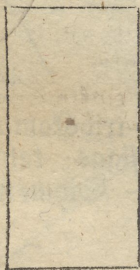
Skohlm.: Das irr lihdsens tſchetrkant; jo tam diwejas kantes weena obtrai lihdsigas; bet diwi kantes irr garrakas, un diwi ihſakas un winkeli wiſſi ſchlihb. Tahdu noſauz par ſchlihb u garrainu tſchetrkantu. — Sihme man nu ſchlihb u tſchetrkantu, kam wiſſas kantes weenã leelumã.

Behrens sime

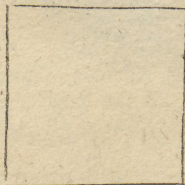
Skohlm.: Tahdam tſchetrkantam wiſſas kantes weenã leelumã, bet winkeli naw weenadi; diwi irr ſchauri, diwi platti. — Sihme man nu kahdu tſchetrkantu, kam wiſſi tſchetri winkeli irr pilnigi winkeli.

Behrens sime

S k o h l m.: Das irr garrains tschetrkants ar tschet-
reem pilnigeem winkleem, bet tabs kantes naw lihdsigas.
— Sihme man nu tschetrkantu ar lihdsigahm kantehm
un pilnigeem winkleem.

Behrens sime

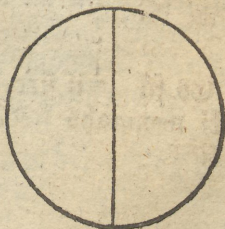
S k o h l m.: Tahdu tschetrkantu nosauz par kwadra-
tu; tam irr wissas kantes weenâ garrumâ, un wissi tschetri
winkeli pilnigi winkeli. — Sihme man nu tahdu rinki.

Behrens sime

S k o h l m.: Das irr rinkis. To lihku lihniyu sauz
par zirkela lihniyu, jeh aprinki. To punktu widdu
nosauz par widdus-punktu; aprinkis wissaplahrt weenâ
tahumâ. — Sihme nu wehl tahdu rinki, un leez tam
zaur paschu widdu weenu lihniyu.

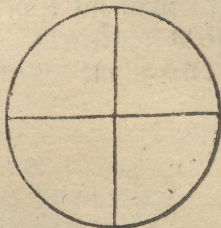
Behrens sime

S k o h l m.: Schim rinkim zaur paschu widdus-punktu
lihniya irr zaurwilfta lihds pat aprinkim. Tahdu lihniyu
nosauz par zaurmehr u. Wissi zaurmehr i weenâ rinki
wilfti buhs weenadi; un ja tu diwi zaurmehr us tà frusta-
nistki wilfti, la teem tschetri pilnigi winkeli pee widdus-

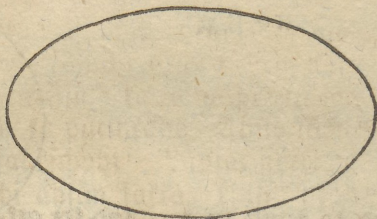
punkta, tad arri aprinkis us tſcheträhm lihdsigahm dat-
lahm buhs dallihts. — Sihme man tahdu figuri.

Behrens ſihme

Stohlm.: Tahs tſcheträs lihdsenas dallas, las
ſchinni aprinki, noſauz par kwadranteem. — Woi tu
wehl tahdu garrainu appatu figuri ſinni ſihmeht.

Behrens ſihme

Stohlm.: Tahdu garrainu appatu figuri noſauz
par ellipſi.

1. Zilweks.

Stohlm.: Tu eſſi behrens. Behrni irr zilwek.
Zilwekam irr meefa un dwehſele. Woi tad tewim arri
meefa un dwehſele?

Behrens: Sinnams, man irr meefa un dwehſele.
Es pee ſawas meefas iſſchkirru galwa, meefas widdu un
lohzeſtus.

Manna galwa irr apauguſi ar matteem. Matti gal-
wai irr par apſeggu un par glihtumu. Zilweku matti
naw weenadi. Zittam irr melni matti, zittam bruhni
zittam ruddi jeb ſarkani. Bezzeem zilwekeem irr balti jeb
firmi matti.

Pee ſawas galwas es iſſchkirru peeri, azzis, auſis,
nahſis, waigus, mutti un ſchobdu. Galwas preeſſchpuſſe
irr gihmis jeb ſeija.

Man irr diwas azzis, weena labba un ohtra kreifa azš. Ur azzim redsu wiffas leetas, kas apfahrt mannim irr. Es redsu tehwu un mahti, braktus un mahfas un zittus zilwekus. Es redsu debbesi un semmi. Ko warr redseht, tas irr redsams. Kad es guktu, tad mannas azzis ais kriht, un azzu plakstini mannas azzis apsedf.

Man irr diwas ausis, weena labba aufs un ohtra kreifa aufs. Ur ausim dsirdu. Es dsirdu zilweku walodu. Es dsirdu, ka skohlâ un basnizâ dseed. Es dsirdu wehju puhtoht, uppi burbulejoht, sunnus rei joht, sirgus sweedsoht, lohpus blaujoht, putnus meschâ dseedoht. Ko warr dsirdeht, tas irr dsirdams.

Man irr weena mutte. Uhpuffe pee muttes irr luhpas. Gekspuffe irr mehle, sohbi, schohds. Zaur mutti welku dwa schu. Zaur mutti ehdeenu un dsehreenu baudu. Luhpas, sohbi, mehle un schohds irr wajadsigi pee runnaschanas; tapehz tohs arri nosauz par bals-lobzefkeem.

Man arr' irr nahsis. Ur nahsim welku dwa schu un ohschu. Dauds leetahm irr labba smakka, zittahm ne labba.

Starp galwu un meesu irr fakls. Kalkam weena puffe irr rikle, ohtra pakausis.

Man irr diwas rohkas, weena labba, ohtra kreifa. Pee katras rohkas irr peezi pirksti: ihkschlis, garrais, widdischlis pirksts, selta pirksts un masakais pirksts. Ur rohkahm warru daschadus darbus padarriht: art, plaut, zirst, wehrpt, schuht, addiht, rakstiht.

Man irr diwas kahjas, weena labba, ohtra kreifa kahja. Pee katras kahjas man irr peezi pirksti. Ur kahjahm warru eet, tezeht, lehkaht.

Man irr peezi juschanas-lobzefki. Ur azzim warru redseht, ar ausim dsirdeht, ar nahsim ohst, ar mehli smekeht, ar pirksteem taustiht. Kas newarr redseht, tas irr akls; daschi neredsigi pasihst naudu un ischkier paschas pehrwes ar pirksteem taustidami. Kas newarr dsirdeht, tas irr kurlis. Kas kurlis irr peedsimmis, tas paleek mehms, tapehz ka nedfird, ko zitti runna.

Skohl m.: Nu labbi, mans behrens, tew irr meesa un peezi juschanas-lobzefki. Wet kur irr tawa dwehsele? —

Behrens: Sawu dwehfeli es newarru parahdiht, tà là sawu meefu, sawas azzis, sawas rohkas un sawas kahjas. Tomehr man irr dwehfele. Es juhtu preeku, kad man labbi klahjahs; es juhtu fahpes un behdas, kad man nelabbi klahjahs. Man irr juschana, tapehz man arr' irr dwehfele.

Es saprohtu, fo tehws un mahte un zitti zilweki runna, man irr sapraschana, tapehz man arr' irr dwehfele.

Es warru atgahdatees, kas wakkar un aiskwakkar un jau preeksch tam notizzees; man irr atgahdashanahs, tapehz man arr' irr dwehfele.

Es warru apnemtees, ka buhschu uszihtigs, paklaufigs un gohdigs; man irr gribbeschana, tapehz man arr' irr dwehfele.

Kam juschana irr un sapraschana un gribbeschana, tam arr' irr dwehfele.

2. M a h j a .

Skohlm.: Stahsti man, kas sawa mahja irr.

Behrens: Man irr tehws un mahte; tee irr manni wezzaki. Manni wezzaki man dohd maifi un apgehrbu, un gahda par wissu, kas man waijag'. Manni wezzaki manni mihle. Par to es winnus atkal mihleju un darru, fo winni man pawehl. Behrneem buhs paklaufiht saweem wezzakeem. Nepaklaufigeem behrneem ne kad labbi neklahjahs. Manneem wezzakeem wehl zitti behrni, tee irr manni brahsti un mannas mahfas. Brahteem un mahfahm buhs zits zittu mihloht, un nebuhs bahrtees un rahtees sawa starpa.

Skohlm.: Mahja arri wehl zitti laudis, tohs no-fauz faimi. Saimi waijag' buht ustizzigai, paklaufigai un gohdigi, jo ta ehd sawu lungu un faimineeku maifi, un kam maifi tu ehd', tam laifam tew waijag' kalpoh. Bet lungeem un faimneekem nahkaks laipnigeem un lehneem buht, un sawai faimi to peenahlamu lohni un maifi neaisturreht un neatraut. —

Behrns: Kad sawa tehwa namma preekschâ stahwu, tad tiktai juntu, feenas, durwis un lohguš redsu. Seenas irr no balkeem iszirstas, jumts ar salmeem noklahts, un lohgdšs irr glahses.

Skohl m.: Woi tad naw wiffas mahjas no balkeem uštaitas? woi naw wiffi junti ar salmeem apjunti?

Behrns: Ne; zittas mahjas irr muhretas, un zitti junti ar daktineem, lubbahm woi schindelehm noklahti.

Skohl m.: Woi tu jau effi redsejis, kâ muhrneeks ehku taifa?

Behrns: Efmu gan redsejis. Winsch kallus fa-taifa, un tad akminus, woi arri keegelus leel weenu us ohtru, un tahs starpas ar kalkeem pilda.

Skohl m.: Juntu, kas ar salmeem jumts, nosauz par salmu-juntu; kas tad nu buhs daktinu-jumts? un kas buhs lubbu-jumts?

Behrns: Daktinu-jumts irr tahds jumts, kas ar daktineem noklahts; lubbu-jumts tahds, kas ar lubbahm noklahts.

Skohl m.: Kapehž irr durwis un lohgi pee mahjahm?

Behrns: Lohgi gaischumu eelaisch; kad lohgu nebuhtu, tad istabas buhtu tumšchas. Zaur durwim ee-eet un is-eet mahjas-laudis. Nakti durwis aisflehds un aishulte, lai sagti ne nahk eelschâ.

Skohl m.: Kâ tad tawa mahja eelschpuffe?

Behrns: Kad zaur durwim ee-eet, papreeksch irr rihjas, pee rihjahm irr weenâ puffe istaba, ohtrâ puffe peedarbs; pee peedarba isgubbens.

Skohl m.: Tahda irr tawa mahja, bet zittas arr' irr leelakas mahjas; un ja tahda mahja warren leela un branga istaita, tâ kâ keisereem un zitteem leeleem kungeem tad tahdu nosauz par pilli. Bet kâ to mahju nosauz, kur skohlas-behrni eet skohlâ?

Behrns: To nosauz par skohlas-nammu.

Skohl m.: Woi jumšs arri dahrsšs pee juhsu mahjas?

Behrns: Irr gan. Dahrsšs irr nodallihšs us trim daktahm. Pukku-dahrsšâ mums irr pukkes, mehtras un zittas labbas sahles; rohšes, leljes, maggones, kihplohti'

lohki, salwijes, libstoki, meirahni. Sakau-dahrsä irr kartuppeti, kahposti, rahzini, sirni, puppas, kannepes, appini. Abholu dahrsä irr ahbeles, bumbeeri, pluhmes un kesberes. — Wissaplahrt ap dahrsu irr sehta.

3. Z e e m s. M u i s c h a.

Skohl m.: Zeemâ dsihwo semneeki. Zitteem semneekeem, kas irr faimineeki, irr sawi dahrsi un tihrumi, un sawas plawas; zitteem naw. Kam tihrumi, dahrsi, plawas naw, tee pee zitteem dsihwo un tohs nosauz par peed-sihwotajeem, bet kad winni faimineekeem kalpo, tad winni buhs kalpi jeb deenestneeki.

Muischâ dsihwo leelstungs; pee muischas peederr leeli dahrsi, tihrumi, plawas un meschi. Semneekeem irr sawas dsihwojamas mahjas zeemâ. Weenâ zeemâ irr dauds ehkas: klehts, schkühni, pirts, lohpukuhts, nammi, sirgustaki.

Semneekeem irr sirgi, lohpi, aitas, kawas, zuhkas, funni, wistas un zitti kustoni. Kahds labbums semneekeem irr no lohpeem, sirgeem un no zitteem kustoneem?

Behrens: Ir sirgeem tihrumus arr un ezze; gohfninas dohd peenu un krehjumu; no peena taifa seeru, no krehjuma sweestu. Wistas dehj pautus jeb ohlas; funni wakke mahjas, un farga lohpus gannibâs; zuhku gaku mehs ehdam.

Skohl m.: Kâ to nammu nosauz, kam tahdi leeli lohgi, augstas durwis un lohsti augsts tohrnis, un kur laudis swehtdeenâ fanahl?

Behrens: Ea irr muhsu basniza.

Skohl m.: Ko tad basnizâ darra?

Behrens: Basnizâ dseed.

Skohl m.: Mahzitajs basnizâ Deewa wahrduß flud-dina, un draudse dseed un Deewu luhds. Ea irr Deewakalposhana. — Ne taku no basnizas irr mahja, kur behrni fanahl. Kâ to mahju nosauz? —

Behrens: Das irr skohlas-nams, kur behrni mahzabs Deewu luhgtees, dseedakt, lassiht, rakstiht, rehkinakt un dauds zittas labbas leetas.

Melderis dsihwo dsirnowas. Us dsirnowahm laudis labbibu wedd; tur ta teef samalta miltôs. No milteem maiji zepi un putru wahra. Tahdas dsirnowas, kas uhdeni malk, irr patmallas jeb fudmallas; zittas wehisch dsenn, tahs irr wehja-dsirnowas. — Dsirnowas wissuwairaf labbibu malk; zittas elji spaida no daschadeem augteem; zittas leelus kohkus jeb balkus fasahge dehtôs; wehl zittas papihri taifa.

Up zeemu irr tihrumi, druwas, plawas, birses un meschi. Tihrooms irr semme, tur labbibu fehi. Tihrumu papreeksch ar arflu usare un maifa, pehz ar ezzescheem no ezze un nolihdsina, un tad labbibu eefehi. Tâ semneeks tihrumu aplohpj. Kad labbiba gattawa, tad to noptauj woi ar zirpi woi ar iskapti, un kublischôs faseen un gubbas faleef. Peedarbâ labbibu iskult; ar salmeem lohpus barro, bet graudini teef samalti miltôs.

Semneeks arri fehi sirnus, puppas, kannepes, linnus, abholinu, lehzas, arri kartuppelus stahda; tohs gan ikatrs behrens pasihst, jo tee irr tohti smekkigi.

No labbibas graudineem un no kartuppeteem arri tezina dschreenu, to brandwihnu fauz. Kas scho dschreenu stipri bruhke, tas paleef apreibis un trafgalwigs. Peedsehris zilweks irr tã lohps; tã ahprahthigs, nesinn to darra, to runna. Ur azzim staidri neredf, ar aufim labbi nedfird, rohkas un kahjas nekalso, mehle nespehi staidru wahrdu isteift; lohzeekteem spehks isfuhd, galwa til nespehzigã paleef, tã behrna galwa. Kur brandwihnam wakta dohta, tur zilweku prahts tohp aislawehts tapat no deewaluhgschanahm, tã no wiffa gohdiga darba; fwehtdeena aiseet bes fwehtahm dohmahm, darbadeena bes tikfuschas strahdashanas. Tahdã mahjã, tur faimineeks un faimineeze un faimie brandwihnam padewuschees, rohnahs nemeers, lahsti un wiffada negantiba. Tur peemettahs truhkums un bads, sahdsiba un melli, netaifniba un nepateefa leeziba. Zif behdas un waimanas pasaulã jau zehlfuschahs zaur scho pohsta-dschreenu! —

Us ptawahm sabhe aug; sabli ptauj un kalte; kaltetu sabli fauz feenu. Sirgus, aitas un lohpus ar to barro. Ptawas allaschin irr semmakas, ne ka tihrumi; dauds reis ptawas irr upmallas, un uppe ka plats grabwis zaur ptawahm aismelkabs.

4. Awots. Uppe. Esars. Dihkis.

Bet no kurrenes nahf uppes, un kury tahs eet?

Zuhs gan redseet, ka leetus un sneegs no debbes kriht semme, un dauds reis migla wiffas mallas apklahj. Tas uhdens, kas ar leetu un sneegu un miglu semme kriht eewelkabs semme. Kad zittas weetas dauds uhdens irr eewilzees, tad tas iswerd no semmes laukâ, un to fauz par awotu. Kad awotam it tihrs uhdens, tad tam taifa muhru wiffaplahrt, jeb uszehrt feenu no kohkeem; ta tad irr akka. No awota jeb no akkas uhdeni smelt, ko dsert un ko wahriht. Zitteem awoscheem irr ruhks uhdens, zitteem sablains, zitteem sehrains, zitteem dselsains, zitteem ittin karsts. Daschadas wahjibas ar tahdeem uhdeneem warr isahrsteht, ja tohs dsere un tannis masgajabs. Zittai wainai schahds, zittai tahds uhdens geld.

Kad no awota dauf uhdens iswerd, tad tas taifabs par uppiti. Uppite augumâ aug zaur leetu un sneegu; un kad dauds uppites fatekl, tad paleel par uppi, kas beidsobt woi kahdâ leelâ esarâ, woi paschâ juhâ eegahschahs. Bet ka tas nahf, ka uppe tekl? Zuhs gan redseet, ka uppes nedohdahs us kalnu, bet us leiju. Wifs uhdens no few pascha gahschahs us semmakahm weetahm; tadeht uppes tekl.

Bet kahds labbums no uppehm? Uppes semmi darra augligu. Upmallas irr ptawas un lihtschi. Uppes nestaitams siwju pulks dsihwo, ko zilweki sweijo un ehd. Beelas uppes ar laiwahm un fuggeem brauka un malku, labbibu un zittas prezzes no weenas pilssehtas us ohtru ar plohteem un struhgahm dsenn. Pilssehtai, kas pee leelas uppes, irr leels labbums; jo winna wiffas prezzes warr lehtaki dabhuht, un warr andeleht ar tahlahm semmehm un pilssehtahm.

Esaru nofauz tahdu uhdens = krahjumu, kas eeleijās un dšikkās weetās laffahs kōhpā. Esareem uhdens nahf no awoteem, kas esara dibbenā. Zittōs esarōs uppēs fawu uhdeni eelaisch; arri daschreis uppe zaureet zaur esaru. Zitti esari irr masi, zitti leeli.

Esarōs un uppēs wissadas siwis irr sweijojamas, ar wahrdu: lihdekas, affari, laschi, plaufchi, kihfchi, lihni, sufchi, karruhfes, raudas, wehdseles un zittas. Silkes un renges un neisškaitamas zittas siwis dšihwo juhrā.

Dihkis irr masš esars, no zilweku rohkahm taifihšs. Kur gribb dihki taifihš, tur semmi isrohš, un uhdeni eelaisch woi no esara woi no uppites. Kur uhdens newaid, tur arri newarr dihki rašt.

5. M e s c h s.

Meschš irr leels lauks, kur dauds kōhki kōhpā aug; zitti meschi irr leeli, zitti masi.

Meschōs daschadi kōhki aug, wissuwairaf egles, preedes un behrsi; arri ohšoli, leepas, gohbas, eewas, apfes, kahrkli, elšchni, wihtoti, lasdas, wihtšnes, ohšchi, zehrmaufšchi. Zitteem kōhkeem irr salkas lappas, kà ohšolam, leepai, behrsam; zitteem irr addatas. Ohšolu un leepu un behrsu salkas lappas gan jaukaki usškattamas, ne kà egļu un preešchu addatas; bet ohšolu, leepu un behrsu lappas ruddeni nobirst, bet egļu un preešchu addatas seemā paleek. Kam nu labbaki irr, woi ohšolam, kam ruddeni lappas nobirst, woi preedei, kas farwas lappas arweenu paturr? Šuhs to nesinneet, bet mihtais Deews to gan sinn, par kō weenam kōhkam šhā, ohtram tā; es preezajohs, kà mihtais Deews tahdus kōhkus rad-dijis, kam arri seemā smukkas salkas lappinas. Šrr kahda jauka pasazzina no kōhzina, kas zittas lappas wehlejees, kō gan arri lassiseet un no ta mahzifeetees, kà katram japaleek tai kahrta, kur mihtais Deews to lizzis.

Behrns, kas mescha = kōhkus aplam nokehši woi wissaplahrt tā nomiso, kà tee fakalst, tas naw wehrts, kà dabbu maiši ehst un faltā laikā šilditees; jo ar kō maiši zepšim un krahšni kurrinašim, kad wissi behrni kōhkus tā šamaitatu? Wehl šiktaki tahdi behrni darra, kas dahrsa-

Kohkus nolausch un nokehfi, woi tahdus kohkus, kas pee muischahm un pa zelleem pehz reisehm stahditi; jo kas ar gudru sinnu no zilwekeem taifihst, to nebuhs pohstihst.

Pa mescheem arri dsihwo daschadi kustomi, leeli un masi, wiffi, kà Deems tas Kungs tohs irr raddijis.

Us kohkeem un eeksch krummeem dsihwo wiffadi putni. Zitti putni, kà lagsdigalla, schubbite, zihruls, swilpite, wahlodse jauki dseed pawaffaras laikà. Zitti, kà ehrglis, wannags un puhze, fakere zittus putnus un tohs apehd. Zitti, kà stahrks, dsehrwe, meschasohs, besdeliga til us ihfu laifu ween pee mums atnahk, ruddeni atkal aisstreen us tahdahm femmes mallahm, kur nefalst un kur teem barribas netrubhst. Pawaffarà wiini ar steigshanu pee mums atpakkal nahk, muhsu semmè perreht. Zihrulis nahk wiffupirmak atpakkal un atness mums sinnu, kà pawaffara kahrt irr. Zuhls laikam jau dauds putnus pasihsteet un effect preezajuschees par wiinu raibahm spalwahm, par wiinu jaukahm dseefminahm un par wiinu mudribu. Schaggata, ta irr melna un balta, un mahk wiffadi leppotees ar sawahm raibahm spalwahm. Winna eemahzahs kahdus wahrduis isteikt, kad schai tohs daudsreis preekschà fakka; tohs winna wiffu deenu daudsina; bet tomehr nefaproht, ko tee wahrdi apsihme. Dsegguse mohdriga ar weenu kuhko, fewi paschu leelidama. Krauklis, melns kà ohgle, gan arri mahzahs runnaht, kà schaggata, bet, irr leels blehdis, nemm, ko ween atrohd un sawà ligsdà apflehpj; zaur to jau zittam dauds behdas padarrijis. No zilweka, kas pirkstus palaisch, fakka: winsch sohg kà krauklis, jeb kà wahrna; no zilweka, kas dauds un bes apdohma runna, fakka: winsch plahpa kà schaggata; zilweku, kas labpraht fewi paschu leeli, gan arri fauz par dseggusi. Ko mums buhs mahzitees no tam? Ka nebuhs sagt, kà krauklis; nebuhs dauds plahpaht, kà schaggata; nebuhs ar weenu leelitees, kà dsegguse: to mums buhs mahzitees.

Besdeliga un wiffi zitti putni taifa fewim perrektus. Kas putnu perrektus aplam isphosta, pautinus jeb ohlinas sadausa un behrnus isnemm, tas darra wiffai nepareisi, ne ween tapehz, kà putni wairak labbuma darra, ne

Èa skahdes, un ar samahm dseesmahn zilweku firdis eepreezina, bet arri tapehz, Èa paschi putni lohti par to baitojahs un behdajahs; to no tam warr nosfahrst, Èa tee tam zilwekam, Èas wiannu behrnus no perrekta isnehmis ap galwu skreen un brehzin brehz, it Èa gribbetu sawus behrnus no wianna rohkahm atprassih. Woi gan labs behrnus nabbageem putneem tahdas behdas aplam darrihs?

Dsilla meschà dsihwo wilki, breeschi, lahtschi, luhfschi. Salki dsihwo krumòs un lauka, lapsas un ahpschi allàs appaksch semmes, wahweri us lohkeem. Breeschi, stirnas, salki, wahweri daschadas sahles un graudinus ehd. Bet wiltiga lapsa un plehfigs wilks mekle zittus lohpus sakert un noschnaugt.

Daschi lohpi irr dauds stipraki, ne Èa zilweki, zitti dauds schiglakì un ilgaki warr tezzekt. Bet mehs zilweki effam tee weenigi dsihwi raddijumi wirs semmes, Èam skaidrs prahts un sapraschana.

6. Debbes un Èo pee debbes redsam.

Woi tad arri sinneet, Èas pasauli raddijis? — Mih-lais Deews to irr raddijis. Èas irr darrijis debbesi un semmi un wissu, Èo pee debbes un wirs semmes redsam. Usstatteet debbesi, kahda silla ta irr. Skatteetes arri us semmi; ta ness dauds lohkus, krumus un pukkes, arri labibu un sahli, zilwekeem un lohpeem par labbu.

Sakkeet jel, Èa debbes isstatahs? Un Èo pee debbes redseet? — Debbes parahdàhs Èa welwe, Èas wissauri ap semmi redsama. Pee debbes mehs redsam fauli, mehnesi un swaigsnes. Saule rahdàhs Èa ugguns-lohde; wianna til stipri spihd, Èa neweens newarr faule eestattitees. Mehnes Èa spohschs tellekis usstattams, bet mehs wiannu neredsam arween wissai apgaismotu, bet zittureis masaku, zittureis pawissam ne. Swaigsnes irr masi spihdekti.

Saule nepaleek weenumehr pee debbesim; wianna rihtòs uslezz un wakkaròs noreete. Kamchr faule pee debbesim stahw, tad mums deena, bet kad wianna noreetejusi, tad mums nakts. Deenas gahjums irr tahds: rihts irr, kad faule lezz, wakkars mettahs, kad faule noreete. Kad faule wissaugstaki stahw, tad mums pufsdeena. No rihta libd

pufsdeenai faule ar ween augstaki kabhj pee debbefs, no pufsdeenas lihds wakkaram arween semmaki nolaischahs, un par nakti mums paleef neredsama. No faules noreeteschanas lihds pufsnahti irr tik dauds stundas, ka no pufsnahts lihds faules lehfschanai.

Kad mehnefs mums farwu pilnu rinki parahda, tad to nofauzam par pilnu mehnesi; tad wakkara lezz un zauru nakti spihd. — Woi arri sinneet, ka mehnefs pahrwehfschahs? Tas noteekahs tahda kahrtà. Kahdas tschetrpatsmits deenas pehz pilna mehnescha ne ko neredsam no mehnescha: tas irr jauna mehnescha laiks. Bet tad pehz ihfa laika, tik ka faule irr noreetjusi, atkal mehnescha weeni fahni parahdahs apgaismoti; no ta laika mehnefs ikdeenas aug. Kahdas septinas deenas pehz jauna mehnescha wiaku redsam pufsapgaismotu. Wehl septinas deenas, tad mums pilns mehnefs; no ta laika spihdums atkal paleef masaks. Septinas deenas pehz pilna mehnescha ohtri fahni ween pa zettortu daku appihdeti; to fauz par wezzu mehnesi; wehl septinas deenas tad mums atkal jauns mehnefs. Ra tad nu fauz tohs 4 mehnescha greechus? Tohs fauz jaunu mehnesi, augoschu mehnesi, pilnu mehnesi un wezzu mehnesi.

Swaigsnes tillai par naktim redsamas, kad debbefs it skaidra. Woi tad deenas-laika swaigsnes nestahw pee debbefs? Swaigsnes paleef pee debbefs deena un nakti; bet deena faule tik spohschi spihd, ka swaigsnes newarr redseht. To jauku spohschu swaigsni, ko brihscham wakkards reds, drihs pehz faules noreeteschanas, fauz par wakkara swaigsni. Bet daschbrihd to paschu swaigsni redsam ne zil ilgi preeksch faules lehfschanas, tad to fauzam par rihta-swaigsni. Kad leelaki buhseet, tad skohlmeisters jums wehl zittas swaigsnes rahdihs. Ruhdseet, lai jums wissupapreeksch parahda pee debbefs tahs swaigsnes, ko fauz par leeleem greiseem wahgeem jeb par leelu lahzi, par Dhrionu un par seemeta-swaigsni, un par feetinu.

7. Semme un debbefs-puffes.

Woi esseet wehra likkufchi, kahda muhsu semme? — Semme mums parahdahs ka leela, leela lehena bkohda

ƙam debbefs-welwe usgahsta wirsü ƙà wahks; paschi stahwam schahs semmes-blohda widduzi, un ta augstaka weeta pee debbefim it taini stahw pahr muhsu galwahn. — Bet tas jums tikkai tà leekahs buht; jo semme naw lehsena blohda, semme irr pasaul' leela bumba jeb lohde. Bet ta masa semmes-dalka, ƙo zilweks weenà reise warr faredseht, tam leekahs buht lehsena blohda, un to weetu, ƙur preeksch muhsu azzim debbefs un semme leekahs faet, to nofauzam sawu stattischanas-rinki. Tahlaki ar azzim newarr redseht.

Irr tschetras debbefs-puffes: rihta-jeb austruma-puffe, deenas widdus-puffe, wakkara-puffe, naktswiddus-jeb seemeta-puffe. Bet ƙà tad warri atrast schahs tschetras debbefs-puffes? — Ta irr weegla leeta, ƙad faules zettu wehrà leek. Ƙur faule ap pufsdeenu stahw, tur irr deenas widdus-puffe. Ƙad nu ar sawu waigu us deenas widdus-puffi gree sees, tad pakkat tewim irr seemeta-puffe, pa kreifu rohku rihta-puffe, pa labbu rohku wakkara-puffe. So puffi, ƙur faule uslezz, sauz par rihta-puffi, to puffi, ƙur faule noreete, sauz par wakkara-puffi.

8. U a i f s.

Woi tad arri sinneet, ƙà laiku eedalla? So jums wajag sinnaht, ja negribbeet tahdi laudis buht, ƙas dsihwo tà ƙà meegà.

Deenu un nakti mehš nodallam us diwidefmit un tschetrahm (24) stundahn. Stundas fahkam staitiht no pufsnahts, un no pufsnahts lihds pufsdeenai staitam diwipazmit (12) stundas. No pufsdeenas lihds pufsnahti atkal diwipazmit stundas; tas ƙohpà istaisa riktigi diwidefmit tschetras stundas, jeb weenu deenu. Bet ƙà tad us ƙatru brihdi sinnam, ƙurra deenasstunda irr? — So pulkstens rahda; pulkstens rahda pirmu, ohtru, treschu, zettortu stundu, ar ween tik stundas, zik pagahjuschas no pufsdeenas jeb no pufsnahts.

Septinas deenas istaisa weenu neddeku. Nedde-ƙas deenas sauzamas: swehtdeena, pirmdeena jeb mandaga, ohtrdeena, treschdeena, zettordeena, peekdeena, festdeena. Swehtdeena irr pirma deena neddekà, tad

laudis duff no saweem darbeem, un eet basnizâ. Zittâs deenâs ikkattrâ sawu darbu strahda, tadeht tahs sauz par darba=deenahm.

Kad kahds gribb isteikt, zil wezs tas irr, tad nestaita wis pehz deenahm jeb neddetahm, bet pehz gaddeem. Gaddam irr trihsfimtâ feschdesmit un peezaâ (365) deenas, izzettortâ gads irr leels gads, kam irr weena deena wairak, — tas istaifa 366 deenas. Bet no kam tas nahk, ka gaddam 365 deenas, un ne masak ne wairak? — Do us preekshu jums isstahstishu, jo schimbrihscham juhs wehl ne isprattiseet. — Gaddam irr diwipazmit mehnefschi. Zohs 12 mehnefschus sauz: Janwar, Bewrar, Merz, April, Mai, Suhni, Suhli, August, September, Oktober, Nowember, Dezember. Schee wahrdi wiffi irr sweschi, un juhs nesinnect, ko tee apshime. Latweeschi mehnefschus nosauz tâ: jauna gadda mehnefsis (Janwar), swetschu mehnefsis (Bewrar), pawaffaras mehnefsis (Merz), fullu mehnefsis (April) lappu mehnefsis (Mai), waffaras mehnefsis (Suhni), seena mehnefsis (Suhli), labbibas mehnefsis (August), ruddens mehnefsis (September), leetus mehnefsis (Oktober) falnas mehnefsis (Nowember) seemas mehnefsis (Dezember).

Mehnescheem naw weenads garrums. April-, Suhni-, September = un Nowember = mehnescheem irr 30 deenas. Bewraram tiklai 28 un ikzettortâ jeb schaltgaddâ (leelâ gaddâ) 29 deenas, wisseem zitteem mehnescheem irr 31 deena. Mehâs gaddu sahkam ar pirmu Janwar un to beidsam ar trihsdesmit pirmo Dezember.

9. Gadda=gahjums.

Tahs tschetras gadsfahrtaâ irr: pawaffara, waffara, ruddens un seema.

Pawaffarâ gaisâ atkal paleek lehns, mihla faulite spihd siltaki. Sneegs kuhst kalnôs un laukôs, uppes sahk pluhst, plawâs un dahrsôs jauna sahle rahdahs, drumas sahk salkoht, kohkeem jaunâs lappâs plaukst, meschôs un laukôs putni un wiffadi kustoni sahk kustetees. Do laiku nosauz par pawaffaras laiku.

Waffarâ deenas arweenu garrakas paleef, faule pufsdeenâ arweenu augtaki kâhpi pee debbes. Siltums eet wairumâ, labbiba paleef balta, un semneeks plauj, fo Deews dewis.

Kad waffara pagahjusi, tad ruddens klah. Ruddeni semneeks tihrumus apkôhpi us nahkofchu waffaru, lapas birst no lohkeem semmê, faule wairs naw tik filta ka waffarâ.

Seemâ falst; deenas paleef ar weenu ihfakas, un faule pufsdeenâ semmaki stahw pee debbes. Tad uppes aisfalst, un sneegs laufus apklahj. Semneeks meschâ brauz un malku zehrt un peewedd, ar fo filditees.

Bet kâ tad tas nahf, ka seemâ augsts laiks, un waffarâ filts? Tuhs warr buht, dohmajeet, ka waffarâ faule effoht tuwak pee mums klah, un seemâ tahlak no mums noht? Bet tâ wis naw, mihti behrni; seemâ faule tuwak pee mums ne ka waffarâ. Lomehr faules tuwums neistaisa ne neeka; bet kâ winna stahw pee debbes, tas dauds fo istaisa. Kad faule augsti stahw, tad winnas starri semmi dauds stipraki filda, ne ka kad winna semmaki stahw pee debbes; tapehz waffarâ dauds filtaks laiks ne ka seemâ. Urri deenas waffarâ dauds garrakas ne ka seemâ. Waffarâ faule spihd dauds stundas no weetas; tad winna warr semmi it labbi pahrsildiht. Seemâ tik fo irr eefahkusi semmi dauds mas fildiht, jau tai atkal jaaiseet. Tad tahs garras naktis nahf, un par naktim filtums atkal pawissam subd. Luhf, no tam nahf tas leels aukstums seemâ.

Woi tad nebuhtu labbak, kad mums arweenu weenads pawaffaras filtums buhtu? Eâ prahtigs zilweks nejauta. Mihtais Deews gan sinn, par fo wiasch gadskahrtu-laikeem leef pahrmihtees, un mums irr apfohlijis: Kamehr deenas wirs semmes buhs, nemittesees fehshana un plauschana, un aukstums un karstums, un waffara un seema, deena un naktis!

10. Padebbeschi.

Das leels jumts, kas wissapfahrt par semmi isplatahs, irr ar gaisu pildihts, bet gaisâ liidinajahs padebbeschi.

Brihscheem debbes wiffzaur spohscha un filla parahdahs, brihscheem ar padebbescheem apklahta; padebbeschi irr twaiki, kas no semmes us augfchu dohdahs. Kad schee twaiki padebbeschôs par uhdeni paleef un us semmi no-kriht, tad leetus lihst.

Kad weenâ debbes = puffed padebbeschi irr un leetus lihst, un faule taifni pretti stahw, tad warrawihkne parahdahs padebbeschôs it jauki; to Deews mums irr lizzis par sawas schehlastibas un gohdibas redsamu sihmi. Brihscham arri twaiki falst gaisâ un par maseem balteem graudineem paleef; tohs nosauz kruffu. Bet daschreis schee graudini it leeli mettahs, kâ reeksti un ohlas. Stipra kruffa daschlahrt wiffu plaujamu apfitt.

Wassarâ arri daschlahrt wehtra zellahs. Tad no padebbescheem ischaujahs sibbens; pehz sibbena padebbesis ruh3 un duhz, un tahdu ruhkschanu fauzam pehrkoni. Brihscheem sibbens no padebbescheem schaujahs semmê, un tad wiffuwairaf eesperer leelôs kohkôs, brihscheem arri mahjâs eeschaujahs. Pehrkona laikâ nebuhs behgt ap-palsch leeleem kohkeem, tapat arri nebuhs pee feena kaudses patwehrumu mehleht; jo kad sibbens kohkâ moi kaudsê eesperer, tad lehti arri nosperer to zilweku, kas semmi kohkâ sarreem moi pee feena kaudses dohma glahbtees. Pehr-kona laikâ buhs fargatees, bet nebuhs aplan bihtees. Pehr-kona laikâ arridsan Deewa dohts un irr par labbu, jo tas atspirdsina wiffu, kas wirs semmes dsihwo, un semmi apfwehti.

Un nu, mihli behrni, statteetes allaschin ar prahtu us wiffu, kô Deews tas Kungs raddijis, un kâ ta semme irr pilna no winna padohma. Un us to wiffu stattijschees, falket wiffi lihds, kâ swehtôs rakstôs lassams. Dahw. ds. 103 un 104.

Leiz to Kungu, manna dwehsele! Kungs, mans Deews, tu effi kôhti leels, ar augstibu un gohdibu aptehrpees!

Gaischiba irr tas apgehrbs, ar kô tu effi apfedsees; tu isplatti to debbesi kâ weenu gardini.

Tu leez tahs augstibas grihdu ar uhdeni, tu darri tahs padebbefis par saweem ratteem, tu dsennees us ta wehja spahrneem.

Tu iswaddi awotus eeksch eeleijahm, ka tee stary teem kalneem tekk.

Tee dsirdina wissus lauka-swehrus, tur atdserrahs tee meescha-swehri.

Pee teem miht tee putni appaksch debbesim, un dseed stary teem sarreem.

Tu flappini tohs kalnus no augschenes, no teem augteem, ko tu darri, tohp ta semme peepildita.

Tu leez sahli augt preeksch lohpeem, un saktumu zilwekam par labbu, tu iswedd maiisi no semmes.

Ir wihtu, kas ta zilweka firdi eepreezina, ka arriidsan wiinna waigs no eljes skaisis tohp, un ka ta maise ta zilweka firdi spehzina.

Tu effi to mehnese darrijis par teem nolikteem laikeem, ta faule sinn sawu noefchanu.

Tu darri tumsibu, ka nakts mettahs; tad kustahs wissi mescha-swehri.

Bet kad ta faule uslezz, tad tee atkal nobehg, un apgulstahs sawas allas.

Tad isheet tas zilweks pee sawa darba, un pee sawa lauka darba, lihds wakkaram.

Zik leeli irr tawi darbi, ak Kungs! Tu effi tohs wissus ar gudribu darrijis, un ta semme irr pilna no tawa padohma!

Pasakkas un stahsti.

1. Suns ar gakkas gabbalu.

Suns, gakkas gabbalu mutte nedsams, pahr laipu eet. Uhdeni eerauga sawu ehnu ar to gakkas gabbalu. Winsch dohma, tas zeppetis uhdeni effoht leelaks; aplam pehz ta grabbi, un sawu paschu zeppeti pamett. Tuhdat gakkas atspihdums suhd un suns paleek tuffcha.

Ar to waijag meerâ buht, ko Deems dewis. Kas maggumu smahde, tam neteek leelums. Kas wissai dauds eegribb, tam gallâ neneeka nepaleek.

2. Wahrna, kas ar fweſchahm ſpalwahm iſpuſchkojahs.

Lepna wahrna gribbedama balta palikt, aplam pe-
rahs, bet tahda pehrta, tahda nepehrta, melna bijuſi,
melna paleek. Ko buhs darriht? Winna wiſſur zittu
putnu ſpalwas no daſchadas pehrwes ſalaſſahs, un ar
tahm fweſchahm wiſſapfabrt iſpuſchkojahs. Nu ſahk
greſnotees, nu ſahk par wiſſeem putneem zeltees un zittus
neewaht. Dee zitti to redſedami ſapulzejahs, un ſarun-
najahs, us tahs wahrnas faſkreet un ſawas ſpalwas at-
nemt. Tad ahtri pulkâ faſkrejhjuſchi ikweens ſawu ſpal-
winu iſpluhz un aiſneff. Glâ ſchi leela wahrna paleek
plikka un wiſſur aplam iſſmeeta!

Lepniba ſaunu dſemde. Un kaſ lâ ſchi wahrna ar
fweſchahm drahnahm grohſidamees leppojahs, nahk ap-
ſmêklâ, ka laudis ar pirſteem us to rahda. Lai buhtu
taws apgehrbſ kahds buhdams, kad tikkai paſcham pee-
derr un tihſ irr, tad taſ labbaſ, ne ka rohta, kaſ zit-
teem peederr.

3. Diwas kaſaſ.

Diwas kaſaſ faſtohpahs ſchaurâ laipâ, kaſ pah
dſittu un ſtrauju uppiti bija likta, weena no weenas, oh-
tra no ohtraſ puffes.

Dohd zellu! teiz ſchi. — To nedarrichu! atbild oh-
tra; eſ daudſ wezzaka par tewi, eſ tew zellu negreeſichu.

Un abbaſ diwas paſtahw zeeti us to, ka zellu negree-
ſihſ, un ikweena gribb agraki pah laipu tiſt. No kildas
zellahs kaufchanahs. Ur ſaweem leeleem raggeem tahs
lezz weena prett ohtru, bet beidsoht abbaſ kaſaſ nokriht
no laipaſ, ſtraume winnaſ aiſrauj tahlu, un tikkai ar
mohſahm tahs iſglahbehs pee kraſta.

Taſ nahk no pahrgalwibaſ!

4. Pellite gudrineeze.

Pellite no ſawa zauruma iſlihduſi eeraug ſaſdu. Ah
rê kur ſaſdſ! tâ ſchi ſakka. Zilweki ſchleetahs tohti
gudri eſſoſchi, kad ſmaggu keegeli us trim kohzineem leek
un pee weena kohzina ſpekkâ gabbalinu uſſprauſch, un to
winni fauz pellesſaſdu. Bet mehſ pellites neſſam

tahdas mulkites! So mehs labbi sinned, ja kas to spekki gribb ehst, tad keegelis kriht un nositt naschki. Ne, mehs pasihstam juhsu wiltibu! — Bet ohst mehs gan warram pee spekka, tas nekaisch ne ko, un no ta flasds nefakritihs! — Ak man lohti patihk spekka smakka. Ohdischu!

Pellite leen appaksch flasda un ohsch pee spekka. Bet flasds tikkai weegli bij' uslikts us lohziinem. Eif ka pelle ar farwu purnu peedur pee spekka, plaksch! flasds fakriht un nositt labrigu pelliti.

Saunekli, behdseet no taunahm eekahroschanahm!

5. Skudra un siffenis.

Skudra zauru waffaru farwu maifi no wissahm malahm salassa, glabba un us seemu taupa. Tapat bittite zauru waffaru us wissahm pukkehnm skreedama meddu salassa, fanehsa un arridsan us seemu taupa. Bet siffenis zauru waffaru lehkadams un dseedadams, maifi us seemu negahda, un neneeka nefakrahj. Kad seema nahk, siffenis nahk fasallis un badda nihzis pee skudras, un luhdsahs drufzin' ko graust. Skudra fakka: nule seema fahkabs, un tew jau maifes truhkst? Siffenis atbild: man parwisam nawa maifes us seemu. Rapehz tad neeffi krahjis waffara? skudra fakka. Siffenis atbild: man nebija wakkas. Skudra waiza: kas tad bija taws darbs? Siffenis atbild: man bij' jadseed un jadanzo. Tad skudra fazzija: nu tad tehre taggad no sawahm dseesmahm un no saweem dantscheem, ka es taggad no saweem sweedreem. Siffenis atbild: ar tufschu firdi newarr dseedahnt un danzohnt. Skudra atkal atbild: es tew newarru palihdseht, eij zittur; man naw netiklam ko doht, ka man pascham pehz nepeetruhkst. Tad aiseet siffenis ar farukkuschu wehderu un nahk pee bischu strohpa un tur klauhsina. Bet durwis zeeti aischautas, un neweens ar gattawu maifi pretti nenahk. Tad bij' siffenim no badda janosprahgst.

Kas ka bitte un skudra ar sawahm rohlahm ko pelnahs un krahjahs, tam netruhkst maifes. Bet kas laifis ka siffenis rohkas flehpi turr un arween puhst, tam ar tufschu wehderu plikkam jastaiga. So gattawa maife nenahk neweenam rohka, to waijag' pelniht. Kamehr waffara,

tamehr gahda us seemu un us pawaffaru, un kamehr jaunums un spehks, tamehr gahda us wezzumu un us wahjibu, tur wairs newarr pelnitees.

6. Lapfa un ahfis.

No nejauschi lapfa wilku-bedrè eekriht. Schurp un turp dohma, kà buhs ispestitees. Wissi padohmi welti, fahks fchi smillsteht. Ahfis, to dsirdehams, nahk pee bedres paraudsiht, kas tur effoht. Lapfu eeraudsihts waiza: kuhmin', kam tu tà smillsti? Lapfa smaididama atbild: es smillstu no preeka. Kad tu, ahsiht, to sinnatu, kas fchè par laimi, tad tu no preeka blautu. Lezz tikkai eekschà, tad tu redsefi; meh's gribbam kà brachti lustigi dsihwoht. Ahfis mulkis eelezz. Lapfai mihksta mehle, ta tuhdat pahrgrosidama fakka: af mannu fuhru deenix'! Woi nelaine tew' eerahwe? woi es nebrehzu, ka tew buhs no bedres fargatees? woi nefazziju, ka es no preeka wis nesmillstu? blauj nu arridsan, kà patihkabs. Ahfis isbihjees tohti waimana, ko nu fahkshoht! Lapfai ahtri padohms prahtà schaujabs, fchi ahsim fakka: kluff, brachliht, meh's gan elpesim. Klausees mannu wahrdu, zektees stahwu un peesleenees scheid pee feenas, tad es us ta-weem raggeem uskabhufi islehkshu un wirwi atneffufi tew' drihs iswillkshu. Ahsham schis gudrs padohms patikke; winsch zehlehs stahwu un lapfai palihdseja. Bet fchi islehkufi ahfi isfmehje, ka tahds bahrsdains tehwinsch kà weprs bedrè eelehzi's, lai nu arridsan baudoht, kà bedrè klahjabs.

Wiltineeks drihs padohmu isdohma, zaur zitta nelaimi no nelaines pestitees. Retizz tahdam, winsch zaur tewim glabhfees, tew nelaimè pamettihs un wehl isfmees, kà lapfa ahfi.

7. Gailis un lapfa.

Gailis ar sawahm wistahm bij' lahtà lehzi's, tur pahrgulleht. Us weenreis lapfa schnohkredama klacht irr un gaili usrunna: klaus', gailiht, woi tu to jaunu wehsti effi dsirdejis? Kahdu wehsti? gailis waiza. Lapfa teiz: woi tew wehl naw ta leela sinna nahkufi, ka taggad par

wiffu semmi stary wiffseem lohpeem, putneem un swehreem muhschigs meers derrehts, ka wiffseem buhs ka labbeem draugeem faderrigi lohpa dsihwoht? Nu tu ar sawahm feerwahm drohschi warri nolehkt un ar man ka ar labbu draugu un kaiminu mihligi farunnatees. Nahzeet semme, man wehl dauds jaunäs leetas jums jastahsta, par ko jums firds lehzin lehks no preeka. — Tad gailis brihndamees fazzija: ak tu selta laime! Kalku steepdams leela flattischanä us tahlenes flattahs. Lapsa waiza: pehz ko tu ta flattees? Gailis atbild: es redsu — es redsu pahri funnu leela steigschanä attekam, tee mums teescham to leelu laimi webstih! Nu es to preeku redseschu, ka juhs ka jauni dragi apkampsitees! — Sau lapsa leela behgschanä aisbehg.

Wiltineekam aplam naw jatizz.

8. Wilks un dschrwe.

Wilks jehru no gannibas sagrahbis aisnefs un ahtri rihdams aisdrihstahs. Kauls kalkä palizzis jau wilku gribb noschnaugt. Wansch schurp turp freedams leelu maksu sohla tam, kas to kaulu israus. Tad dschrwe nahk un usnemmahs tam palihdseht. Wilks rihkli atplehtis rahda sawu wainu. Dschrwe sawu garru kalku wilkam rihkle eebahsusi kaulu iswell. Tad schi to apsohlitu maksu prassa. Wilks dschrwi apfneedams atbild. woi tas naw maksas gan, ka tu warri leelitees, ka tawa galwa jau wilkam rihkle bijusi, un tu to wesselu atdabbujusi? Par to wehl tew buhtu man jamaksa.

Nepateiziba pasauls alga.

9. Lahzis un pelle.

Lahtscham gulloht pelles us winna mugguras ka trafkas sahze danzoht. Tad lahzis usmohdees weenu pelliti ar saweem naggeem sagrabj. Schi sahk aplam luhgtees, fazzidama: tehtiht schehligais, kas tew no mannahm affininim atlehks? tu no tahm tauks nepaliksi. Palaid luhdsams mannis, jo tu newarri sinnah, kahda waijadfiba es tew atkal warreschu palihdseht. Lahzis fneedamees to palaisch. Zittä deenä lahzis meddineeku tihkla kriht, un sawaldsinahts un fasnauhts newarr palihdsetees, un

Kuldamees ruhž ween. Tad ta patti pellite nahk, masgus pahrkofsch un lahž ispesti.

Nesmahde nekahdu zilweku, lai kaut kaks buhtu. So tu newarri sinnah, woi winsch tew newarr palihdseht, ka pellite lahžim.

10. Lapfa pee laumas bedres.

Lauwa wezs palizzis newarreja us meddischanu isheet. Winsch gudras dohmas isdohmaja, sawu dsihwibu us-turreht. Winsch apgulstahs bedre un likkaks lohti flims effoht, un wiffus swehrus likke fanahkt, lai winsch teem preeksch sawas nahwes warretu zittu kehniu zelt. Bet kad tee swehri nahze un bedre eegahje, winsch wiffus saplohšija, zittu pehz zitta. Pehdigi nahze arridsan lapfa pee bedres, apstattidamees un negribbedama eeeet. Lauwa tai usfauz, fazzidams: ko tu stattees un lawejees eeeet? Nahž' jel, kuhmia, man apmekleht, jo es lohti flims esmu. Lapfa gudrineeze atbildeja: es stattohs, ka tik dauds pehdas us bedri aistekk, bet nekahdas pehdas no bedres neet atpakkat. Tapehz es bihstohs eeeet, jo tahs pehdas man baida.

Prahtigs zilweks lehti netizz, bet labbi apdohmajahs, pirms tas ko darra. Apdohmigi jadsihwo pasaulē. Labbi tam, kas ka lapfa, zaur sweschu nelaimi gudrs paleek.

11. Krauklis un lapfa.

Lapfa eerauga, ka krauklis no lohga, kas wakkā stahweja, seera gabbalu nosohg, un us ohsola sarru usstrehjis to seeru knahbj. Lapfa jau laisdamahs pehz seera tihko. Pee ohsola peegahjusi stattahs us kraukli un lischkedama fakkar. Ka kahds jauks putnis tu effi! zil kofschi tawas spatwas faule spihgulo! Zil labprahht es arridsan tawas dseefmas gribbetu dsirdeht, tad es warretu leelitees, ko labbu pasaulē redsejusi un dsirdejusi; kas sinn, woi tew newarretu pahr wisseem putneem par kehniu zelt, ja tew arridsan labba halves buhtu. Krauklis tudat fahk leppotees un sawu rupju balfi zillaht, krah krah brehkdamas. Brehkdamam seers no muttes semme kriht. Tad lapfa, to fagrahbusi, kraukli isfmeij un prohjam eet.

Neelausees lischka wallodu, kad winsch tew usteiz.

12. Sakkis un swirbulis.

Chrglis sakkis fagrahbis nahwigi faplehse. Swirbulis gaisā to redsedams kà traks sakkis isfmeij un isfunni fazzidams: eds Antia, kur nu stabbulite? woi tu newarreji pretti turretees? woi tew nebija kahjas ko behgt? Sakkis waidedams atbildeja: ko es tew esmu darrijis? Tew bij man schehloht, un tu man wehl ar sawu wallodu firdi schnaudsi. — Paschā laikā wannags no wirsus us swirbuli schaujabs, to fakere un nokauj.

Repreezajees par sawa nabbaga tuwaka nelaimi, jo tu newarri sinnabt, kahds liktens tewis gaida. Kas par zittu tauschu behdahn fmeijabs, tas naw schehlojams, kad pats nelaimē kriht un pohstā eet.

13. Schaggata un lapfa.

Schaggata aplam dauds plahpa. Lapfa peestahjusees waiza: ko tu tē plufschke zauru deenu? man dohmaht tu gan no sawadahm leetahm runna. Schaggata tuhdat brehz: tihri augsti padohmi mannā galwā irr. Ko neweens newarr isgudroht, to es ar sawu gudru prahtu tuhdat ismannu. Un ko es isdohmajusi, to es zauru deenu ispaudu, lai ikweens mahzabs pateesibu atsiht. Lapfa fazzija: ja tew patihk, tad mehgin taggad kahdu jaunu leetu isgudroht, man prahts nessabs to dsirdeht. Tuhdat schaggata, sawu deggonu pee sarra flauzidama, peeri farahwusi un azzis plahtidama gudru waigu rahda fazzidama: es sawas dahwanas neslehpju. Nu tad klausees labbi: woi naw teef, kuhmin, tu dohma, ka tew tschetras kahjas? bet tas naw teef. Klausees tiklai, tad es tew to it flaidri parahdischu, ka behrns to warrehs fapraht. Woi naw teef? Kad tu us wistahm ischij, tad tawa aste us semmes lihds eet; un kad tu gluhnedama kluffu stahwi, tad tawa aste arridsan lihds kluffu stahw; bet kad tu jau sahzi lehkt, tad tawa aste lihds lezz. Kad es wissu to ar gudru apdohmu apdohmaju un pahrdohmaju, tad es drihs faprohtu, ka tawa aste irr peekta kahja. Ko tu nu dohma no mannas augstas gudribas? Woi tew nenahk brihnums, schahdu jaunu augstu leetu dsirdoht? Reds, ko gudriba makfa!

Dasch wallodneeks un gudrotajs aplam gudrs leelabs, un zauru deenu ptabpa un pluffschke, lai zitti dohma, kas sinn kahda leela gudriba pee wiinna effoht. Bet kad to ihsti apdohma, tad wiff tihri neeki un ehrmi irr, un labbaki buhtu, kad tahds sawu mutti pawiffam neatplehstu.

14. Lapfa un wilks.

Lapfa seemas nakti pee sweijneeka fehtas ka sagle peelihdusi zaur lohdsinu eeleen un wiffus faktus ischnohkere, kamehr tahs siwis atrohn, ko faimineeks sweijojis. Kamehr tas wehl gult, schi zauru nakti siwis nosohg un sawa alla pahrnehsa. Deena pee sawas bedres sehdedama siwis ehd. Wilks garram eedams peestahjabs un waiza: kuhmin, ko tu te ehdi? Schi fakka: siwis. Wilks prassa, lai tam arridsan dohd. Schi labbu siwi preekscha mett, lai wilkam fahrums useet. Wilks to ka kummofi aprihjis laifidamees wehl prassahs. Lapfa atbild: Ahwu snoht! woi tu dohma, ka tas ta lehti nahk? Gesi pats sweijohht, tad gan redsesi, zil gruhti japeln. Tad waiza wilks: kur tad tu effi sweijojusi? Lapfa rahda us esaru un fakka: tur pee ahlinga. Traks, kur tu tihllu nehmi? waiza wilks. Lapfa us sawu asti rahdidama fakka: tas irr mans tihlks. Wilks brihnijahs, ka warroht ar asti sweijohht. Lapfa wilku ismeij fazzidama: ko ar tahdu mulki darriht? Woi tew naw tahds pats tihlks, ka man? Gebahs to tiklai ahlingi, un zeetes pahru stundu, tad siwis gan peekersees, ka tik ko warresi iswilt. So wairak falst, jo siwis peeleen. Bet mannu teesu tew newaijag peemirft, woi dsirdi, brahl? Wilks atbild: gan tew tawa teesa nesuddihs; bet klausees, kuhmin, sweijosim kopya us labbu laimi. Lapfa sohlabs kaiminam un labbam draugam palihdseht. Kad jau nakti dikti falle, nahk lapfa, un wilku fastappusi, pee ahlinga peewedd un mahza, ka buhs optuppetees un asti labbi djilli eebahst. Sau ahlingis sahl pahrfalt, jau wilks sahl drebbeht, jau pafchu lapsu salna aisnemm. Schi sahl aplam tezzeht un ap wilku rinki mest. Wilks waiza, kam wiinna ta darroht? Lapfa gudrineeze atbild: kluff, kluff, snoht, lai siwis wiffapfahrt tawa tihkla nahk. Sau wilks no salnas

fahk kaukt. Papsa arween winnu apdraud, lai siwis ne-
isbaide. Sau wilks pehdigi newarredams wairak zeest,
aplam kauz. Nu gribb asti pamasam iswilkt, bet nespehj,
aste eesallusi, bail ar makti israut, lai ahda paleek wef-
fela. Na tam lapsa us sehtu aisfrehjusji, zeema funnus
fauz: Nahzeet, funni, drihs; wilks eserâ faimineeka siwis
isweijo. Suani drihs atfrehjuschi fahk wilku pluhkakt,
kamehr iskublees par apsmeecku ar plikk asti un bes aufim,
ko funni nokohduschi, ismuhk un tik ko glahbjahs.

-Kahrums un tibkoschana daschu apmahna un willina.

15. Sudraba-pulkstens.

Behrtuls, nabbaga jauneklis, pa zellu eedams, nakts-
kohrteli dabbuja kahdâs sudmallâs. Us benkes gulledams,
winsch naktswiddu usmohstahs un pee feenas dsird ko
pulkstjam. Pee mehnes spihduma eerauga sudraba
pulksteni. Nu winnam zellahs kahriba, scho pulksteni no-
sagt un ar to zaur lohgu aisbehgt. Gan firds-apsinna-
schana pamahzija: tu sch' neeffi weens pats, Deews irr
kakt, Deews tew' reds, fargees no grehla! — Bet kah-
riba palikke jo leela. Tad puifis fanehme sawu praktu un
spehku un kahrdinaschanai ismukke zaur lohgu un tezzeja
tahtu un tahtu. Ea bija gohdiga uswarreschana. Bet
drihs atkal tam palikke schehl, ka pulksteni nebij lihds neh-
mis, un jau gribbejahs atpakkal greestees us sudmallahm.
Bet firds-apsinnaschana no jauna to flubbinaja, Deewa
fwehtas taisnibas peeminneht, un winsch klausija winnas
balsi un steidsehs tahtak. Mehnes noreeteja un nakts pa-
likke lohti tumfscha. Nozetta nomaldijuscham bij jastaiga zaur
muklainahm weetakm un zaur krummeem; beidscht winsch
nahze pakalna un pee semmes mettees meegam padewehs.
Deenai austoht, winsch dsirdeja nejauku trohksni un azzis
atplehtis ar leelu bailibu redseja, ka winsch gulleja ap-
paksch karratawahn, fur pakahrts zilweks kahrahs un
kraukki krahdami ap to dsihwoja. Nu tam firds-balsi
peesauze: raugi, tur tu arri buhtu pakahrts, ja tu nebuhtu
sawu launu eekahroschanu uswarrejis! Zellôs mesdamees
winsch Deewam no wiffas firds pateize, ka tas to bij pa-
fargajis un tam palihdsejis, un jo zeeti winsch nu apneh-

mehs, Deewa swehtus bauktus allaschin preeksch azzim
un firdi turreht.

16. D s i h ; a s.

Gewa, semneeka meita, fawa tehwa dahrsâ it smalkas
dsihjas bij likkusi us bleeki. Babba, nahburga meita,
daschlâhrt tai dahrsâ nahze tohti preezadamees par tahm
brangahm dsihjahm, un sawai draudsenei palihdseja pee
aplaistifchanas.

Weendeen Gewa nomannija, ka schai kahdi dsihjas
gabbali truhke. Schi tuhlin sawu draudseni par wainigu
turreja un pee winnas nogahjusi brehze; Babba, tu man-
nas dsihjas nosaggusi! Nefahds sweschs zilweks tai
dahrsâ nenahf, ka tu ween. Utdohd' mannas dsihjas,
zittadi es tewi fuhdsefchu pee teefas. Babba raudadama
noleedsahs, fchi neeffoht wainiga. Gewa gahje fuhdseht,
un teefa ismekleja. Bet newarreja ne ko atraft; tahs dsih-
jas bij sudduschas; un wiffi laudis Babbu turreja par
fagli.

Zittâ gaddâ hasnizas tohrni islahpija, un luhf' tur
tahs sudduschas dsihjas atraddahs stahrka perreksi. Stahr-
kis tahs bij panehmis saweem behrneem par mihkstu miggu.
Nu Gewai schehl bija, ka Babba zaur winnu bij apfau-
neta. Ar affarahm Babbu un winnas wezzakus peeluh-
dse, lai schai peedohdoht. Bet Babbas tehws to ween
fazzija: kam tu tik nelabbi dohmajusi sawâ firdi?

17. Deews wiffu reds un sinn, ko tu darri.

Kungi bij isbraufuschi zeemôs; laudis schurpu turpu
bij isgahjuschi pee sawa darba; Sehks un Anna weeni
paschi bij palikkuschi kungu ehrbergi.

Woi dsird', Annin, Sehks fazzija, nu irr laiks,
kahdu gahrdu kummofinu mekletees, kas mums gan labbi
smeklehs. Wezza Maija arri isgahjusi, un it par laimi at-
flehgas atstahjusi. Ne, fur irr! — Gefim! —

Anna atbildeja: ja man warresi west us kahdu weetu,
fur neweens muhs neredsehs, tad gan eefchu lihds.

Nu, Sehks fazzija, tad nahz peena-kambari, kahdu
blohdinu ar faldu krehjumu apest.

Anna atkal: tur Mikkelis rehsehs, kas malku skalda pagalmā.

Nu tad nahz kehki; tur pohds pilns ar meddu skappi. Tur fawu maisiti eemehrzesim ehdsami.

Anna fazzija: tur atkal no ehrberga slimma Trihna warrehs redseht, kas pee lohga wehrpi.

Nu tad eefim pagrabbā, ahbotus ehst, Sehksabs fazzija. So tur til tumsh, ka teescham neweens muhs redseht neredsehs.

Anna us to fazzija: Sehksab' mihtais! woi tu tad teescham dohma, ka nekās muhs tur neredsehs? Woi nesinni, ka Deewa azs zaur beeseem muhreem flattahs un paschā tumfibā reds?

Sehksabs fabihjees fazzija: teefa, mahsina mihta! Deews muhs reds arri tur, kur zilweku azs ne ko newarr redseht; tapehz ne buhs darriht, kas naw pareisi.

Anna preezajahs, ka Sehksabs winnas wahrduš tā pee firds nehme.

Zai neweens zilweks nesinna,
Ko darri; — Deews taš klastumā.

18. Wakkara-luhgschana.

Kahda freilene, jau taisidamees us gullefchanu, wehl papreefsh, ka mehdsē darriht, fawu wakkara-luhgschana lassija. Bet peepeschi pee slimmas draudsenes aizinata, winna noet un to luhgschanaš-grahmatu usschkirtu atstahj us galdina pee fawas gultas.

Up to paschu laiku saglis pa lohgu eefschā kahpi freilenes lambari, un swezzi eededsinajis, pehz dahrgahm leetahm mekle, ko nosagt. Tad arri to usschkirtu luhgschanaš-grahmatu reds un fehohs wahrduš laffa: „Mihtais Deews! kaut es fcho deenu bes grehka nobeigtu, zil falda tad manna duffeschana buhtu! Kaut es arridsan wissu fawu muhschu bes grehka nobeigtu, zil falda tad manna nahwe buhtu!

Schee wahrdi saglam pee firds gabje, un wissu atstahjis winsch steigdamees atkal pa lohgu aischgabje, un no ta laika no fawas grehzigas dsihwofchanaš atgreesehs us lab-

baku. Wînsch pats us mirschanas-gultas mahzitajam to stabstijis.

19. Deews muhsu glahbejs.

Brenzis, muischas puifis, bij gahjis meschâ, aweef-fnes lassiht. Kad wînsch atkal us mahju gahje, tad leela wehtra pazehlehs; leetus tâ kâ ar spanneem sahze gahstees, pehrkons breefmigi ruhze un sibbenus mette. Brenzis, gau-schi bihdamees, glahbehs zaurâ ohsola kohkâ, kas ne taktu no zetta; jo wînsch nesinnaja, ka sibbens wiffwairaf eespeere luplôs un augstôs kohkôs.

Us reis wînsch dsirdeja balsi, kas sauze: Brenz'! Brenz'! isnahz' schigli abrà! Brenzis islehze — un gan drihs tai paschâ azzumirkli sibbens eespehre tanni paschâ kohkâ, un pehrkons turklaht breefmigi rihbeja. Semme trihzeja appaksch bailiga puifcha kahjahm. Bet tam ne kas nekajteja, un rohkas pazehlis wînsch fazzija: schi bals teescham nahze no debbesim! Tu, shehligs Deews, man effi glahbis!

Bet ta patti bals wehl reis sauze: Brenz'! Brenz'! woi nedfirdi? — Brenzis klausahs un wiffâ meesâ drebbedams eet luhkocht, kas winnu sauz. Useet sweschu semneezi, kas winnam prassa: woi tu mannu dehlu Brenzi ne effi redsejis? wînsch tur pee uppes bija, zuhkas gannidams, un tè kaut kur buhs paslehpées. Es winnu gribbeju west us mahjahm. Bet luhl'! tur jau nahk abrà no Eruhmeem!

Muischas Brenzis nu stabstija, ka winnas balsi effoht turrejis par balsi no paschahm debbesim. Bet semneeze fazzija: ak, behrns mihtais! tatschu tewim japateiz Deewam par to, lai schi bals arr irr nahkufi no nabbagas seewinas muttes. So no Deewa ween tas nahzis, ka man tewi bij faukt pee wahrda, kaut gan ne ko nesinnaju no tewis! — Teesa gan, — tâ Brenzis fazzija, affarahm pahr waigu birstoht — teesa gan; Deews manni shehlojis un ar juhsu faulschanu manni isglahbis.

20. Deews labbi darr', ko darridams.

Al, kaut jel mihta faulite weenumehr spihdetu! tâ fazzija Trihnite kahdâ deenâ, kad leetus lihje weenâ lihshana. Notikke arri, ko wehlejahs. Sau diwi mehneschi bij pahr-

gabhjufchi, un ne lahſite ne bij frittuſi no debbeſim. Bet tad leels karſtums un faufums laukôs un plawâs dauds ſlahdes padarrija; arri Trihnites dahrsinâ wiſſas puſkites nowihtuſchas pee ſemmes gulleja. Tehws arri Trihnitei ſahdu gabbalinu ar linneem bij apſehjis; bet nu linni bij ſakaltuſchi un noſlahpuſchi; tiſ ko pirſta garrumâ.

Tad mahte ſazzija: woi nu redſi, Trihnite, ka leetus tikpat waijadſiga leeta, ka faules ſpihdums? Un tapat arri mums zilwekeem nebuhtu par labbu, kad wiſſas deenas mums buhtu preezigas un luſtigas. Waijag' arri mahkulu un behdu, lai mehs laimes deenâs ne palaiſchamees, un lai par labbeem un gohdigeem zilwekeem paleekam.

Lai leetus lihſt, lai faule ſpihd,
Deews ſwehti muhs ikkatru brihd'.

21. Ne aiſmirſti nabbagu.

Pehteris, baggatu lauſchu dehls no pilſſehſtas, jaukâ pawaffaras deenina bij iſgabjis ſeereht. Peeſuffis un ſatwihjis ſchis eegahje ſemneeka mahjâs, un tur nopirke blohdu ar ſaldu peenu un maiſes gabbalu. Ur to nu lohka paſrehſſi apſehdees, maiſiti druppinadams eemette blohdâ un ehde ka tihkams.

Brizs, nabbaga puiſis, ne tahtu no winna ſtahweja, noleefis un bahls, jo tas baddu zeete. Schis it noſtummiſ us winnu luhkoja, un labpraht gan ko buhtu luhdſees, ehſt, bet nedrihkſteja.

Pehteram pa brihſcham gan nahze prahtâ, nabbaga puiſcham ko atſtaht, bet atkal aiſmirſe weenâ gabbalâ ehdoht. — Kad wiſſch nu gan drihſ wiſſu bij apehdis, — redſ! tad blohdas dibbenâ kahdus wahrduſ eeraudſija, ko pohdneeks ar ſarkaneem bohſſtabeem tur bij uſwilzis. To laſſijis, wiſſch palikke tâ ka kaunedamees; — un tuhliht blohdu atkal likke pildiht ar peenu un arri leelu maiſes gabbalu doht klaht. Tad nabbaga Brizzi mihligi aizinaja, un to maiſi pats eedruppinajis winnu ar laipnigeem wahrdeem eedrohſchinaja, lai ehdoht ka tihk; un turklaht tam arri wehl naudu ſchkinjoia.

To perschinu — tà Pehteris fazzija — kas schai blohdâ stahw, gan waijadsetu eerakstiht wissu baggatu lauschu blohdâs. — Tè bij lassams:

Kas nabhadsinu aismirfîs

Das pats naw wehrts, ka paehdis.

22. Dahrga sahlite.

Diwi meitas, Lihse un Anna, bij meschâ bijufchas sahlès, un katra smaggu nastu us galwas neffe. Lihse kurnedama nopuhthés par to nastu, bet Anna lustigi smehejahs.

Lihse fazzija: È tu warri smeetees? Tawa nasta tik pat smagga kâ manna, un tu neeffi stipraka par mannim. — Zeefa gan, Anna fazzija, bet es pee fawas nastas kahdu sahliti peelikkusi klah, kas gruhutumü weeglina. — Woi tà? Lihse fazzija, ta laikam it dahrga sahlite. Salki man jel, kâ to fauz un kur to dabbu? — Ta sahlite, Anna fazzija, aug wissur, kur ween to leek usdihgt; to sahliti fauz paze eschanu.

23. U t b a l f s.

Masais Turris wehl ne neeka nesinnaja no atbalfs. Kahdâ deenâ winsch bija ptawâ; pee tabs ptawas bija beefs meschs. Lustigi lehkadams Turris no preeka isfauze: ah! ah! Tuhdat balfs meschâ atfauzahs: ah! ah! Bribnidamees winsch fauze: kas tur irr? un meschâ tapat atfauze: kas tur irr? Nahz' schurp! Atskanna atbildeja: atbildeja, nahz' schurp! Nu Turris apstaites sahze lam-mah: tu effi mulkis! Mulkis atskanneja no mescha.

Ead Turris meschâ eestrehje, gribbedams melleht to puifi, kas winnu tà bij nerrojîs. Bet tur nekahds puifka nebij atrohnams, arri wairs neatbildeja, kad Turris fauze: kur tu effi? nahz' schurp, mulki!

Turris pa ptawu us mahju gabje, un kad jau kahdu gabbalu no mescha nohst bija, wehl reis fauze: kas tu effi? nahz' schurp, mulki! Un ta atskanna wissus winna wahrdus atfauze.

Turris lohti fassaites tehvam stahstija, kâ blehdis, kas meschâ paslehpees, scho effoht nerrojîs. Scho reis, ehws fazzija, tu fewi paschu effi isteizees, io pats pat

preeſch effi lammajis; eſ to puiku meſchâ labbi gan paſiſtu; taſ tikkai atſauz, ko tam uſſauz.

Ohtrâ deenâ tehws ar Surri gahje uſ to paſchu plawu, un likke ſawam dehlam laipnigus wahrduſ ſaukt uſ meſchu: mihtais brahlit! woi labbi klahjahs? ar Deerwu! Un tee paſchi laipnigi wahrdi no meſcha atſkanneja. Euhl, tehws ſazzija, ta bija tawa waina, kad taſ puika meſchâ tewi lammaja; jo kâ uſ meſchu ſauz, ta no meſcha atſkann.

Ko juhs gribbeet, ka teem zilwekeem jumſ buhs darriht, tâpat darreet arri juhs winneem.

24. Mihle ſawuſ wezzakus un effi teem paſlaufigſ.

Pehteriſ un Erihne allaschin uſ to ween dahmaja, teh-wam un mahtei preeku darriht. Kahdu deenu wiini teem palihdſeja ſtrahdaht dahrſâ. Tad tehws ſazzija: tē ſtuhri wehl ahbolu-koſkam wajadſetu ſtahweht. Eſ raudſiſchu ſahdu dabbuht.

See labbee behrni neaiſmirſe, ko tehws bij ſazzijis; ſa-likke naudu un pirke no muſſchaſ dahrſneeka it ſmuſku poh-tetu ahbeliti. — Wehlâ wakkarâ mehneſſ gaiſmâ tee paſlep-pen gahje dahrſâ, koſzinu eeſtahdiht, ſazzidami: kur nu tehws preezafeeſ, kad riht dahrſâ nahziſ to ſmuſku koſzinu eeraudſiſſ.

Erihne turreja koſzinu, Pehteriſ bedri iſrakke. Uſ reiſ ſahze briſſſcheht eeſſch bedreſ, ſkanneja arri tâ kâ ſu-draba nauda. Pehteriſ ar ſchlippeli (lahpſtu) bij ſadauſijis pohdinu, kur laiſkam wezzôſ laiſôſ naudu bij eeraſkuſſchi ſemmê. Wezzi dahlderu it jauki ſpihguloja mehneſſ gaiſmâ.

Re! manta! manta! abbi ſauze preezadameeſ, un ſa-laſſiſſuſſchi pee wezzakeem aiſneſſe, ſtahſtidami, kahdâ wiſſe to bij atradduſſchi.

Set tehws ſazzija: behrnini mihti! Deeweſ jumſ tē irr atmaſſajis par to, ka muhs tiſ ſirſnigi mihtojeet; jo wiſſſch tahdeem labbeem behrneem allaschin atmaſſa, kaut arr it-reiſeſ to nedarra tahdâ wiſſe ar laiſzigu labbumu. — Pa-

leezeet weenumehr labbi un gohdigi, tad Deew's jums dohs mantas, kas dauds labbakas, ne kà sudrabs un selts.

Deew's labbeem behrneem sohlijs

Scheit atmakfah't, un wairak debbesis.

25. Effi schehlig's.

Ahbrams un Sahnis, it aukstà seemas laikà pa zeku eedami sweschu zilweku atradde, kas sneegà gulleja tà kà zeeti aismidfis. Ahbramam bija schehl par winnu, un bihdamees, ka nenofalst, tas peegahje winnu pamohdinaht. Winsch sauze, aiskahre, krattija; bet zilweks ne- usmohdahs. — Scho tu ilgi warri krattih't! — tà Sahnis fazzija smeedamees — nezelsees: tas peedsehris! lai gull! Nahz tikkai! nahwigi falst! — Ne! — tà Ahbrams atbildeja — tahds zeetfirdigs newarru buht! Zik drihs nabbadsinsch warrehs nosalt. Un lai arri irr peedsehris, tatschu irr zilweks, un tam palihga waijag. — Nu mannis pehz darri, kà gribbi — tà Sahnis fazzija dusmodamees — es ilgaki schè wairs nestahweschu aukstumà; un to fazzijis aisgahje prohjam. — Ahbrams nu tuhlin to zilweku apfedse ar sneegeem (jo bij dsirdejis, tas effoht labbi) un schigli aistezzeja us tuwakahm mahjahm, raggawas luhgtees. — Par laimi winsch fatikke labfirdigu semneeku, kas no pilssehtas atpakkat brauze us mahjahm. Schis tuhling gattawas bij palihdseht. — Abbi nu to puffmirruschu zilweku apfohpe, un schis drihs atkal atdsihwojahs.

Mums Kristus mahza: effeet schehligi,

Tapat kà juhfu tehws, kas debbesi.

26. Gannapuihis.

Gannapuihis jaukà pawassaras rihtà sawas awis gannija, preezigs un it no firds dseedadams, ka flanneja ween. Leelskungs, laukà seeredams, peegahje klah't pee ta puika un tam fazzija; tu tahds nabbaga puika un tak til preezigs; kahda laime tad tewim tikkusi? Puika fazzija: man schodeen ne kas naw tizzis; bet nabbags tadeht neesmu; es gan tikpat baggats, ka muhsu schehlig's leelskungs, un man arri daschas leetas, ko muhsu schehlig's leelskungs ne warr makfah't ar wissahm sawahm mantahm. Tad tu laikam it baggats puika, leelskungs fazzija; woi tad warr

dabbuht sinnaht, kas tahs par dahrgahm leetahm, kas tew irr? Puika, kas leelkundu nepasinne, drohschi fazzija: Nu, lubh', man irr diwas rohkas un diwas kahjas, tahs es nedohmu par simstuhkstoscheem rubteem, un tad man arri diwas azzis, tahs es ne mas nepahrdohmu, ne par wissu naudu, to leelkundu man gribbetu doht. Bet ta sweschais fazzija, leelkundu laikam wehl baggataks ne ka tu, jo tam arri diwas kahjas, diwas rohkas, diwas azzis, un tif dauds naudas, ka ikdeenas warr dsihwoht kahruma un lihgsimiba. Ta gan effoht, puika fazzija; bet tahs leetas, kas zilwekam wissuwairak preeku darra, man tif labb' ka leelkundam. Saule pee debbes preeksch mannim spihd tikpat mihligi, ka leelkundam, un kalns un eeleija winnam jaukaki neseed un nesalko, ka mannim. — „Natur' tahdu prahtu, leelkundu fazzija, un ja tew kahdu reis wehl dauds mas wairak waijadsehs, tad nahz' pee mannim; tad kohpa apdohmasim, ka tew palihdseht. Mannu mahju gan atraddisi, es pats esmu taws leelkundu.“

27. Gailis taf pehz wehl dseedajis.

Diwi laupitaji ap pufsnakti dsirnawas eelauseshs, gribbedami baggatu melderi aplaupiht. Schem pa tumfschu pagalmu us kahju pirkstgalleem eihoht meldera gultama lambari eelihst, gailis ne zil tahdu no teem dseedaja. Tad jaunakais no winneem fatruhzees kuffinam fazzija: „gailis man tohti isbeedejis. Gesim atpaklat, tas sagta darbs drihs gaisma nahks.“ Bet wezakais laupitajs ohtru lam-maja: „ak tu wezza babba, woi tuhliht behgsi, kad gailis dseed, jeb pelle kustahs? Kas mums pretti nahk, to nodursim. Tad neweens gailis pehz tam wairs nedseedahs!“ Blehschi melderi riktigi nokawe un ar sagtu naudu aisbeh-dse; wissi laudis sabihjuschees brihniyahs, bet tohs tauna-darritajus newarreja useet.

Drihs gaddus pehz ta laika abbi laupitaji kahda frohgä par nakti palikke. Us reisi gailis it turwu pee winneem tif stipri dseedaja, ka abbi no ta usmohdahs. „Das safoh-dihst gailis! wezakais laupitajs fazzija, kaut es tam warretu kaku apgreest. No tahs nakts tannis dsirna-was winna dseedaschana man wissai reebj.“ Woi tew ta-

pat l'è man? jaunakais fazzija; mums gan nebij melderi
nokaut.

Krohd sineeks, kas blakkam gulleja, fchohs wahrduš
dsirdejiš tohs teefai darrija sinnamus. Abbi wihri zeetu-
mâ eelikti fawu wainu isfazzija un to algu par fawu war-
ras darbu dabbuja. Tâ gailis taļ pehz wehl irr dseedajis.

28. Kâ Deems muhru zehlis.

Dahnu-semmē — tahlu tahlu —

Kuhze karsch ap pilsfektu.

Tur preeksch wahrteem, ne zif tahlu

Dauds bij' masu mahjīnu.

Respehi pretti stahweht draugi,

Tau usmahzahs eenaidneeks,

Tau ar makti wekkahs, raugi,

Klahu breefmigs kaxxa-spehks,

Dauds tur dsihwo nabbadsīnu. —

Weentula stahw buhdina.

Buhdinâ ar swehtu preeku

Wezzas mahtes dseesma stann:

„Tawâs rohkâs, Kungs, es leeku

„Wissu fawu behdaschan.“ —

„Dehla-dehls irr klahu pee winnas

„Diwidesmīts gaddīnu;

„Truhkums irr eeksch tizzibinas,

„Lai gan wihrs ar augumu.

„Buhdinâ ar swehtu preeku

„Wezzas mahtes dseesma stann.

„Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“

„Tâ dseed wezza mahmina,

„Lai stahw eenaidneekam pretti

„Upwahnota buhdina.“

„Memmin“, dehla-dehls tai fakka,

„Luhds, kas Deewam eespehjams!

„Muhris, to tu dohma trakka,

„Woi til ahtri ustaisams?“ —

„Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“ —

„Tâ dseed wezza mahmina.

„Mihlais dehls, us to palaujohs,
 „Ja tas Deewam patiffes, —
 „Es ne fo ar bailehm kaujohs;
 „Muhris ap mums pazelfes!“
 Klau nu bungas, klau nu fleegshan',
 Ur trummetehm lahstus jauz!
 Wahgu-ruhfschan', sirgu-sweegshan'
 Szeltahs, ka wehtra kauz.
 „Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“
 Eà dseed wezza mahmina.

Wiffas mahjäs eelfschà speeschahs
 Kaxrawihri fleegdami,
 Gruhsta, lamma, lahð un spreeschahs,
 Buhdai garram gabjuschi.
 „Memmin mihta, dsirdehs dseefmas,“
 Eà waid bailigs jauneklis.
 Pahreet wiffà deenà breefmas, —
 Buhdinà tee neteel wis!

„Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“
 Eà dseed wezza mahmina.

Wakkara nu plohsahs auka,
 Seemels pubsch zaur lohdsinu;
 „Slehdseet slehgus,“ wezza fauka,
 Dseed tad atkal dseefminu.

Un Eà sneegi birdeleti
 Utstreen pulks no kasakeem,
 Wiffas mahjäs lohroteleti
 Voi pa astondesmiteem.

„Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“
 Eà dseed wezza mahmina.

Dseed zaur wiffu nakti garxu
 Wezza ne-apnikkusi,
 Dehlam, Ead juht rihta starru,
 Prassa, fo darr' nahburgi?
 Eet schis luhfoht, — durwis fittahs
 Teem par laimi eelfschfigi —
 Sauneklis tas sapnoht schfittahs:
 Uhra muhri taifiti! —

Sedfis Deews to masu buhdu
 Peeleem sneega putteneem!

„Memmia mihta, nahzeet skattiht,

„Zeefcham muhru zehlis Deews!“

Tà fauz dehla-dehls, fahk mattiht

Deewa spehku semmojees. —

Dahnu semmè tas notikke —

Tau trihsdesmits gaddi buhs —

Ka Deews muhru apfahrt liffe

Buhdai sneegu puttenus.

„Tu, Kungs, muhru ap mums metti,“

Lai ar dseedam, lautini! —

u.

Kristigas draudses swehtki.

Bes swehtdeenahm mehš wehl zittas swehtku-deenas
 swehtijam. Woi tad arri sinneet, ka schohs swehtkus
 fauz, un ko tee apsihme?

Tee leelee kristigi swehtki irr fchee: seemas swehtki, jau-
 na gadda deena, leela zettordeena, leela peektdeena, leel-
 deenas swehtki, debbes-braufschanas deena, waffaras
 swehtki.

Seemas swehtkus laikam pasihsteet. Woi naw tà?
 Tau tshetras swehtdeenahm preeksch seemas swehtkeem wif-
 fàs basnizàs fluddina, ka tas Kungs Jesus Kristus grib-
 boht nahkt pee mums. Par to tahs tshetras swehtdeenahm
 preeksch seemas swehtkeem nofauz par a t w e n t e s swehtdee-
 nahm; io atwente apsihme a t n a h k s c h a n u, prohti ta
 Kunga Jesus Kristus atnahkschanu pafanle.

Seemas swehtkus swehti diwi deenas, un pirmee swehtki
 allaschin kriht us 25tu Dezember. To waffaru preeksch
 seemas swehtkeem fauz par swehtu waffaru. Tad zittas
 weetàs tehws un mahte sattu egles-fohzinu ispuschko ar
 farkaneem ahbokeem, ar raibu papihri un ar swezzitehm,
 un kad tahs eededsinajuschi, tad behrnus safauz gaischà
 istabà. Un kas labbi behrni, tee preezajahs par wissu to
 jaukumu un spihdumu, un par tahm skaisstahm dahwa-
 nahm, ko no saweem wezzakeem dabbu. Kas baggats,
 tas farous behrnus baggatigi apschlinko; nabbags dohd,

zif eespehj, bet no labbas firds, un winna behrneem arri mafums peeteef.

Bet par ko tad seemasfwehtkös wiffi til preezigi? — Nu laikam par to, ka tas Kungs Jesus Kristus peedsimmis, kas wiffus zilwekus un arri behrnus til gauschi mihlejis, un wiffus gribb west pee sawa debbesstehwa. Par to preezajahs wiffi; wezzi un jauni, bet basnizäs fluddina no Jesus Kristus peedsimfchanas un no tahs pestifchanas, ko winsch wiffi zilwekeem fagahdajis. Bet Jesus Kristus peedsimfchana notikke tä:

Ta semme, fur tam Kungam Jesum Kristum bij peedsimt, irr tahtu no scheinens us rihta-puffi, un to sawz par apfohlitu semmi, tapehz ka Deews to Abbraamam un winna pehznahkameem bij apfohlijis, jeb Suhdu-semmi, tapehz ka Suhdu-tauta tur dsihwoja. Scho semmi tai laikä waldija kehniarfch, Eroodus wahrda; bet augstakais waldineeks pahr wiffu semmi bija Keemeru keisers Augusts. Schis keisers tur semmes-fohgi bij eezehlis, ar wahrdu Ponzii Pilatu, kas pascha keisera weetä waldija.

Un tas notikke, ka grahmatas no keisera Augusta tappe isfuhtitas, ka wiffi Suhdu-semmes eedsihwotaji taptu usrakstiti, katrs sawä ziltspilssehta. Tad arri Zahseps no Galilejas, no tahs pilssehtas Nazaretas, us Suhdu semmi nogahje, us Dahwida pilssehtu, wahrda Betleme, tapehz ka tas no Dahwida radda un zilts bija, ka tas liktohs usrakstitees ar Mahriu, sawu faderretu seewu. Un tas notikahs, teem turpat effoht, Mahriai saws pirindsimtais dehlis peedsimme, un ta to eetinne autinds un to likke fille, jo teem zittur ruhmes nebija tai mahjas-weetä. Un ganni bija ap to starpu laukä pee teem laidareem, tee nomohdä buhdami nakti sawus lohpus fargaja. Un redsi, ta Kunga engelis us teem fazzija: ne bihsteetees, jo redsi, es jums pasluddinaju leelu ppeku, kas wiffi laudim notiks; jo jums schodeen tas Peltitais dsimmis, kas irr Kristus tas Kungs, Dahwida pilssehta. Un scho nemmeetees par sihmi: juhs to behrnu atraddiseet autös eetih tu un fille gullofchu. Un tuhdat tur pee ta engeta tas pulks tahs debbes-draudsibas bija; tee Deewu flaweja un dseedaja: Gohds irr Deewam augstibä, un meers wirs semmes, un

zilwekeem labs prahts! Un kad tee engeti no teem us deb-
besim bij aisgabjusch, tee ganni fazzija sawâ starpâ: eima
tad nu us Betlemi, raudsiht, kas tur notizzis, kâ tas
Kungs lizzi: mums sinu doht. Un tee steigdamees nahze,
un atradde ir Mahriu, ir Zahsevu, un to behrninu fillê
gullofchu. Bet kad tee to bij redsejusch, tee ispaude to
wahrdu, kas teem ta behrna pehz bij fazzihst. Un wiffi,
kas to dsirdeja, isbrihnijahs par to wallodu, ko tee ganni
teem bij fazzijusch. Bet Mahria wiffus tohs wahrdu
paturreja, tohs sawâ firdi apdohmadama. Un tee ganni
greeschs us mahjahm, gohdaja un teize Deewu par wiffu,
ko tee bij dsirdejusch un redsejusch.

Ustonas deenas pehz seemasfwehtkeem ja una gadda
deena fwehtijama; ta irr ta Kunga Jesus Kristus wahr-
da-deena; tai deenâ winnam peelikke to wahrdu Jesus,
tas apsihme glahbeju jeb pestitaju, kas muhs fwehtus
darr. Bet tai paschâ deenâ arridsan jauna gadda eefah-
lamu fwehtijam. Kad Deewam pateizam, ka winsch
mums dsihwibu un wesselibu dewis, un winnu luhdsam,
ka winsch arri jaunâ gaddâ mums par palihgu un pat-
wehrumu gribbetu palikt. Wiffseem saweem draugeem un
pasihstameem tai deenâ labbu laimi, preeku un wesselibu
wehlejäm us jaunu gaddu.

Kad nu Jesus bij peedsimmiß Betlemê eeffsch Suhdu-
semmes, ta kehniina Erodis laikâ, redsi, tad gudri no au-
struma-semmes nahze us Jerusalem un fazzija: Kur irr
tas jaunpeedsimmiß kehniensch to Suhdu? So mehs
winna swaigsni effam redsejusch austruma-semme un nah-
fusch, to peeluhgt. Kad tas kehniensch Erodis to dsirdeja,
winsch isbihjahs un wiffa Jerusalem ar winnu. Bet
Erodis melleja to Jesulinu nomaitaht; tapehz winsch
tohs gudrus pasleppen aizinajis isklaufija ihsteni no teem
to laiku, kad ta swaigsne teem paspihdejusi. Un rahdija
tohs us Betlemi un fazzija: eita in isklaufinajeet it labbi
to behrnu, un to atraddusch atsaffleet man, lai ir es nahku
to peeluhgt. Tee nu to wahrdu dsirdejusch aisgabje.
Un redsi, ta swaigsne, ko tee austruma-semme bij redseju-
sch, gabje teem preekschâ, kamehr ta nahze un apstahjahs
wirfû, kur tas behrns bija. Un kad tee to swaigsni re-

dseja, tee preezajahs ar warren leelu preeku, un nammâ eegahjuschi tee to behrnu atradde ar Mahriu, winna mah-
ti, un pee semmes mesdamees to pecluhdse; pehz, fawu
mantu atdarrijuschi, tee to apdahwinaja ar feltu un wih-
raku un mirrehm. Un Deews parahdija teem sapni, ka
teem nebij atkal us Erodu greestees. Un tee aisgahje pa
zittu zellu us fawu semmi.

Schohs gudrus no austruma-semmes peeminnoht mehs
feschas deenas pehz jauna gadda swaigsnes jeb ta
Kunga Jesus Kristus atspihdeschanas deenu swehtijam.
So deenu arri fauz treiju kungu deenu; jo sakka, tee
gudri effoht bijuschi trihs lehnini no austruma-semmes.

Bet kad tee gudri bij aisgahjuschi, redsi, tad Deewa
engelîs parahdijahs Zahsepam sapni un fazzija: zellees un
nemm to behrnu ar winna mahiti pee sewis, un behds' us
Egiptes semmi un paleez' tur, kamehr es tew fazzischu; jo
Erodus mekle to behrnu nomaitaht. Un winsch peezehlees
nehme pee sewim to behrnu un winna mahiti, un aisgahje
us Egiptes semmi. Kad nu Erodus redseja, ka winsch
bij peekrahpts no teem gudreem, tad winsch tohti apskai-
tehs, un isfuhthijs winsch apfahwe wiffus behrnus, diwi
gaddus wezzus, un wehl jaunakus eeksch Betlemes un pa
wiffu Betlemes teesu. Bet kad Erodus bija nomirris, tad
ta Kunga wezzaki nahze atpakkat un dsihwoja Nazaretê,
Galileeru semmê.

Tannis swehtdeenâs, kas pehz atspihdeschanas deenas
nahf, basnizâs mahza un fluddina, ka Jesus Kristus wirs
semmes dsihwojis, staigaiis un strahdajis. No ta nupat
jums kahdas sinnas dohschu, zil warreseet saprast; pa-
preeksch no winna jaunibas.

Wiffuleelaka pilssehta wiffâ Suhdu-semmê bija Teru-
saleme; ta bija branga pilssehta ar warren leelu Deewa-
nammu. Us scho pilssehtu ifgaddus wiffi deewabihjigi
Suhdi nogahje un turpat leelus swehtkus swehtija par
peeminneschanu, ka Deews winaus bij isweddis no Egi-
ptes semmes. So Suhdu tehwi tehwi ilgi bij dsihwojuschi
Egiptes semmê, un Egiptes lehnini tohs bij nospaidiju-
schi ar grubtu kalposchanu, un Deews tas Kungs tohs
bij isglahbis no wiffahm sehahm behdahm. Tohs sweht-

kus, fo Suhdi scho isglahbschanu peeminnoht swehtija, nosauze par leeldeenäs-swehtkeem, un nu klaufetees, kas schinnis swehtlös notiffahs ar to Kungu Jesu, kad winsch wehl behrns bija.

Winna wezzakt gahje ikgaddus us Jerusalemi leeldeenäs-swehtlös. Un kad winsch diwipadesmit gaddus wezs bija, tad tee pehz to swehtku eeradduma gahje us Jerusalemi. Un kad tahs swehtas deenas pagallam bija, un tee atkal us mahjahm aisgahje, tad tas behrns Jesus palikke eeksch Jerusalemes un Sahseps un winna mahte to nenokohpe; bet tee dohmaja, ka tas effoht pee teem zekabeedreem. Un weenas deenas gahjumu nahkuschi winni to mekleja pee teem raddeem un pasihstameem. Un kad tee to neatradde, tad tee gahje atpakkal us Jerusalemi, to mekledami. Un tas notiffahs, pehz trim deenahm tee winnu atradde basniza fehsham, stary teem mahzitajeem, tohs dsirdoht un tohs jautajoht. Un wissi, kas winnu dsirdeja, istruhkuschees brihniyahs par winna sapraschanu un winna atbildeschanu. Un kad tee winnu redseja, tad tee pahrbihjahs; un winna mahte us winnu fazzija: mans dehs, kapehz tu mums to effi darrijs? Redsi, taws tehws un es, mehsh tewi ar fahpehm effam meklejuschi. Un winsch us teem fazzija: kam juhs manni meklejuschi? Woi nesinnajat, ka man eeksch manna tehwa leetahm jadarbojahs? Bet tee to wahrdu neispratte, fo winsch us teem runnaja. Un winsch nogahje ar teem lihds, un nahze eeksch Nazaretes un teem bija paklausigs. Bet winna mahte wissus schohs wahrduß paturreja sawa firdi. Un Jesus peenehmehs gudribâ, augumâ un peemihlibâ pee Deewa un pee zilwekeem.

Kad nu tas Kungs Jesus Kristus trihsdesmit gaddus wezs bija, winsch taissjahs mahziht un Deewa wilstibu ustaisiht wirs semmes.

Tannis deenäs nahze Sahnis tas Kristitajs un fluddinaja Suhdu-semmes tuksnesi, fazzidams: atgreeseetees no grehkeem, jo ta Deewa wilstiba irr turwu klacht nahkusi. Bet tas pats Sahnis walkaja drehbes no kameelu spalwahn, un ahdas-johstu apfahrt saweem gurneem; un winna barriba bij fiffeni un kaminu meddus. Tad isgahje pee winna wissa Jerusaleme un wissa Suhdusemme un

wissas femmes garr Gardana uppes, un tappe no winna Gardani Kristiti, isfuhdsedami farous grehkus. Danni laikä arri Jesus nahze no Galilejas us Gardani pee Zahna, ka wansch no ta taptu Kristihts. Bet Zohnis tam nahwe un fazzija: man wajjadsetu no tewim Kristitam tapt, un tu nahzi pee mannim? Bet Jesus atbildeja un us to fazzija: lai nu ta irr, jo ta mums peeklahjahs wiffu taifnibu peepildiht. Tad wansch tam to nahwe. Un kad Jesus bija Kristihts, wansch tuhdat no uhdens iskahpe, un redsi, tad tahs debbesis atwehrehhs pahr winnu. Un Zohnis redseja to Deewa garru it ka kahdu ballodi fewi no laischam un us winnu nahkam. Un redsi, balss no debbes fazzija: schis irr mans mihtais dehs, pee ka man labs prahts irr.

Pehz tam tas Kungs Jesus Kristus fewim israudsija diwipadesmit mahzektus; tohs arri fauz par winna apustuleem jeb wehstnescheem, jo wansch tohs isfuhdtija, to Deewa wahrdu passuddinahht. Un wansch pats staigaja apfahrt wiffa Zuhdu-femme, un mahzija stohläs un Deewa-nammä, Serusalemē un wiffur, fur laudis pee winna sapulzejahs. Un wansch daud skahrt mahzija zaur lihdsibahm; tahs mums irr usrakstitas bibbelē; bet lassheet papreeksch schē, ka Jesus tohs laudis kalnā mahzija, un tad arri weenu no winna lihdsibahm.

Bet kad Jesus tohs laudis redseja, gahje wansch us kahdu kalnu un apfehdehs, un winna mahzetti peestahjahs pee winna. Un wansch tohs mahzija un fazzija: Swehtigi irr tee, kas garrā nabbagi, jo ta debbesu walstiba winneem peederr. Swehtigi irr tee, kam behdas irr, jo teem buhs eepreezinateem tapt. Swehtigi irr tee lehnprahtigeē, jo tee to semni eemantohs. Swehtigi irr tee, kas isfalkuschi un kam slahpst pehz taifnibas, jo teem buhs peepilditeem tapt. Swehtigi irr tee firdschehligeē, jo teem buhs Deewu redseht. Swehtigi irr tee, kas meeru turr, jo tee taps Deewa behrni faukti. Swehtigi irr tee firdschklibsti, jo teem buhs Deewu redseht. Swehtigi irr tee, kas taifnibas deht tohp eenihdeti, jo ta debbesu walstiba winneem peederr. Swehtigi juhs buhfeet, ja zilweki juhs mannis pehz lammahs un apbehdinahs un

wiffu launu no jums runnahs mellodami. Effect lihgfmi un drohfschi, jo juhfu alga irr leela debbesis; jo ta tee eemhdejufchi tohs praweeschus, kas preefsch jums bijufchi. Bet juhs: mihlojeet sawus eenaidneefus, wehlejeet labbu teem, kas juhs nolahd, darreet labbuteem, kas juhs eenihd, un luhdfeet par teem, kas juhs apkaitina un waija, ka juhs tohpeet behrni sawa tehwa debbesis, jo wiafch leef sawu fauli uslehkt pahr launeem un pahr labbeem, un leef leetu liht pahr taifneem un netaisneem. Arri es jums fakku: nesuhdijeetes sawas dsihwibas pehz, fo juhs ehdfieet un dserfeet, nei arri par sawu meefu, ar fo juhs gehrbfitees. Woi ta dsihwiba naw labbaka, ne ka barriba? Un tahs meefas labbakas, ne ka drehbes? Skattetees us putneem gaifa; tee nesehj, tee neplauj, tee nesakrahj schluhnds un juhfu debbesutehws tohs barro. Ne effect juhs tad dauds labbaki, ne ka wiini? Kas warr juhfu starpa sawam angumam weenu ohlekti peelikt, jebfchu tas tadeht behdajahs? Un kapehz juhs subdijeetes apgehrbja dehl? Mahzeetes pee pufkehlm lauka, ka tahs aug; tahs nestrahda, nedf arri wehrpj. Domehr es jums fakku, ka ir Salamans wiffa sawa gohdiba ta naw bijis apgehrbts, ka weena no tahm. Ja tad Deews to sahli wirs lauka ta apgehrbj, kas schoodeen stahw, un rihtu krahfni tohp eemesta, neubtu tad wiafch jums dauds wairaf darriis? Ak juhs mastizzigee! Refohdeet, lai juhs netohpeet fohditi. So ar kahdu fohdibu juhs fohdeet, juhs fohdihs, un ar kahdu mehru juhs mehrojeet, jums atmehrohs. Bet fo tu redsi to flabargu, kas tawa brahla azz, un to balki sawa pascha azz tu nenomami? Jeb ka tu fazzisi us sawu brahli: zeeti, es iswillfchu to flabargu no tawas azz, un redsi, balkis irr tawa pascha azz. Tu leekuli, welz papreefsch to balki no sawas azz, un tad peeluhko, ka tu to flabargu no sawa brahla azz warri iswillkt. Ceita zaur teem schaureem wahrteem. So tee wahrte irr platti, un tas zefsch irr plats, kas aiswedd us pasufchanu, un dauds irr, kas zaur teem eeret. Un tee wahrte irr schauri, un schauris tas zefsch, kas aiswedd us dsihwibu, un mas irr to, kas to atrohd. Tapehz ifkatru, kas schohs manus wahrduis klausa, un tohs darra, to es lihdsinaju kah-

dam gudram wihram, kas sawu nammu us afmina-kalnu ustaisijis. Kad nu stirps leetus lihje, un tahs straumes nahze, un tahs wehtras puhte un peesittahs pee ta namma, tad tas tomeht neapgabsehs: jo tas bij us afmina ustaisihts. Un ikkats, kas schohs mannus wahrduus klaufa, un tohs nedarra, tas taps lihdsinahts kahdam gekkim, kas sawu nammu us smiltim ustaisijis. Kad nu stirps leetus lihje, un tahs straumes fazezeja, un tahs wehtras puhte un fastrehje pee ta namma, tad tas apgabsehs un gabje wiffai pohsta.

Bet stary teem laudim mas bija to, kas tahdam gudram wihram bija lihdsigi. Dauds klaufjahs, tiklai ko jaunu gribbedami dsirdeht, un atkal drihs aismirse, ko bij dsirdejusch; zitti to gan gribbeja patureht, bet pasauligas subdischanas tohs aisturreja, un wehl zitti bihjahs no tahm waijaschanahm, kas ta Kunga draugeem bij jazeesch. Tapehz tas Kungs kahdu reisi scho lihdsibu mahzija:

Sehjejs isgabje sawu sehllu seht, un sehjoht zitta kritte zekmallä, un tappe famihtä, un tee putni appasch debbes to apehde. Un zitta kritte us afmineem, un kad ta usdihge, tad ta sakalte, tapehz ka tai nebij' nekahds flapjums. Un zitta kritte widdü stary teem ehrschkeem, un tee ehrschki usauge lihds un to apmahze. Un zitta kritte us labbu semmi, ta usdihge un nesse auglus, zitta simtkahrtigus, un zitta feschdesmitkahrtigus, un zitta trihsdesmitkahrtigus. Kam aufis dsirdeht, tas lai dsird!

Ea tas Kungs Jesus Kristus mahzija. Wensch arri wiffadas wahjibas un wainas dseedinaja, un laudis fapratte, ka wensch nerunnaja no sew pascha, bet ka bija no Deewa subhts, zilwekus swehtus darriht. Tad arri Sahnis tas kristitajs pee winna subhtja un likle tam fazziht: woi tu tas effi, kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaidiht? Bet Jesus atbildeja: noeita un atfakkeet Sahnim, ko juhs dsirdeet un redseet: tee akli reds, tee tiffli eet, tee spittaligi tohp schlihti, tee kurli dsird, tee mirroni zeklahs augscham, un teem nabbageem tas preezaswahrds tohp mahzihths.

Ea tas Kungs atbildeja Sahna ta kristitaja wehstnescheem, un tohs laudis pamahzija us atstahschanu no

grehkeem; bet Suhdu wirsneekus un wezzajus winsch daudreis norahje par winnu netizzibu, par winnu leekulibu un par winnu lepnibu. Tapehz Suhdu wirsneeki, preesterei un rakstumahzitaji winnu eenihdeja, un mekleja, ka tee winnu nomaitatu.

Un nu nahk tee stabsti no ta Kunga Jesus Kristus zeechanas un mirschanas; no tam tannis feschas swehtdeenas preeksch leeldeenas basnizas mahza un fluddina; bet wiffas tabs feschas neddetas preeksch leeldeenas nosauz par gawenu-laiku, tapehz ka kristiteem laudim zittas mallas tas eeraddums, tanni laikâ gaveht un no wiffahm pasaweligahm lustefchanahm noturretees, par peemineschanu, ka arri tas Kungs Jesus Kristus tschetrdesmit deenas gavejis, pirms eesahje mahziht. Un tas irr finnam, ka mums schinni laikâ arri mahjâs no firds buhs apdohmaht, kapehz muhsu Kungs Jesus Kristus zeetis un mirris.

Pehdigu swehtdeenu preeksch leeldeenas sauzam par puhputu-jeb palmu-swehtdeenu; jo kad tas Kungs Jesus Kristus pehdigu reisi us Jerusalemi nahje us Suhdu leeleem swehtkeem, tad tee laudis sarrus no palma-lohkeem us zeltu kaisija un flawas-dseefmu dseedaja: Dsianna tam Dahwida dehlam, flawehts, kas nahk ta Kunga wahrda! Dsianna wissaugstakâs debbesis!

Pehdiga neddeta gawenu-laikâ jeb ta neddeta preeksch leeldeenahm irr ihpaschi swehta neddeta jeb zeechanas neddeta, tapehz tâ nosaukta, ka tanni neddekâ swehtijam ta Kunga Jesus Kristus zeechanu un mirschanu. Schinni neddekâ wissuwairak wehrâ leekamas deenas irr leela zettortdeena un leela peehtdeena. Leelu zettortdeenu mehs swehtijam par peemineschanu, ka tas Kungs swehtu waffarinu eezehlis. Leelu peehtdeenu swehtijam par peemineschanu, ka winsch pee krusta-stabba zeetis un mirris. Bet ta Kunga zeechana un mirschana notikke tâ:

Weens no teem diwipadesmit mahzkeem, wahrda Judas Isariots, pee teem augsteem preestereem nogahjis fazzija: to juhs man griibat doht, tad es winnu jums nodohschu. Tee tam eedewe trihsdesmit sudraba-gabbalus. Un no ta brihscha tas mekleja isdewigu laiku, winnu nodohht. Un kad tas Kungs Jesus Kristus to pehdigu

wakkariu ar faweem mahzekleem bij turrejis, winsch ar teem gabje ahra us eljes-kalnu pee weenas muischas, to Getsemani fauze. Us turreni Suhdas, kas to Kungu nodewe, leelu lauschu pulku wedde; tee nahze ar sobbineem un nuhjahm. Un tee Jesu fanehme, un to nowedde pee ta augsta preestera, un mekleja wiltigu leezibu prett Jesu, lai tee winnu warretu nokaut. Tad tee winnu aiswedde preeksch to Reemeeru semmes-fohgi Ponziu Pilatu. Un Suhdu wezzajee un wirsneeki praffija no Pilatus, lai tas winnu noteefatu us nahwi. Bet Pilatus pee winna nekahdas wainas neatradde. Un leeldeenas swehtkös tas bij eeraddis, teem laudim weenu zeetunneeku atlaist, kurren tee gribbeja. Un kad tee bij sapulzejuschees, Pilatus us teem fazzija: Kurren juhs gribbeet, lai es jums atlaischu? Woi Barrabafu (kas bija flepkawa), woi Jesu, kas tohp faukts Kristus? So winsch sinnaja, ka tee to no skaudibes bij nodewuschi. Bet tee augsti preesteri un wezzajee pahrrunnaja tohs laudis, ka teem bija par Barrabafu luhgt, bet Jesu nokaut. Pilatus us teem fazzija: ko tad es darrischu ar Jesu, kas tohp nosfaukts Kristus? Tee wissi fazzija: lai tas tohp krusta fists! Bet tas semmes-walditajs fazzija: ko launa winsch tad darriis? Bet tee wehl wairak brehze un fazzija: lai tas tohp krusta fists! Kad Pilatus redseja, ka winsch neneeka nespehje padarriht, winsch nehme uhdeni un masgaja sawas rohkas lauschu preekscha, un fazzija: es esmu nenoseedsigs pee schi taisna affinin; gan juhs redsefiet! Un wissi laudis atbildeja un fazzija: winna affinis lai nahk pahr mums un pahr muhsu behrneem! Tad winsch teem to Barrabafu atlaide, bet Jesu winsch noschoute un to nodewe, lai tas taptu krusta fists. Tad ta semmes-walditaja karrawihri nehme Jesu pee fewis sohda-nammä, un sapulzinaja par to wissu karrogu. Un tee winnu nogehrbusch, tam aplikke purpura mehteli apfahrt, un krohni no ehrlschkeem nopinusch, likke to us winna galwu, un derwe tam needru labba rohka, un lohziya tohs zellus preeksch winna, apsmehje winnu, un fazzija: swehts, kehnia to Suhdu! Un tee winnam azzis splahwe, nehme needru un fitte winna galwu. Un kad tee winnu bij apmehdijusch, tee tam no-

wilke to mehteli, un apwilke tam winna pascha drehbes, un winnu nowedde, lai to krusstâ fistu. Bet iseedami tee atradde weenu zilweku no Kirenes, wahrdâ Sihmani, to tee speede, winna krusstu nest. Un kad tee us to weetu nahze, ko nosauz Golgata, kas tik dauds fazzihst, kâ peeres-weeta, — tad tee winnam dewe ettiki ar schulti famaisitu dsert, un kad winsch to baudija, winsch to negribbeja dsert. Un kad tee winnu bij krusstâ fittusch, tee winna drehbes isdallija, kaulinus mesdami. Un tee sehdeja un fargaja winnu turpat. Un tee likke pahr winna galwu galdinu, kur bija winna nahweswaina usrakstita ar tahdeem wahrdeem: Schis irr Jesus, to Suhdu keh-ninsch. Tur arri diwi flepkawas ar winnu tappe krusstâ fisti, weens pa labbu, ohtrs pa kreisu rohku. Bet kas garram gabje, tee winnu saimoja, krattija sawas galwas un fazzija: atpestijees nu pats! Ja tu Deewa dehls effi, kahpi no krussta semme! Tapat arridsan tee augsti pree-steri winnu apnehdija, lihds ar teem rakstumahzitajeem un wezzajeem, un fazzija: winsch zittus irr pestijis un newarr sewi paschu atpestiht. Ja winsch tas Israeta keh-ninsch, lai winsch nu nokahpi no krussta, tad mehš winnam tizzesim. Winsch Deewam irr ustizzejis, lai tas winnu atpesti, ja tas tam tihk; jo winsch irr fazzijis: es esmu Deewa dehls. So winnam arri weens no teem flepkaweem pahrmette, kas ar winnu bij krusstâ fists. Bet Jesus fazzija: tehws, peedohdi teem, jo tee nesinna, ko tee darra. — Un ap to festu stundu mettahs tumfch pahr wissu to semmi lihds dewitai stundai. Bet ap to dewitu stundu Jesus brehze leelâ brehkschanâ: mans Deews, mans Deews, kapehz tu manni effi atstahjis? Un weens karrawihrs drihs notezzeja un swammi nehme, un to pildija ar ettiki un to likke us needru, un winnu dsirdinaja. Un Jesus brehze ar skannigu balsi: tehws, es sawu garru nodohmu tawâs roh-lâs! Un to fazzijis winsch sawu dwehsele islaide.

Sai swehtdeenâ pehz leelas peektdeenâs mehš leeldeenâs-swehtkus swehtijam, tee irr ta Kunga aug-schamzelschanâs-swehtki. So kad tee Suhdi winnu bij krusstâ fittusch, winna draugi winna meefas bij eelikkusch kappâ un leelu afmini preeksch ta kappâ durwim peewehlu-

fchi; un tee augsti preesteri apfargaja to kappu ar fargeem. Bet leeldeenas rihtâ Mahria Maddata un ta ohtra Mahria nahze, to kappu apluhfoht. Un redsi, tad leela semmes-tribzeschana notikke; jo weens engelis no debbes nonahzis peegahje un to afmini nowehle no tahm durwim, un usfehdehs wirfû. Un winna gihmis bija kâ sibbens, un winna drehbes tif baltas kâ sneegs. Bet tee fargi no leelas isbailes drebbeja un palikke it kâ mirruschi. Un tas engelis us tahm feewahm fazzija: nebihsteetes, jo es sinnu, kâ juhs to krusstâ fistu Jesu mellejeet. Winsch naw scheitan, jo winsch irr augfchamzehlees, ittin kâ winsch irr fazzijis. — Nahzeet schurp, raugcet to weetu, fur tas Kungs gulleja, un eita tikluschi un fackcet winna mahzefleem, kâ winsch no mirroneem irr augfchamzehlees. Un redsi, winsch noes juhsu preefschâ us Galileju, tur juhs winnu redsefeet. Redsi, es jums to esnu fazzijis. Un tahs isgahje peepefschi no ta kappu ahra ar bihjaschanu un leelu preeku, un tezzeja, winna mahzefleem to stabstiht. Pehz tam winsch daudstreib faweem mahzefleem parahdijahs, un ar teem wehl tschetrdesmit deenas dsihwoja.

Tschetrdesmit deenas pehz leeldeenas, tai zettortdeenâ, kas festâ neddetâ pehz leeldeenas, debbesbraufschana as deena swehtijama par peeminnerchanu, kâ Kristus no schahs semmes uskaphis debbesis. To preezasmahzita's Lubkas tâ stabsta.

Winsch tohs iswedde lihds Betaniu, un sawas rohkas pazehlis winsch tohs swehtija. Un tas notikkahs, kad winsch tohs swehtija, tad winsch schlihbreh's no teem, un tappe uszelt's us debbesi. Bet winni to peeluhdse, un greefsh's atpakkat us Jerusalemi ar leelu preeku, un bija allaschin Deewa nammâ, teize un slaweja Deewu.

Peezdesmit deenas, tas irr septinas neddetas pehz leeldeenas swehtkeem irr wassaras swehtki; tohs mehs swehtijam par peeminnerchanu, kâ tas swehtais Gars irr isleets Kristus draudse. Tai deenâ ta Kunga mahzefli tiffe peepilditi ar swehtu garru. So kad to wassaras swehtku deenu atnahze, tad wissi weenprahtigi bija kohpâ. Un tur peepefschi no debbes notikke ruhkschana, it kâ no breefmigi puhsdama wehja, un wissu to nammu peepildija.

tur tee fehdeja. Un wiffi tikke peepilditi ar swehtu garru, un eefahze runnaht ar zittahm mehlehem, ittin kà teem tas Gars dewe isrunnaht. Bet tur Tuhdu laudis bija, Jerusaleme dsihwodami, deewabihjigi wihri no wiffadahm tautahm, kas irr appaksch debbes. Kad nu schi balsf notikke, tad tas pulks nahze lohpa un istrubzinajahs: jo ikweens tohs dsirdeja runnajam sawa walloda. Un tee wiffi sabihjuschees brihnijahs, un zits us zittu fazzija: redsi, neggi schee wiffi, kas runna, irr Galileeri? Ka tad mehš tohs dsirdam, ikfats sawa walloda, kurrà mehš dsimmuschi? Tad Pehteris pazehlehs ar teem weenpadefmiteem, un runnaja tik spebzigi, ka tai paschà deenà trihs tuhstoschas dwehseles liffahs kristitees us to wahrdu Jesus Kristus. No ta brihscha tee mahzekli bes bihjaschanas fluddinaja no ta krusà sista Jesus. Un no tahs deenas ta Kunga Jesus Kristus wahrds irr isplehtees zaur wiffu pasauli.

Ea swehtdeena pehz waffaras-swehtkeem irr fauzama waffaras-swehtku atswehte jeb swehtas trihs weenibas swehtki. No schahs swehtdeenas wiffas nahkamas swehtdeenas flaitamas lihds pat atwentes laikà: pirma, ohtra, trescha swehtdeena pehz waffaras-swehtku atswehtes, u. t. pr.

Zahna ta kristitaja swehtkus swehti Zahna deenà, tai 24tā Tuhni, par peeminneschanu, ka Zahnis tas kristitajs tam Kungam Jesum Kristum to zekku fataisijis.

Plauschanas swehtkus allaschin swehti tai swehtdeenà pehz Mikkeleem; tad Deewam pateizam par teem semmes-augteem, ko dahrsos un laukos effam fanehmuschi.

Tai swehtdeenà pehz 19ta Oktober flaidrotas tizzibas swehtkus swehtijam, par peeminneschanu, ka tas Deewakalps Mahrtinsch Lutters zaur Deewa sirdsdibbenigu schelastibu fajauktu Kattołu tizzibu no zilweku mahneem irr flaidrojis.

Pehdigà swehtdeenà pehz waffaras-swehtku atswehtes ais miggufchu draugu jeb mirruschu peeminneschanas — swehtkus swehtijam. Mehš tad tohs peeminnam, kas preeksch mums aisgahjuschi pee Deewa, atgahdadamees, ka arri mums weenreis jamirft. Pehz ais-

migguschu draugu swehtkeem atkal nahk atwentes swehtdeenas, un ar tahm kristigai draudsei atkal jauns gads sahlahs.

Woi tad behrni arri peederr pee kristigas draudses? Ka tad ne, mihti behrni; juhs arri pee tahs peederreet. Pee kristigas draudses peederr wiffi tee; kas eeksch to Kungu Jesu Kristu tizz un winnu no firds mihto. Sa nu juhs eeksch winnu tizzeet un winnu mihtojeet, tad arri peederreet pee kristigas draudses. Un kapehz juhs winnu negribbetu mihleht? So winsch behrnus mihto. Klaufeetees, ka tas Kungs Jesus Kristus tohs behrnus pee fewi aizinaja. See laudis nesse behrniaus pee winna, lai winsch tohs aiskahrtu. Bet tee mahzekti tohs aprahje, kas tohs atnesse. Kad Jesus to redseja, tad winsch apskaites, un us teem fazzija: lai tee behrnini pee mannim nahk, un neleedseet teem, jo tahdeem ta Deewa walstiba peederr. Nateesi, es jums fakku, ja kas to Deewa walstibu nedabbu ka behrninsch, tas nenahks tur eekschâ. Un winsch tohs apkampe, likke tahs rohkas us teem, un tohs swehtija. — Un wehl winsch fazzija: Sa kas weenu no tahdeem behrneem peenemm manna wahrda, tas manni peenemm; bet kas manni peenemm, tas nepeenemm manni, bet to, kas manni irr fuhthjis.

Un nu lasseet us preekschu tikkuschi bihbele, tad arweenu wairak mahzifeetees winnu pasiht. Eeksch bihbeles irr rakstihis, ka Deews zilwekeem parahdijees, un tur dauds jauki stahsti un swehti wahrdi lassami. No teem swehteem wahrdeem zittus jums schè norakstischu; mahzeetees tohs pamasam no galwas skaitiht, lai tee jums palæk par mantu un par eepreezinaschanu us wiffu juhfu muhschu.

Diwi simts bihbeles-wahrdi,

behrneem no galwas mahzami.

1. Es esmu tas wiffuwarrenais stiprais Deews, staiga preeksch manna waiga, un effi taisns. 1 Mosh. 17, 1.

2. Jums ne buhs fewim elkus darriht, nedf isgreeskas bilde, nedf kahdus stabbus preeksch jums us-

zelt, nedf eefihmotus afminus juhfu semmê lift, ka juhs tohs peeluhgtu. So es esmu tas Kungs juhfu Deews. 3 Mof. 25, 1.

3. Kungs, tu pahrmanni un pasihsti mannis. Tu finni mannu fehdeschanu un zelfchanu, tu prohti mannas dohmas no tablenes. Lai es eemu jeb guflu, tad effi tu apfahrt manni, un isluhko wiffus mannus zellus. So nekahds wahrds ne irr us mannu mehli, redsi, tu Kungs to wiffu finni. Dahw. dseefm. grahm. 139, 1—4.

4. Nebihsteetes no teem, kas meefu nokauj, un dwehfeli newarr nokaut; bet bihsteetes wairak no ta, kas meefu un dwehfeli warr nomaitaht ellê. Matt. 10, 28.

5. Nu tad Israëi, ko praffa tas Kungs taws Deews no tewis, ka ween to Kungu taru Deewu bihteet, wiffds wiinna zellds staigaht, un wiinnu mibleht, un tam Kungam tawam Deewam kalpoht no wiffas tawas firds un no wiffas tawas dwehfeles; ta Kunga bauflus un wiinna likkumus turreht, ko es jumš schodeen pawehlu. 5 Mof. 10, 12. 13.

6. Dohma us to Kungu muhsu Deewu wiffa tawâ dshiwibâ, un neleezees patiltees grehkoht jeb wiinna bauflus pahrfahpt. Job. 4, 5.

7. Tew buhs Deewu taru Kungu mihkoht no wiffas tawas firds un no wiffas tawas dwehfeles, un no wiffa tawa prahta. Schis irr tas pirmais un augstakais bauflis. Bet tas ohtrais tam lihds: tew buhs taru tuwaku mihkoht, ka fewi paschu. Matt. 22, 37—39.

8. Ta Kunga schelastiba irr, ka mehš neeffam pagallam isnihkufchi, jo wiinna apschelofchanahm neirr gals; tahs irr ikrihtu jaunās, tawa peetizziba irr tohti leela. Jerem. raud. ds. 3, 22. 23.

9. No firds-dibbina es tewi mibleju, Kungs mans stiprums! Tas Kungs irr mans afmina-kalns, manna pils un mans isglahbejs, mans stiprais Deews, mans patwehrums us ko es pataujohs, mannas preekshturramas brunnas un mans pestifchanas rags un mans augsts paglahbjums. Dahw. ds. 18, 2. 3.

10. Schi irr ta Deewa-miblestiba, ka mehš wiinna bauflus turrām: un wiinna baufti ne irr grubti. 1 Jah. 5, 3.

11. Tatschu es weenumehr pee tewis paleeku, tu turri manni pee mannas labbas rohkas. Tu waddi manni pehz tawa padohma un usnemsi manni pehz gohdâ. Kas irr man debbefis? Un kad es pee tewis, tad ta semme man nepatihf. Zebfchu man arri manna meefa un manna firds pamirft, tad tu Deems effi mannas firds patwehrums un manna dalka muhschigi. Dahw. ds. 73, 23 — 26.

12. Ta Kunga wahrds irr taisns, un wifs wianna darbs irr peetizzigs. Dahw. ds 33, 4.

13. Pawehli tam Kungam tawu zekku, un zerre us wiannu, tad winsch gan darrihs. Dahw. ds. 37, 5.

14. Man tas irr labbi, tuwu pee Deewa buht, ka es fawu zerribu leeku us to Kungu. Dahw. ds. 73, 28.

15. Pakaujees us to Kungu no wiffas tawas firds, un nepakaujees us tawu gudribu. Utsihsti wiannu wiffds tawds zekds, tad darrihs winsch tawus gabjumus pareisus. Sal. fakk. wahrd. 3, 5. 6.

16. Zuhfu wahrds lai irr: gan, gan! Ne, ne! Kas pahri par to irr, tas irr no tauna. Matt. 5, 37.

17. Bet es jums falku, ka par ifkatru weltu wahrdu, fo tee zilweki runnahs, teem buhs atbildeschanu doht sohda-deenâ. Matt. 12, 36.

18. Kas dauds swehre, tas grehkojahs dauds, un ta sohdbiba no wianna namma ne atstahfees. Sivr. gudr. gr. 23, 13.

19. Ne ifkatrs, kas us manni falka: Kungs, Kungs! debbefu-walstibâ ee-ees, bet kas mannam tehvam debbefis pa prahtram darra. Matt. 7, 21.

20. Es masgaju fawas rohkas eeksch nenoseedsibas, un efmu Kungs kahrt tawu altari, ka es dsirdeht leeku to teifschanas-balsi, un fluddinaju wiffus tawus brihnumus. Kungs, es mihleju to mahjos-weetu tawa namma un tawas gohdibas telts weetu. Dahw. ds. 26, 6 — 8.

21. Kas man apleezinahs preeksch zilwekeem, to ir es gribbu apleezinaht preeksch manna tehwa, kas debbefis irr. Matt. 10, 32.

22. Swehtigi irr tee, kas Deewa wahrdu dsird, un to pasarga. Luhl. 11, 28.

23. Ta praweeschu-mahziba zittkahrt neirr notikkusi zaur zilweka gribbeschanu, bet tee swehti Deewa zilweki irr runnajuschi, dsihiti no ta swehta garra. 2. Pehl. 1, 21.

24. Peenemmeet ar lehnprachtibu to eeksch jums eedehstihu wahrdu, kas juhsu dwehseles warr darriht swehtas. Jehk. 1, 21.

25. Mellejeet rakstos, jo juhs schkeetat tur eekschâ muhschigu dsihwibu dabbuht: un tee paschi leezibu dohd no mannim. Zaha. 5, 39.

26. Gohda tawu tehwi un mahti (schis irr tas pirmais bauflis, kam irr apfohlischana), ka tew labbi klahjajs un tu ilgi dsihwo wirs semmes. Ewes. 6, 2. 3.

27. Ta azs, kas tehwi apfmeij un leedsajs mahtei klauflit, to paschu isknahs tee kraukki pee uppes, un tee jauni ehrgli to ehdihs. Sal. falk. wahrd. 30, 17.

28. Kas fawu behrnu mihlo, tas pee wiina rihkschu netaupa, ka tas pehzgallâ par to warr preezatees. Sihrak 30, 1.

29. Raugi, kahda jauka un mihliga leeta irr, kad brakti weenprachtigi lohpa dsihwo. Dahw. ds. 133, 1.

30. Paflaufait juhsu wadditajeem, un effect winneem padewigi: jo tee irr nomohdâ par juhsu dwehselem, ka tahdi, kam buhs atbildeschanu doht; ka tee to darra ar preeku, un ne ar nopuhschanu, jo tas jums nebuhtu labbi. Ebr. 13, 17.

31. Skkats lai irr paflaufigs tai pasauligai waldischanai; jo neweena waldischana ne irr, bes ween no Deewa, un fur waldischana, tur ta no Deewa irr eezelta Reem. 13, 1.

32. Juhs kalpi, paflaufait teem Rungeem pehz tahs meefas ar bihjaschanu un drebbeschanu, eeksch juhsu firds weenteesibas, itt ka Kristum. Ne kalpodami preeksch azim, itt ka gribbedami zilwekeem patikt, bet ka Kristus kalpi, darridami to Deewa praktu no wiffas dwehseles. Ewes. 6, 5. 6.

33. So neweens muhsu starpâ dsihwo few pascham, un neweens nomirst few pascham. So kad mehs dsihwojam, tad mehs dsihwojam tam Kungam: kad mehs nomirstam, tad mehs nomirstam tam Kungam. Tapehž jeb mehs dsihwojam jeb nomirstam, mehs peederram tam Kungam. Reem. 14, 7. 8.

34. Tad nu wišnotat, ko juhs gribbat, ka teem zilwekeem jums buhs darriht, tapat darrait ir juhs winneem. Matt. 7, 12.

35. Ikkatrš, kas sawu brahli eenihd, tas irr flepkawa: un juhs sinnat, ka neweenam flepkawam neirr ta muhschiga dsihwiba eeksch winna paleekama. 1. Jahn. 3, 15.

36. Uprahj tawu draugu, ka winsch jaschu ko nepadarra, un kad tas jaw to darrijis, ka winsch wairs to nedarra. Sih. 19, 12.

37. Lai mehs nemihlejam ar wahrdeem un mehli, bet ar darbu un pateesibu. 1. Jahn. 3, 18.

38. Ko juhs weenam no scheem manneem wišmasafeem brahlem darrijuschi, to juhs man effat darrijuschi. Matteüs. 25, 40.

39. Kungs tehws un Deews mannas dsihwibas! Nedohd man lepnaš azzis, un nogrees' nohst no mannim tau nu eekahroschanu. Neefas kahriba un neschkihsti darbi lai manni nesaguhsta, un pasargi man no beskaunigas dwehfeles. Sih. 23, 5. 6. 7.

40. Sargaitees, ka kahdu brihdi juhsu firdis nekluhst apgruhtinatas ar leeku ehshanu un peederschanu un ar suhdishanu pehž ušturra. Luhf. 21, 34.

41. Nepeewilkeetees. Launas farunnaschanas samaita labbaš eeraschas. 1 Kor. 15, 33.

42. Tad nu lai tas grehks newalda juhsu mirstama meefa, tam paklaufigus mestees eeksch winna eekahroschanahm. Reem. 6, 12.

43. Kuru jaukumam nebuhs buht tas, kas irr no ahrenes un stahw eeksch mattu pihshanas un selta apliškshanas jeb drehbju apwilkschanas: bet tas eekschkiigi apflehpts firds-zilweks eeksch ta neisnihziga jaukuma ta lehna un

kluffa garra; tas irr dahrgs preeksch Deewa. 1. Peh-
tera. 3, 3. 4.

44. Swehtigi irr tee firdschkhi, jo teem buhs Deewa redseht. Matt. 5, 8.

45. Kas sabsis, tam wairs nebuhs sagt, bet labbaki strahdaht un ar rohlahm ko labbu pastrahdaht, ka tam kas warr buht tam doht, kam truhst. Ewes. 4, 28.

46. Bet tee, kas gribb baggati tapt, tee kriht kahrdirnaschanâ un walgâ un dauds besprahtigâs un kaitigâs eekahroschanâs, kas tohs zilwekus gahsch samaitaschanâ un pasufchanâ. Jo naudas eekahroschana irr wiffa tau-
numa fakne. 1. Tim. 6, 9.

47. Updahwini tohs nabbagus no tawas mantas, un neraugees flummigs, kad tu teem nabbageem ko dohdi, nenowehrsi tawu waigu no neweena nabbaga, tad irr Deewa waigs no tewim nenowehrsifees. Buhs tew dauds pee rohkas, tad dohd arridsan no tam teem nabbageem, ja tew atkal mas buhs, tad arri nebihstees no ta pascha masuma teem nabbageem labbadarriht. Jo tu krahjees ar to fewim labbu mantu, kad behdu-deena buhs. Job. 4, 7. 8. 9.

48. Noleezeet tohs mellus un runnajeet to pateesibu, flweens ar sawu tuwaku, jo meh's effam lohzeeki sawâ starpâ. Ewes. 4, 25.

49. Jo kas schkeetahs juhsu starpâ Deewam kalpojhts, un nefawalda sawu mehli, bet sawu firdi peewitt, ta pascha Deewa-kalposchana irr neleetiga. Zehk. 1, 26.

50. Bet ko tu redsi to stabargu tawa brahta azzî, bet to balki tawâ paschâ azzî tu nenomanni? Zeb, kâ tu warri fazzih't us sawu brahli: zeet' brahli, es to stabargu no tawas azz' gribbu iswilkt, un to balki tawâ paschâ azzî tu nenomanni? Tu leekuli, welz' papreeksch to balki no tawas azz', un tad peeluhko, kâ tu to stabargu no tawa brahta azz' warri iswilkt. Luhk. 6, 41. 42.

51. Tad nu ne ko neteesajeet preeksch laika, kamehr tas Kungs nahks, kas arridsan neffih's gaismâ, kas irr

apflehpts tumfibâ, un to firschu padohmus darrihs sinna-
mus: un tad ifkatram no Deewa teifschana notiks. 1 Ko-
rintera 4, 5.

52. Utdarri tawu mutti preefch ta mehma, un wiffu
deht, kas bohjâ eet. Sal. falk. wahr. 31, 8.

53. Bet tee, kas Kristum peederr fawu meefu pee
frusta irr fittufchi ar tahm kahrabahm un eekahroschanahm.
Gal. 5, 24.

54. Tahs zilwezigas firds prahts irr launs no mah-
sahm deenahm. 1. Mohf. 8, 21.

55. So es sinnu, ka eefch mannim (tas irr mannâ
meefâ) nekahds labbums ne miht: jo ta eegribbeschana man-
nim gan peelihp, bet ta labbuma padarrifchanu es neat-
rohmu. So to labbu ko es gribbu, es nedarru; bet to
launu ko es negribbu, to es darru. Reem. 7, 18. 19.

56. Neweenam, kas tohp kahrдинаhts, nebuhs faz-
ziht, ka tas no Deewa tohp kahrдинаhts; jo Deews ne-
warr kahrдинаht us launu, un arri wiufsch pats neweenu
nekahrдина. Bet ikweens tohp kahrдинаhts, kad tas no
fawas paschas eegribbeschanas tohp skubbinahhts un labbi-
nahhts. Jehk. 1, 13. 14.

57. Zilweks reds, kas preefch azzim irr, bet tas
Kungs usluhko to firdi. 1. Sam. 16, 7.

58. Sums buhs swehteem buht, jo es tas Kungs jubfu
Deews esmu swehts. 3. Mohf. 19, 2.

59. Taisniba paaugstina tautu, bet tee grehki irr lau-
schu famaitaschana. Sal. falk. wahr. 14, 34.

60. Nepeewilkeetes, Deews neleekahs apfmeetes.
So ja tas zilweks ko labbu fehj, to paschu tas arridsan
plaus. Ja kas us fawu paschu meefu fehj, tas no tahs
meefas to famaitaschanu plaus: bet kas us to garru fehj,
tas plaus no ta garra fo muhschigu dsihwoschanu. Gala-
tereem 6, 7. 8.

61. Zaur bauslibu nahk grehku-atsihschana. Reem. 3, 20.

62. Tadeht ittin kâ zaur weenu zilweku tas grehks irr
eegahjis pasaulê un zaur to grehku ta nahwe, un tã ta
nahwe pee wisseem zilwekeem irr zaur-speedufees, tapehz,
ka wiffi irr grehkojuschi. Reem. 5, 12.

63. Kà turrehs jaunellis fawu zellu schlihtsi? Kad wünsch turrah's pehz tarweem wahrdeem. Dahw. ds. 119, 9.

64. Bet bes tizzibas newarr Deewam patift: jo kas pee Deewa nahf, tam buhs tizzeht: ka wünsch irr un at-makfatajs buhs teem, kas winnu mefle. Ebr. 11, 6.

65. Tu, af Kungs! effi muhsu tehws, muhsu Pestitajs, no wezzeem laikeem irr tas taws wahrds. Esai-ias 63, 16.

66. Es esmu mas prett wiffahm apschelofchanahm un prett wiffas peetizzibas, fo tu tawam kalpam darrijs effi. 1 Mohf. 32, 10.

67. Zif leeli irr tawi darbi, af Kungs! tu effi tohs wiffus ar gudribu darrijs, ta semme irr pilna no tawa padohma. Dahw. ds. 104, 24.

68. Al dsikums tahs baggatibas un gudribas un Deewa-atsihfchanas! Zif neismannijamas irr winna teefas, un neisdibbinajami winna zelli! So kurfch irr pasin-nis ta Kunga prahdu? Seb kurfch irr bijis winna padoh-madewejs? Reem. 11, 33. 34.

69. Kungs, tu effi mums par patwehrumu us raddu raddeem, pirms tee kalni tappuschu un tu to semmi un to pasauli biji fataisijis, effi tu muhschigi muhscham tas stip-rais Deews. Dahw. ds. 90, 2.

70. Bet muhsu Deews irr debbesis; wiffu, fo wünsch gribb, to wünsch darra. Dahw. ds. 115, 3.

71. Kas tewim irr, fo tu neeffi dabbusis? Un ja tu to effi dabbusis, fo tu leelees, itt ka tu to nebuhtu dabbusis? 1 Kor. 4, 7.

72. Deews irr muhsu patwehrums un stiprums, ihsti klahbtuhdams warrens palihgs behdu laikà. Tadeht meh's nebihstamees, jebshu arri ta semme pasustu, un tee kalni paschà jubras-widdu nogrimtu. Dahw. ds. 46, 2. 3.

73. Dsihwibu un schelastibu effi tu man darrijs, un tawa usraudsifchana pasarga mannu garru. Sjab. 10, 12.

74. Pateizeet tam Kungam, jo wünsch irr labs, jo winna schelastiba paleef muhschigi. Dahw. ds. 106, 1.

75. Kad wünsch runna, tad tas noteekahs, kad wünsch pawehl, tad tas tur stahw. Dahw. ds. 33, 9.

76. Deems irr ta mihlestiba, — un kas eeffsch mihlestibas paleef, tas paleef eeffsch Deema, un Deems eeffsch wiinna. Lai mehs wiinnu mihlejam, jo winsch muhs preefsch irr mihlejis. 1 Zahn. 4, 16. 19.

77. Es lohku sawus zekus preefsch ta tehwa muhsu Kunga Jesus Kristus, no ka wifs tohp dehwehts, kam irr behrna-wahrds debbefis un wirs femmes. Ewes. 3, 14. 15.

78. Tu effi zittfahrt to semmi dibbinajis, un tahs debbefis irr tawu rohku darbs. Tahs suddihs, bet tu pastahwesi, tahs sadils wiffas, ka drehbe, tu pahrwehrtifi tahs ka drahnas, un tahs taps pahrwehrtitas. Bet tu paleezi tahds pats, un tawi gaddi nebeigsees. Dahw. ds. 102, 26 — 28.

79. Teiz to Kungu, manna dwehsele, un wifs, kas eeffsch mannim irr, wiinna swehtu-wahrdu. Teiz to Kungu, manna dwehsele, un neaismirsti wiffu, fo winsch tew labba darrijis. Kas wiffus tawus grehkus peedohd un dseedina wiffas tawas wainas. Kas tawu dsihwibu no samaitaschanas isglabbi, kas tewi puschko ar schelastibu un apschelofschanahm. — Itt ka weens tehws par teem behrneem apschelohjahs, tapat scheloh tas Kungs tohs, kas to bihstahs. — Tas zilweks eeffsch sawas dsihwibas irr ka sahle, winsch seed ka pukle lauka. Kad tas wehfsch pahr to pahreet, tad winnas newaid wairs, un winnas weetu wairs nepasihst. Bet ta Kunga schelastiba paleef muschigi muhscham pahr teem, kas wiinnu bihstahs, un wiinna taifnika lihds behrnu-behrneem pee teem, kas wiinna derribu turr un peeminn wiinna baufstus, ka tee tohs darra. Dahw. ds. 103.

80. Weens Deems irr, un weens widdutajs starp Deema un zilwekeem, tas zilweks Kristus Jesus, kas fewi paschu irr dewis par atpirkschanas-maksu preefsch wisseem. 1 Tim. 2, 5.

81. Tas irr pateefigs un augsti peenemmams wahrds, ka Kristus Jesus irr nahzis pasaulé tohs grehzineekus isglabht, starp kurreem es esmu tas leelakais. 1 Tim. 1, 15.

82. Eif lohti Deems to pasauli mihlejis, ka winsch sawu paschu weenpeedsimmuschu dehlu irr dewis, ka wif-

feem teem, kas tizz eefsch winna, nebuhs pasustees, bet to muhschigu dsihwofchanu dabbuht. Zahn. 3, 16.

83. Schim wiffi praweefchi leezibu dohd, ka zaur winna wahrdu ikweens, kas eefsch winna tizz, grehkupeedohfchanu dabbu. Apust. d. 10, 43.

84. Mahzeet schurp pee mannim wiffi, kas juhs behdigi un gruhtsirdigi effat, es juhs gribbu atweeglinaht. Remmeet us fewim mannu juhgu un mahzaites no mannim, jo es esmu lehnprachtigs un no sirds pasemmigs; tad juhs atweeglofchanu atrasseet juhsu dwebselehm. Matt. 11, 28. 29.

85. Un ja kas grehlotu, tad mums irr weens aissbilinatajis pee tehwa, Jesus Kristus tas taisnais. Un tas pats irr ta falihdsinaschana par muhsu grehkeem, un neween par muhsu, bet arridsan par wiffas pasaules grehkeem. 1 Zahn. 2, 1. 2.

86. Redsi, tas Deewa jehes, kas tahs pasaules grehkus nefs. Zahn. 1, 29.

87. Tahs affins Jesus Kristus winna dehla muhs schkibsta no wisseem grehkeem. 1 Zahn. 1, 7.

88. Pateesi, pateesi, es jums falku: kas mannu wahrdu dsird un tam tizz, kas manni subtijis, tam irr muhschiga dsihwiba, un tas nenahl sohdiha, bet no tahs nahwes irr eegahjis eefsch to dsihwibu. Zahn. 5, 24.

89. Zeescham winsch nesse muhsu fehrgas un uskrahwahs muhsu fahpes, bet mehs turrejam winnu par weenu mohzitu, no Deewa fahistu, un nospaiditu. Bet winsch irr muhsu pahrkahpochanu deht eewainohts un muhsu apwainofchanu deht fagrauhts. Ta sohdiha gull us winnu, zaur ko mums meers nahf, un zaur winna bruhzehm mehs effam dseedinati. Esaij. 53, 4. 5.

90. Mums wisseem buhs skaidri parahditeem tapt preeksch Kristus sohda-krehfla, lai ikweens dabbu, ko winsch meesa buhdams irr darrijis, woi labbu, woi launu. 2 Kor. 5, 10.

91. Lai usraugam us Jesu, to eefahzeju un pabeidseju tahs tizzibas: jebchu warrejis preekâ buht, winsch to kustu irr panessis un par to launu nebedajis un pee labbas rohkas ta Deewa gohda-krehfla sehdees. Ebr. 12, 2.

92. Juh's nepeederrat few pascheem, jo juh's effat dahrgi atpirkti; tad nu gohdinajeet Deewu juh'su meesâ un juh'su garrâ, kas Deewam peederr. 1 Kor. 6, 20.

93. Tas wahrds tappe meesa un dsihwoja muhsu star-pâ, un mehs winna gohdibu redsejam, tahdu gohdibu, kâ ta weeniga peedsimmuscha dehla no ta tehwa, pilns schelastibas un pateesibas. Sahn. 1, 14.

94. Juh's neeffat atpirkti ar isnihzigahm leetahm, ar fudrabu jeb seltu, no juh'su weltigas dsihwofchanas pehz ta tehwischka eeradduma; bet ar to dahrgu affini Kristus, itt kâ weena nenoseedsiga un neapgahnita jehra. 1. Pch-tera 1, 18. 19.

95. Jesus Kristus mums no Deewa irr dohts par gudribu un taisnibu un swehtudarrischanu un pestischanu. 1 Kor. 1, 30.

96. Pee tam mehs effam atsinnuschi to miblestibu, kâ winsch to dsihwibu par mums irr nolizzis, un mums ar-ridsan peenahkâhs to dsihwibu nolikt par teem brahteem. 1 Sahn. 3, 16.

97. Es esmu tahs pasaules gaischums. Kas man passat eet, tas nestaigahs tumfibâ, bet tam buhs tas dsih-wibas-gaischums. Sahn. 8, 12.

98. Mums neirr augsts preesteris, kas par muhsu wahjibahm newarretu eeschehlotees, bet kas wiffas leetas ta kâ mehs irr kahrdinahts, tomehr bes grehka. Ebr. 4, 15.

99. Winsch tadeht par wisseem irr nomirris, lai tee, kas dsihwo, wairs nedsihwo few pascheem, bet tam, kas par teem irr nomirris un usmohdinahts. 2 Kor. 5, 15.

100. Ittin kâ Kristus irr usmohdinahts no mirroneem zaur to gohdibu ta tehwa, tapat arridsan mums buhs dsihwibas-atjaunaschanâ staigah. Reem. 6, 4.

101. Tehws, es gribbu, kâ, kur es esmu, arri tee ar mannim irr, kô tu mannim effi dewis, lai tee mannu gohdibu warr redseht, kô tu mannim effi dewis. Sahn. 17, 24.

102. Es nekanohs Kristus ewangeliuma deht: jo tas irr weens Deewa spehks, par pestischanu iffatram, kas tizz. Reem. 1, 16.

103. Ja Deews par mums, kas buhs prett mums, kas arridsan famu ihpaschu dehlu neirr taupijis, bet winnu

par mums wisseem nodewis, fà tas ar to paschu mums nedahwinahs wiffas leetas? Reem. 8, 31. 32.

104. Ta stunda nahf, fur wiffi, fàs irr fappenès, wianna balsi dsirdehs, un isees ahrà tee, fàs labbu darrijufchi, pee augfchamzelschanas us dsihwibu, bet fàs launu irr darrijufchi, pee augfchamzelschanas us fohdibu. Sahn 5, 28. 29.

105. Es sinnu, kam es esmu tizzejis, un es zerru stipri, fà tas irr spehzigis mannu noliftu mantu pasfargabt lihds wiannai deenai. 2 Tim. 1, 12.

106. Schis irr tas prahts ta, fàs manni fuhtijis, fà ifkats, fàs to dehlu reds un eefsch to tizz, muhschigu dsihwibu dabbu, un es wiannu usmohdinafchu pastarà deenà. Sahn 6, 40.

107. Swehtigi irr tee mirruschi, fàs eefsch ta Kunga nomirft no fchi brihscha. Deescham tas gars fakka, fà tee dufs no sawahm darboschanahm, un wiannu darbi tohs pawadda. Sahn. par. 14, 13.

108. Slawehts lai irr Deems un tas tehws muhsu Kunga Jesus Kristus, fàs pehz sawas leelas apschelofchanas muhs irr atdsendinajis us dsihwu zerribu, zaur Jesus Kristus augfchamzelschanu no mirroneem, us neisnizigu un neapgahnitu un nefawihstamu eemantofchanu, fàs mums tohp paturreta debbefis. 1 Petr. 1, 3. 4.

109. Muhsu dsihwofchana irr debbefis, no furrenes meh's arridsan gaidam to Pestitaju, to Kungu Jesu Kristu, fàs muhsu neezigu meesu pahwehrtihs, fà ta tohp lihdsiga tai meefai wianna gohdibas, pehz tahs spehzipas, zaur fo winsch arridsan wiffas leetas warr nolift appafsch sawahm kahjahm. Wihlipp. 3, 20. 21.

110. Turrait pee fewim tahdu prahtu, fahds arri Kristum Jesum bija, fàs Deewa gihmi buhdams neturreja par laupijumu Deewam lihdsi buht; bet fewi paschu istuffchojees, fàlpa gihmi nemdams un tà fà zits zilweks tappis, un zilweka fahrtà atrasts fewi paschu irr pasemojees, paklausigs tappis lihds nahwei, lihds tai krunstannahwei. Tapehz Deems arridsan wiannu warren irr paugstinajis, un wiannam dahwinajis weenu wahrdu, fàs eet pahw wisseem wahrdeem, fà eefsch ta wahrda Jesus

buhš lohžitees wiſſeem zeſſeem to, kaš irr debbeſi un wirš ſemmes un appaſch ſemmes, un iſſatrai mehlei buhš iſteikt, ka Jeſuſ Kriſtuſ irr taš Kungš, par gohdu Deewa ta tehwa. Biſlipp. 2, 5 — 11.

111. Raddi eekſch mannim, aš Deews! weenu ſchliſtu ſirdi, un atjauna weenu paſtahwigu garru eekſch mannim. Remett manniš nohſt no tawa waiga, un neatnemm tawu ſwehtu garru no mannim. Utdohd man atkal tawas peſtiſchanaš preeku, un tawš labprahtigaiš gaš lai manni uſturr. Dahn. of. 51, 12 — 14.

112. Eš dohſchu juſmš jaunu ſirdi un jaunu garru juhſu widdü. Un eš dohſchu mannu garru juhſu widdü un darriſchu, ka juhš manniš liſſumš ſtaigajeet un mannaš teeſaš fargajeet un darrifeet. Eze. 36, 26. 27.

113. Staigajeet garrä, tad juhš to meeſaš kaſhibu ne padarrifeet. So tai meeſai griſſbaš prett to garru, un tam garram prett to meeſu, un tee paſchi ſtahw weenš prett ohtru, ka juhš to nedarrat, ko juhš griſſbat. Bet ja juhš zaur to garru tohpat wadditi, tad juhš neeſſat appaſch taš hauſliſaš. Gal. 5, 16 — 18.

114. Eaš meeſigš zilwekš neſanemm, kaš no Deewa garra irr, jo taš winnam irr geſſiba, un winſch to newarr ſapraſt, jo taš tohp garrigi teeſahtš. 1 Kor. 2, 14.

115. Ea garra augliš irr miheleſtiba, lihſmiſiba, meerš, paſeſchana, laipniba, labprahtiba, tizziba, lehnprahtiba, ſahtiba. Gal. 5, 22.

116. Swehti tohš eekſch tawas pateeſibaš, tawš wahrš irr ta pateeſiba. Zahn. 17, 17.

117. Wiſš kaš irr paſaulê, meeſaš-kaſhiba, azzu-kaſhiba un lepniga dſihwoſchana, taš neirr no ta tehwa, bet no taš paſauleš. 1 Zahn. 2, 16.

118. Ziſ no Deewa garra tohp wadditi, tee irr Deewa-behrni. So juhš neeſſat dabbutuſchi to garru taš kaſpoſchanaš, ka juſmš atkal jabihſtaš, bet juhš eſſat dabbutuſchi to garru taš behrnibaš, zaur ko mehš ſauzam: Abba, tehtiht. Eaš paš gaš apleezina lihſ ar muhſu garru, ka mehš Deewa-behrni eſſam. Ea tad

mehs behrni, tad mehs arridsan mantineeki effam, prohti Deewa mantineeki, un Kristus lihds mantineeki, ja tikkai mehs lihds zeescham, ka mehs arridsan lihds tohpam pagohdinati. Reem. 8, 14—17.

119. Deews negribb, ka kahdam buhs pasust, bet ka wisseem buhs greestees us atgreechanu no grehkeem. 2 Peh. 3, 9.

120. Pirms tu neweffels tohpi, pasemmojees, un atgreefees no grehkeem, kamehr tu wehl warri grehkoht. Nekawejees tarwu apsohlishanu ihstena laika maksabt un newilzini labbaks tapt lihds tu nomirsti. Sibr. 18, 20. 21.

121. Tur nekahda starpiba newaid; jo wissi grehkojuschi, un teem ta teischana truhst preeksch Deewa un tohptaisnoti bes nopelna no winna schezlastibas zaur to atpirschanu, kas zaur Kristu Jesu notikkusees. Reem. 3, 23. 24.

122. Juhs wissnotat effat Deewa-behrni zaur to tizibu eeksch Kristus Jesus. So zeek juhs us Kristu effat kristiti, teek juhs Kristu effat apwilkschi. Gal. 3, 26. 27.

123. Schis irr winna bauflis, ka mums buhs tizzeht eeksch to wahrdu winna dehla Jesus Kristus, un sawa starpâ mihletees, ta ka winsch mums weenu baufli irr dewis. Un kas winna bauflus turr, tas paleek eeksch winna un winsch eeksch ta: un pee tam mehs atsihstam, ka winsch eeksch mums paleek, pee ta garra, ko winsch mums irr dewis. 1 Jahn. 3, 23. 24.

124. Preezajees, jaunekli, tawâ jaunibâ, un lai tawa firds labbu praktu turr tawas jaunibas deenas, — bet sinni to, ka tewi Deews wissu scho leetu deht preeksch teefas weddihs. Mahz. Gal. 11, 9.

125. Sa tas zilweks ko labbu fehj, to paschu tas aridsan plaus. Sa kas us sawu paschu meesu fehj, tas no tahs meefas to samaitaschanu plaus: bet kas us to garru fehj, tas plaus no ta garra to muhschigu dsihwofchanu. Gal. 6, 7. 8.

126. Ko azs naw redsejusi, un aufs naw dsirdejusi, un kas nekahda zilweta firdi naw nahzis, to Deews irr faitisijis teem, kas winnu mihle. 1 Kor. 2, 9.

127. Taggad mehs effam Deewa-behrni, bet wehl tas neirr atspihdejis, kas mehs buhsim: bet mehs sinnam,

ka, kad tas atspihdehs, mehs winnam lihdsigi buhsim un winnu redsefim, ta ka winsch irr. 1 Sahn. 3, 2.

128. Kad nu jums pehz tahs preekschajas-(pagahjuschas) dsihwofchanas janoleef tas wezzais zilweks, kas zaur tahm eefahroschanahm tahs apalloschanas tohp famaitahs, ka juhs tohpat atjaunati eefsch ta garra juhsu firds-prahtha, un ka juhs apwelzeet to jaunu zilweku, kas pehz Deewa irr raddihts eefsch ihstenas taisnibas un swehtibas. Ewes. 4, 22—24.

129. Wissa labba dahwana un wissa pilniga dahwinaschana irr no augschenes, kas nahf semine no ta tehwa tahs gaifmas, pee ka neweena pahrmihschana, neds pahrewehroschanas ehna. Sehk. 1, 17.

130. Luhdseet, tad jums dohs, mellejeet, tad juhs atrasseet, klauksinajeet, tad jums atwehrs. So ifkats luhgdams dabbu un mekledams atrohd, un tam kas klauksina, tam atwerr. Matt. 7, 7. 8.

131. Schi irr ta drohschiba, kas mums irr pee winna, ka, ja mehs ko luhdsam pehz winna prahtha, tad winsch muhs klausa. 1 Sahn. 5, 14.

132. Das Kungs irr turwu wisseem, kas winnu peefauz, wisseem, kas winnu eefsch pateesibas peefauz. Winsch darra, ko tee gribb, kas winnu bihstahs, un klausa winnu kleegschanu un palihds teem. Dahw. ds. 145, 18. 19.

133. Schee laudis pee mannim klahht turrahs ar sawu mutti un gohda manni ar sawahm luhpahm; bet winnu firds irr tabtu no mannim nohst; welti tee manni zeeni. Matt. 15, 8.

134. Tu effi to pasemmigu Deeros un to masaku palihgs, to wahju pahrstahwetajs, to bes zerribas effoschu glahbejs, un to isfamiffuschu Pestitajs. Subd. gr. 9, 11.

135. Pateefi, pateefi es jums falku: ko ween juhs to tehrou luhgseet manna wahrda, to winsch jums dohs. Luhdseet, tad juhs nemseet, lai juhsu lihgsimiba warr buht pilniga. Sahn. 16, 23. 24.

136. Za pestifchana neirr zaur zittu neweenu, jo arrid-san zits wahrds appakfch debbes stary zilwekeem neirr dohts, zaur ko meh's warram muhschigi dsihwoht. Apust. d. 4, 12.

137. Effeet fwehti, jo es esmu fwehts. 1 Peh. 1, 16.

138. Deews irr gars, un kas to peeluhds, teem buhs to peeluhgt garrâ un pateefibâ. Jah. 4, 24.

139. Swehtigs irr tas zilweks, kas nestaiga eeffch to besdeewigu runnahm, nedf stahw us to grehzineeku zekku, nedf fehsh us to mehditaju fehdeklî. Bet winnam irr labs prahts pee ta Kunga bauflibas, un pahrdohma wianna bauflibu deenâs un naktis. So tahds irr kâ kahds kohks pee uhdens-uppehm stahdihts, kas fawus augtus nefs fawâ laikâ, un wianna lappas nefawihst, un wifs ko winsch darra, tas labbi isdohdahs. Dahw. ds. 1, 1—3.

140. Dfenneetes papreefschu pehz Deewa walstibas un pehz wianna taifnibas. Matt. 6, 33.

141. Jesus atbildeja: manna walstiba newa no schihs pafaules. Es tapehz esmu dsimmis un tapehz pafaule nahzis, ka man buhs to pateefibu, apleezinaht. Kas irr no tahs pateefibas, tas mannu balsi dsird. Jah. 18, 36. 37.

142. Za Deewa-walstiba neirr ehdeens jeb dsehreens, bet taifniba un meers un preeks eeffch fwehta garra. Reem. 14, 17.

143. Deews gribb, ka wiffi zilweki muhschigi tohp isglahbti un nahf pee atsifhchanas tahs pateefibas. 1 Timoteium 2, 4.

144. Nemihlejeet to pafauli, nedf to kas irr pafaule: jo kas to pafauli mihle, eeffch ta neirr ta tehwa mihlestiba. Seh. 2, 15.

145. Schi irr ta muhschiga dsihwiba, ka wianni tewi atsifst, to weenigu ihstenu Deewu, un to, ko tu effi fuhthijs, Jesu Kristu. Jah. 17, 3.

146. Mahzi man darriht pehz tawa prahta, jo tu effi mans Deews, taws labs gars lai man wadda us taifnu zekku. Dahw. ds. 143, 10.

147. Meh's sinnam, ka Deews tohs grehzineekus neklausfa: bet kas irr deewabihjigs un wianna prahtu darra, to paschu winsch klausfa. Jah. 9, 31.

148. Man irr labs prahts tawu labbu prahtu, mans Deews, padarriht, un tawa haußliba irr mannâ firds-dibbinâ. Dahw. ds. 40, 9.

149. Sa pafaule pahreet un winnas kahriba: bet kas Deewa prahtu darra, tas paleef muhschigi. 1 Zahn. 2, 17.

150. Lai juhfu gaischiba spihd lauschu preekschâ, ka tee eerauga juhfu labbus darbus, un gohda juhfu tehwo, kas debbefis irr. Matt. 5, 16.

151. Kas par to nabbagu apschelohjass, tas aisdohd tam Kungam, un tas atmakfahs winnam winna labdarri-schanu. Sal. falk. wahrd. 19, 17.

152. Sas tâ peederr, ka tu tam isfalkuscham tawu maisi laus, un tohs nabbagus isdsihtus nammâ eewedd. Esaij. 58, 7.

153. Swehtigi irr tee firdschehligi, jo teem buhs schelastibas dabhuht. Matt. 5, 7.

154. Wissas azzis gaida us tew' un tu dohd teem winnu barribu sawâ laikâ; tu atwerr tawu rohku, un peehdini wissu, kas dsihwo, ar labbu prahtu. Dahwi-da dseefma 145, 15. 16.

155. Sa kas negribb strahdaht, tam arri nebuhs ehst. 2 Zeff. 3, 10.

156. Nabbadsibu un baggatibu man nedohd, pabarro man ar mannu peederrigu maises teefu. Ka es peehdis tewis neaisleedsu un nefalku: kas irr tas Kungs? Seb ka es nabbags tappis nesohgu, un to wahrdu manna Deewa walti newalkaju. Sal. falk. wahrd. 30, 8. 9.

157. Sa irr leela mantoschana, ja kas Deewam kalpo, un irr peetizzigs. Jo mehs neneeka neeffam eeneffuschi pafaulê, tad irr sinnams, ka mehs arri neneeka ne warram isnest. Bet kad mums sawa barriba un apgehrbs, tad lai mums peeteef. 1 Tim. 6, 6—8.

158. Sa mehs falkam, ka mums grehka newaid, tad mehs paschi sewi peewittamees un ta pateesiba neirr eefsch mums. Sa mehs sawus grehkus isfuhdsam, tad winsch irr peetizzigs un taisns, ka winsch mums tohs grehkus peedohd un muhs schlihta no wissas netaisnibas. 1 Zahn 1, 8. 9.

159. Ak tehws, es esmu grehkojis prett debbesi un preeksch tewim, un neesmu wairs zeenigs, ka manni buhs faukt tawu dehlu. Luhl. 15, 21.

160. Kas sawas pahrlahpschanas apflahj, tam tas neisdohsees, bet kas tahs isfuhds un atstahjahs, tas dab-buhs scheblastibu. Gal. fakk. wahr. 28, 13.

161. Pahrbaudi man, ak Deews! un atsihsti mannu firdi, isluhko man un atsihsti mannas dohmas. Un luhko, arrig es us negantu zekku esmu, un waddi man us to muhschigu zekku. Dahw. ds. 139, 23. 24.

162. Kas nomanna tahs maldischanas (no Deewa bauflibas)? Schkihsti man no tahm paslehtahm (wainahm). Dahw. ds. 19, 13.

163. Is teem dsikkumeem peesauzu es tewis, Kungs! Bet pee tewis irr peedohschana, ka tee tew bihstahs. Dahwida dseesma 130, 1. 4.

164. So kad juhs zilwekeem wiinu noseegumus peedohdat, tad jums juhfu debbesu-tehws arridsan peedohs. Bet ja juhs zilwekeem wiinu noseegumus nepeedohdat, tad jums juhfu debbesu-tehws juhfu noseegumus arridsan nepeedohs. Matt. 6, 14. 15.

165. Tapedz, kad tu sawu dahwanu us altari uppure un eegahdajees turpat, ka tawam brahtam kas irr prett tewi, tad atstahji tur preeksch altara tawu dahwanu un noeij, faderrees papreeksch ar sawu brahli, un tad nahz un uppure tawu dahwanu. Matt. 5, 23. 24.

166. Meatmaksajeet taunu ar taunu, neds lammaschanu ar lammaschanu, bet tur pretti swehtijeet, sinnedami, ka juhs us to effat aizinati, ka jums to swehtibu buhs eemantohht. 1 Weht. 3, 9.

167. Sa tans eenaidneeks irr isfalzis, tad eh dini to; ja winsch isflahpis, dsirdini to, jo to darridams tu swehlainas ohgles fakrahfi us wiina galwu. Reem. 12, 20.

168. Mikhlojeet sawus eenaidneekus, wehlejeet labbu teem, kas juhs nolahd, darrait labbu teem, kas juhs eenihd, un luhdseet par teem, kas juhs apflaitina un waija, ka juhs effat behrni juhfu tehwa debbesis, jo winsch leek sawu fauli usleht par tauneem un par labbeem, un leek leetu liht par taisneem un netaisneem. Matt. 5, 44. 45.

169. Effeet zits ar zittu laipnigi, firdſchehligi, zits par zittu apſchehlodamees. Eweſ. 4, 32.

170. Kriſtus jums weenu preeſchraſtu irr pamettis, ka jums buhs wiinna pehdahm pakkat eet: kas grehkus ne-irr darrijs, nedſ wiltiba irr atraſta wiinna muttè, kas lammahts neatlammaja, un zeeſdams netaunajahs, bet no-dewe to tam, kas taiſni ſohda. 1 Peht. 2, 21—23.

171. Kas ſchleetahs ſtahwohts, tas lai peeluhko, ka tas nekriht. 1 Kor. 10, 12.

172. Effeet mohdrigi un luhdſeet Deewu, ka juhs fahrdinaſchana neekrihtat. Das gars gan irr labprah-tigs, bet ta meeſa irr wahja. Matt. 26, 41.

173. Mans behrns, kad tee grehziineeki tewi wiſſa, tad neei. Sal. ſalk. wahr. 1, 10.

174. Deews irr peetizzigs, kas juhs apſtiprinahs un paſargahs no ta ſauna. 2 Teff. 3, 3.

175. Swehtigs irr tas wihrs, kas fahrdinaſchana panesſ, jo pahrbaudivhts wiſch dabbuhs to dſihwibas-krohni, ko tas Kungs irr ſohljijs teem, kas wiſſu mihto. Zeh. 1, 12.

176. Ge-eita zaur teem ſchaureem wahrteem, jo tee wahrti irr platti un tas zelſch irr plats, kas aiſwedd us paſuſchana, un dauds irr, kas zaur teem ee-eet. Un tee wahrti irr ſchauri un ſchaurſ tas zelſch, kas aiſwedd us dſihwibu, un maſ irr to, kas to atrohd. Matt. 7, 13. 14.

177. So taiſnu gaidiſchana irr lihgs miſa, bet to beſ-deewigu zerriba isnihks. Sal. ſalk. wahr. 10, 28.

178. Teem, kas Deewu mihle, wiſſas leetas par labbu nahk. Reem. 8, 28.

179. Muhsu behdas, kas irr weeglas un ihsas, mums padarra neiſſakkoht leelu muhschigu un paſtahwigu goh-dibu, mums kas mehſ nenemmam wehrà to, kas irr re-dſams, bet to, kas naw redſams. So kas irr redſams, tas irr laizigs, bet kas naw redſams, tas irr muhschigs. 2 Kor. 4, 17. 18.

180. Kas ar aſſarahm fehj, tee ar gawileſchana plaus. See noeet un raud, dahrgu fehllu neſdami, bet teeſcham ar preeku tee atkal atnahks un neſſihs ſawus kuhliſchus. Dahw. dſ. 126, 5. 6.

181. Peesauz manni behdu laikâ, tad es tewi gribbu israut, un tew buhs man gohdaht. Dahw. ds. 50, 15.

182. Tas Kungs irr fazzijis: es tewi neatstahschu, nedf tewi pamettischi. Ebr. 13, 5.

183. Gebschu es arri nahwes-ehnas eeleijâ staigatu, tad es launuma nebihstohs, jo tu effi pee mannis, tawš lohks un tawš sifš mannis eepreezina. Dahw. ds. 23, 4.

184. Slawehts lai irr tas Kungs weenumehr, ikdeenas usleef wiensch mums nastu, tas stiprais Deewš irr muhsu pestischana. Dahw. ds. 68, 20.

185. Tas Kungs manni israus no wiffa launa darba, un isglahšs pee sawas debbesfikas walstibas, lam irr gohds muhschigi muhscham. 2 Tim. 4, 18.

186. Mannas dohmas neirr juhsu dohmas, un juhsu zekki neirr manni zekki, fakka tas Kungs. Esaij. 55, 8.

187. So itt kâ ta debbes augstaka irr ne kâ ta semme, tã irr manni zekki augstaki ne kâ juhsu zekki, un mannas dohmas ne kâ juhsu dohmas. Esaij. 55, 9.

188. Scheitan mums neirr paleekams pilsfahšs, bet to nahkamu mehš meklejam. Ebr. 13, 14.

189. Mahzi mums muhsu deenas tã flaitiht, kã mehš gudru firdi dabbujam. Dahw. ds. 90, 12.

190. Geksch kã juhs arridsan preezajeetes, masu brihdi taggadix (ja tas tã waijaga,) nostummuschu buhdami daschadãs kãhrdinaschanãs, dabbudami to gallu juhsu tiz-zibas, to dwehsefu muhschigu pestischanu. 1 Pehť. 1, 6. 9.

191. Bet Deewš wiffas scheblastibas, kãš muhs irr aizinajis us sawu muhschigu gohdu eeksch Kristus Jesus, tas lai pats juhs, kãš juhs masu brihdi zeefchat, fataifa, stiprina, pastahwigus darra, dibbina. Tam lai irr gohds un warra muhschigi muhscham. 1 Pehť. 5, 10. 11.

192. Wiffa pahrmahzischana kãhtbuhdama mums nefcheetahš lihgmiba effoti, bet nostumschana: bet wiffu pehz wianna dohd meerigus augtus tahš taisnibas teem, kãš zaur to irr ismahziti. Ebr. 12, 11.

193. Deewš irr peetizzigs, kãš juhs neleef kãhrdinahť wairak, ne kã juhs spehjeet, bet arridsan tai kãhrdinaschanai tahdu gallu darrihs, kã juhs to warrat panest. 1 Korinteru 10, 13.

194. Es pazettu fawas azzis us teem kalneem, no furrenes man palihdsiba nahf. Manna palihdsiba nahf no ta Kunga, kas debbesi un semmi darrijis. Winsch neliks tarwu kahju slihdeht; kas tewi pasarga, tas nesnausch. Raugi, Israëla fargs nesnausch un negull. Dahwida dseefma 121, 1—4.

195. Ko behdajees, manna dwehfele, un effi til ne-meeriga eeksch mannim? Zerre us Deewu, jo es winnam wehl pateikschu, ka tas mannam waigan par pestifchanu un mans Deews irr. Dahw. ds. 42, 12.

196. Teescham, winna palihdsiba irr tuwu klaht teem, kas winnu bihstahs, ka eeksch muhsu semmes gohdiba mahjo. Schehlastiba un peetizziba fastohpahs, taifniba un meers skubpstahs. Dahw. ds. 85, 10. 11.

197. Debbes un semme suddihs, bet manni wahrdi nesuddihs. Matt. 24, 35.

198. Un ka tu no masahm deenahm tohs swehtus rafstus sinni, kas tewi warr darriht gudru us to debbes preeku, zaur to tizzibu, kas irr eeksch Kristus Jesus. 2 Timoteüm 3, 15.

199. Tad nu apwelzeet ka Deewa isredseti, swehti un mihki, firdsdibbenigu apscheloschanu, laipnibu, pasem-mibu, lehnibu, lehnprahntibu; zits zittu panesdami, un zits zittam peedohdami, ja weenam irr ko suhdseht prett ohtru; itt ka arridsan Kristus jums irr peedewis, tapatt arridsan juhs. Un par scheem wisseem apwelzeet to mihlestibu, kas irr ta saite tahs pilnibas. Kol. 3, 12—14.

200. Ta Kunga Jesus Kristus schehlastiba un ta Deewa mihlestiba un ta swehta Garra sadraudseschana lai irr ar jums wisseem! Amen. 2 Kor. 13, 13.

Peelikkums.

Kas gribb skaidri lassih̄t, tam arri waijaga sinnah̄t, k̄a lassih̄t numerus. Tad nu wehl k̄o peelikk̄u par numeru un skaitlu faulskhanu. Numerus un skaitlus raksta ar zipperehm. No weeneem lih̄ds dewineem tahs zipperes jeb tahs skaitiskhanas - sihmes irr schahs:

1 2 3 4 5 6 7 8 9.

Desmit weenkahr̄schus nosauzam par weenu desmitneeku. Desmitneekus raksta ar tahm paschahm zipperehm, ar k̄o weenkahr̄schus raksta; bet desmitneeki jaraksta pa kreisu rohku un weenkahr̄schi pa labbu rohku. Kad weenkahr̄schu weeta tulksha, tad tulksh̄a weeta raksta to sihmi 0, k̄o fauz: nulli,

Desmit jeb weenu desmitneeku raksta t̄a	10;
diwidemit jeb diwi desmitneekus	= = 20;
trih̄sdesmit jeb trih̄s desmitneekus	= = 30;
tschetrdesmit jeb tschetrus desmitneekus	= = 40;
peezdesmit jeb peezus desmitneekus	= = 50;
feschdesmit jeb feschus desmitneekus	= = 60;
septindesmit jeb septiaus desmitneekus	= = 70;
astondesmit jeb astonus desmitneekus	= = 80;
dewindesmit jeb dewinus desmitneekus	= = 90;

Vassait nu schohs skaitlus:

- 16 Tas irr: weens desmitneeks un feschi weenkahr̄schi, jeb feschpademit.
- 24 Tas irr: diwi desmitneeki un tschetri weenkahr̄schi jeb diwidemittschetri.
- 32 Tas irr: trih̄sdesmitneeki un diwi weenkahr̄schi jeb trih̄sdesmitdiwi.
- 45 Tas irr: tschetri desmitneeki un peezi weenkahr̄schi jeb tschetrdesmitpeezi.
- 53 Tas irr: peezi desmitneeki un trih̄s weenkahr̄schi jeb peezdesmittrih̄s.

- 68 Das irr: fesch defmitneeki un astoni weenkahrfschi jeb feschdefmitaston'.
- 71 Das irr: septini defmitneeki un weens weenkahrfsis jeb septindesmitweens.
- 87 Das irr: astoni defmitneeki un septini weenkahrfschi jeb astondesmitseptin'.
- 99 Das irr: dewini defmitneeki un dewini weenkahrfschi jeb dewindesmitdewin'.

Mehs wairak neskaitam, ne ka dewinus defmitneekus; Kad mums irr defmit defmitneeki, tad to sauzam par simtneeku. Tapat arri dewinus simtneekus ween skaitam; jo Kad mums irr defmit simtneeki, tad to nosauzam par tuhkstoschneeku. Simtneekus un tuhkstoschneekus ar tahm paschahm zipperehm raksta, ar ko weenkahrfschus un defmitneekus. Simtneeki stahw pa kreisu rohku no defmitneekem, un tuhkstoschneeki pa kreisu rohku no simtneekem. Kas to gribb labbi saprast, tas lai ussahme us tahpeli scho figuri:

1000	100	10	1
5	6	7	8

No labbajas puffes pirmâ weetâ katra zippere usrahda weenkahrfschus, ohtrâ weeta defmitneekus, treschâ weetâ simtneekus zettortâ weetâ tuhkstoschneekus. Bet ko tad nu tahs zipperes 5 6 7 8 usrahda? Tahs usrahda 5 tuhkstoschneekus, 6 simtneekus, 7 defmitneekus, 8 weenkahrfschus. Kad simtneeku, defmitneeku un weenkahrfschu naw, tad tuhshâ weetâ raksta nulli, par prohwi: 5608; tas irr: 5 tuhkstoschneeki, 6 simtneeki, defmitneeku naw, un 8 weenkahrfschi. Kas wehrigs un usmannigs, tas drihs mahzi fees numerus un skaitlus isfaukt. Tuhš laikam esseet usmannigi behrni; nu tad lassait schohs skaitlus:

365 Das irr: 3 simtneeki, 6 defmitneeki un 5 weenkahrfschi, jeb: trihs simt fesch defmitpeez'.

1847 Das irr: weens tuhstohs aston simt tschetrdesmit un septini; tas irr ta gadda skaitls, kurrâ mehs taggad dsihwojam; jo no ta Kunga Jesus Kristus peed simschanas schis irr 1847tais gads.

Kas gribb rehkinah, tam waijaga zittus skaitus no galwaz sinnaht, par wiffahm leetahm.

To reises: rehkeninu.

1	reis	1	irr	1	5	reis	5	irr	25
2	—	2	—	4	5	—	6	—	30
2	—	3	—	6	5	—	7	—	35
2	—	4	—	8	5	—	8	—	40
2	—	5	—	10	5	—	9	—	45
2	—	6	—	12	5	—	10	—	50
2	—	7	—	14	<hr/>				
2	—	8	—	16	6	reis	6	irr	36
2	—	9	—	18	6	—	7	—	42
2	—	10	—	20	6	—	8	—	48
<hr/>					6	—	9	—	54
3	reis	3	irr	9	6	—	10	—	60
3	—	4	—	12	<hr/>				
3	—	5	—	15	7	reis	7	irr	49
3	—	6	—	18	7	—	8	—	56
3	—	7	—	21	7	—	9	—	63
3	—	8	—	24	7	—	10	—	70
3	—	9	—	27	<hr/>				
3	—	10	—	30	8	reis	8	irr	64
<hr/>					8	—	9	—	72
4	reis	4	irr	16	8	—	10	—	80
4	—	5	—	20	<hr/>				
4	—	6	—	24	9	reis	9	irr	81
4	—	7	—	28	9	—	10	—	90
4	—	8	—	32	10	—	10	—	100
4	—	9	—	36	10	—	100	—	1000
4	—	10	—	40					

Reises-rehkeninu arri wehl warr zittadi mahzitees,
prohti tà:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Schai tahpelitei irr tschetrkanti jeb kwadrati ween. Katrà strehki no kreifas puffes us labbu irr desmit kwadrati; bet tahdu strehku irr desmit, tas istaisa desmit reis desmit jeb fimts kwadratu. Katrà kwadratà irr weens flaits, un juhs tublin dsirdeseet, fo tas usrahda. Nemmeet kaut kahdu gulla-strehki, par prohwi to festu, tas irr: to kas ar 6 sahlahs; tad nemmeet kaut kahdu stahwustrehki, par prohwi to astotu; kur nu abbi strehki weens zaur ohtru krussteem zaureet, tur atraddiseet to flaitu 48; bet tas irr tas flaits, kas isnahk, kad 6 ar 8 reisina.

Kas gribb rehkinahk, tam arri waijag pasihk naudu, mehru un swarru.

1 rublis sudrabà wehl 100 kapeikas
1 pufs-rublis 50 =

1 kwarts	25	kapeikas.
1 divi-grihwneeks	20	=
1 grihwneeks	10	=
1 pufs-grihwneeks	5	=
irr arri tahdi gabbali, kas welk peezi mahrtas jeb	15	=

1 lastei meeschu woi kweeschu irr	48	pubri.
1 = rudsu	45	=
1 = ausu woi eefala	60	=
1 muzzai	2	=
1 pubram	3	feeki.
1 pubram	6	feezini.
1 feezinam	9	stohpi.

1 birkawa	=	(lihdfiga) 20 pohdeem.
1 pohds	=	20 mahrzineem.
1 mahrzinsch	=	32 lohtineem.

1 afs	=	6 pehdahm.
1 ohlekt	=	2 pehdahm woi 4 kohrtekeem.
1 pehda	=	12 zelleem.

1 duzzim irr	12	gabbali.
1 kahlim	30	=
1 schakkam	60	=

Sinnas par grahmatabu,

kas skohlas behrneem derrigas.

Wagner, rehlinaschanas = pamahzischana zil semneeku-
laudim waijaga. Latweefcheem par labbu. Dhtra
drille. Makfa eeseeta 35 kap. f.

Launig, kristigas behrnu mahzibas grahmata, jeb kristi-
gas tizzibas isstahstischana pehz teem 6 mahzibas
gabbaleem. Makfa 15 kap. f.

Stender, Mafa Bihbele. Tas irr: Swehti stahsti no
Deewa wahrdeem islassiti, un ar isstaidrotahm un
spehzigahm mahzibahm un swehtahm dohmahm is-
taifiti. Makfa 70 kap. f.

— — Pasakkas un stahsti, teem Latweefcheem par is-
lusteschanu un gudru mahzibu farakstiti. Makfa
70 kap. f.

— — Augstas gudribas grahmata no pasaulis un dab-
bas. Makfa 70 kap. f.

Berkholz, Sinnas par Kreemu Keisera walsti. Makfa
35 kap. f.

Skohlas behrnu dseefmas. (Zahnim Guttenbergim par
gohdu un par peemianu schihs septin = padefmit dseef-
mas, farakstitas no nelaika Birsgalles mahzitaja
K. Schulz.) Makfa 7½ kap. f.

Sirgenfohn, Robinsons Krushinsch. Stahstu grah-
mata, behrneem Wahzeefchu walloda farakstita no
Zukkuma Indrikka Kampe, pehz dauds zittas wallo-
das un nu arri Latweefchu behrneem, kas mahk las-
sibt, wiannu walloda pahrtulkota. Makfa eeseeta
70 kap. f.

Anfs Leitān, Grahfa Leelmahte Genowewa. Wezzu
laiku stahstā, kas arri muhsu deenās derrigs par mah-
zibu ikkatram. Maksa 25 kap. f.

— — Karra leelstungs Gistakius. Stahstā, kas pa-
rahda, kà pirmās laikās kristiteem zilwekeem klahjees.
Maksa 30 kap. f.

— — Sehkas un Kristihne. Sauks un derrigs stahstā.
Maksa 15 kap. f.

Dhtrāis fohlis us laimi. Maksa 10 kap. f.

Meeku grahmatina. Maksa 5 kap. f.

Doebner, swehti stahsti. Maksa 50 kap. f.

4.
150